

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการของคนในชุมชนบ้านคูวนสามแดนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

โดย

สุทวารักษ์ นนทะขันธ์

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุฒินนท์

กันยายน 2551

รายงานการวิจัย

เรื่อง

ความต้องการของคนในชุมชนบ้านฉนวนสามแสนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

โดย

คณะผู้วิจัย

1. นางสาวสุดารัตน์	แสงจำนงค์	หัวหน้าโครงการ
2. นางสาววันวิสา	กลิ่นสุรหอม	นักศึกษา/วิจัย
3. นางสาวประภาศิริ	รุ่งจิรากร	นักศึกษา/วิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

กันยายน 2551

พิมพ์นี้เป็นสมบัติของศูนย์หอบรรณการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
จะพบอยู่ในที่อื่นไม่ควร
โปรดนำมาส่งที่ศูนย์วิทยบริการด้วย.....ขอขอบคุณ

สารบัญ

บทคัดย่อ	(1)
ABSTRACT	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
คำนำ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา	1
1.2 เป้าหมาย	2
1.3 คำถามการวิจัย	2
1.4 วัตถุประสงค์การทำวิจัย	2
1.5 สมมติฐานการวิจัย	2
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
1.8 คำสำคัญ	4
บทที่ 2 ลักษณะทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมและความเป็นมาของชุมชน	
2.1 ลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมชุมชน	5
2.2 ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตชุมชน	10
2.3 วิถีชีวิต	15
2.3.1 สภาพทั่วไปของชุมชนในอดีต	15
2.3.2 สภาพทั่วไปของชุมชนในปัจจุบัน	20
2.4 ศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน	24
2.5 อาชีพ	25
2.6 การศึกษา	26
2.7 ทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวในชุมชน	29
2.7.1 วัดคอนเ็ป้ปี่ญ	29

2.7.2	วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์	32
2.7.3	สุสานวัดฟรังซิสเซเวียร์	35
2.8	วัฒนธรรมอาหาร	37
2.9	อุปนิสัยใจคอของชาวเวียดนาม	29
2.10	วัฒนธรรมของชาวเวียดนาม	38
2.11	สรุปผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลชุมชน	40
2.11.1	ข้อสังเกตด้านขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา	40
2.11.2	ข้อสังเกตด้านสภาพความพร้อมของชุมชน	41
2.11.3	ข้อสังเกตด้านความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว	41
บทที่ 3	การจัดการท่องเที่ยวในชุมชน : แนวคิดและความต้องการ	43
3.1	แนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบัน	43
3.2	สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย	50
3.3	การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง (Sufficiency Tourism)	53
3.4	รูปแบบการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบัน	58
3.5	แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน	62
3.6	กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่	66
3.6.1	การวิเคราะห์และการจัดลำดับความสำคัญ	67
3.6.2	การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว	67
3.7	กระบวนการพัฒนาการผลิตสินค้าและของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว	68
3.8	แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ	70
3.8.1	คติชนวิทยา	70
3.8.2	ความคาดหวังหรือความต้องการของบุคคล	72
บทที่ 4	ระเบียบวิธีการวิจัย	
4.1	ขอบเขตการศึกษา	75
4.1.1	ขอบเขตข้อมูลและแหล่งข้อมูล	75
4.1.2	ขอบเขตพื้นที่	76
4.1.3	ขอบเขตเวลา	76
4.1.4	ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	76
4.2	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการแปลผลข้อมูล	76

4.2.1	แบบนำสัมภาษณ์	76
4.2.2	แบบสอบถาม	77
4.2.3	การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล	77
บทที่ 5 ผลการศึกษา		
5.1	ผลการสอบถามความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่	80
5.2	การทดสอบสมมุติฐาน	94
5.3	ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน	125
5.1.1	คุณภวนรินทร์ ลำอางค์ ตำแหน่งคณะกรรมการชุมชนมิตรคาม 1	125
5.1.2	คุณพิสิทธิ์ บัวสี เป็นรองประธานบ้านภูวนมิตรคาม 1	127
5.1.3	คุณอุไร พ่วงจำ ตำแหน่งรองประธานชุมชนมิตรคาม 2	128
5.1.4	คุณศุภยวรรณ ทางาม ตำแหน่งตัวแทนชุมชนมิตรคาม 2	130
5.1.5	คุณบุศรดาภา วีระสม (เดิม เสวนาทิน) ชาวบ้าน	131
5.1.6	คุณอนุรักษ์ (ชุมชนบ้านภูวน ตำบลบน)	133
5.1.7	ป้าแต่ม อายุ 72 ปี (ชุมชนบ้านภูวน ตำบลบน)	134
5.1.8	สรุปผลการสัมภาษณ์	135
5.4	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	136
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา และอภิปรายผล		
6.1	สรุปผลการศึกษา	138
6.1.1	สรุปข้อมูลทั่วไปชุมชน	138
6.1.2	สรุปความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว	141
6.2	อภิปรายผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนา	149
บรรณานุกรม		154
ภาคผนวก ก	แบบสอบถาม	156
ภาคผนวก ข	แบบสัมภาษณ์	163
ประวัติผู้ทำรายงานการวิจัย		164

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1	แสดงกิจกรรมทางศาสนาประจำปีของชาวคริสต์ในชุมชน	21
ตารางที่ 5.1	แสดงความถี่จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตารางที่ 5.2	แสดงจำนวนผู้นับถือศาสนาในชุมชน	82
ตารางที่ 5.3	แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตารางที่ 5.4	แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
ตารางที่ 5.4	แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
ตารางที่ 5.5	แสดงระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
ตารางที่ 5.6	แสดงรายได้ของคนในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม	84
ตารางที่ 5.7	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อปริมาณนักท่องเที่ยว	85
ตารางที่ 5.8	ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน	85
ตารางที่ 5.9	ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน	86
ตารางที่ 5.10	ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อทรัพยากรและสถานที่ ของชุมชนในปัจจุบัน	87
ตารางที่ 5.11	ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ของชุมชนในปัจจุบัน	88
ตารางที่ 5.12	ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมผู้ที่เกี่ยวข้อง	89
ตารางที่ 5.13	ความคิดเห็นในด้านสิ่งที่ต้องการหากมีการจัดการท่องเที่ยว ในชุมชน	89
ตารางที่ 5.14	ความคิดเห็นในด้านรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการให้มีในชุมชน	90
ตารางที่ 5.15	แสดงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในการ ดำเนินการจัดการท่องเที่ยว	91
ตารางที่ 5.16	แสดงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหลังจากการจัดการท่องเที่ยว	92
ตารางที่ 5.17	แสดงความคิดเห็นต่อนหน่วยงานที่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้อง	92
ตารางที่ 5.18	แสดงความคิดเห็นต่อความร่วมมือของหน่วยงานที่ ต้องการให้เข้ามา เกี่ยวข้อง	93
ตารางที่ 5.19	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อนักท่องเที่ยว	94

ตารางที่ 5.20	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่แหล่งท่องเที่ยว	95
ตารางที่ 5.21	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อด้านทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญา	96
ตารางที่ 5.22	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อความร่วมมือของคนในชุมชน	96
ตารางที่ 5.23	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อนักท่องเที่ยว	97
ตารางที่ 5.24	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว	98
ตารางที่ 5.25	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญา	99
ตารางที่ 5.26	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อความร่วมมือของ ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง	100
ตารางที่ 5.27	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อนักท่องเที่ยว	101
ตารางที่ 5.28	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว	102
ตารางที่ 5.29	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	103
ตารางที่ 5.30	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อความ ร่วมมือ ของชุมชน	104
ตารางที่ 5.31	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตาม ระดับการศึกษาต่อการท่องเที่ยว	105
ตารางที่ 5.32	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับ การศึกษา ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่แหล่งท่องเที่ยว	106
ตารางที่ 5.33	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับ การศึกษา ต่อทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	107

ตารางที่ 5.34	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับการศึกษา ต่อทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	108
ตารางที่ 5.35	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อนักท่องเที่ยว	109
ตารางที่ 5.36	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว	111
ตารางที่ 5.37	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	112
ตารางที่ 5.38	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อด้านความร่วมมือของชุมชน	114
ตารางที่ 5.39	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่อนักท่องเที่ยว	115
ตารางที่ 5.40	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว	117
ตารางที่ 5.41	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่อทรัพยากรและภูมิปัญญาในชุมชน	118
ตารางที่ 5.42	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่อความร่วมมือของชุมชน	119
ตารางที่ 5.43	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อนักท่องเที่ยว	120
ตารางที่ 5.44	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว	122
ตารางที่ 5.45	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญา	123
ตารางที่ 5.46	แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อการความร่วมมือของชุมชน	124

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการศึกษา	3
ภาพที่ 2.1	แผนผังหมู่บ้านสามเสน	7
ภาพที่ 2.2	แผนผังสิ่งก่อสร้างที่สำคัญของชุมชน	8
ภาพที่ 2.3	แผนผังสภาพชุมชนในปัจจุบันของบ้านญวนสามเสน	9
ภาพที่ 2.4	แผนที่ชุมชนบ้านญวนสามเสน	9
ภาพที่ 2.5	ภาพวาดวัดแรงดีฝรั่งชาวเวียดนามในอดีต	13
ภาพที่ 2.6	ภาพการแข่งขันยิงปืนของชาวญวนสามเสน	18
ภาพที่ 2.7	ภาพการเล่นแข่งเรือเล็กหน้าน้ำหลากของชาวญวนสามเสน	19
ภาพที่ 2.8	สภาพชุมชนบ้านญวนสามเสนในอดีต	19
ภาพที่ 2.9	เด็กกำลังเล่นน้ำในชุมชนช่วงฤดูน้ำหลาก	20
กราฟที่ 2.1	กราฟแสดงร้อยละการนับถือศาสนาของคนในชุมชนบ้านญวนสามเสน	21
ภาพที่ 2.10	แผนผังชุมชนริมน้ำ	23
ภาพที่ 2.11	คุณพ่อบิลเลอกัว และ พิธีศพคุณพ่อบิลเลอกัวที่วัดคอนเซ็ปชัญสามเสน	31
ภาพที่ 2.12	นักบุญฟรังซิสเซเวียร์	33
ภาพที่ 2.13	สุสานฟรังซิสเซเวียร์ และสุสานคอนเซ็ปชัญ	36
ภาพที่ 2.14	อาหารญวนที่พบได้บ่อยในชุมชนสามเสน	37
ภาพที่ 2.15	การแต่งกายในชุด อ่าวใหญ่ ชุดประจำชาติเวียดนาม	39
ภาพที่ 2.16	หมวก(น๊อน ล้า) เอกลักษณ์ประจำชาติเวียดนาม	40
ภาพที่ 3.1	แผนภูมิแสดงโมเดลทฤษฎีการคาดหวัง	73
ภาพที่ 6.1	แสดงจำนวนชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกัน	139
ภาพที่ 6.2	แสดงกรอบแนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	149

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของเรื่องที่ศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลในพื้นที่ชุมชนบ้านญวน หรือหมู่บ้าน สามเสน (หน้ามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา) พบว่ามีวิถีวัฒนธรรมมาจากการอยู่ร่วมกันของผู้ที่สืบสายมาจากชาวโปรตุเกส ชาวเขมร และชาวญวน สำหรับชาวโปรตุเกสและชาวเขมรนั้นอยู่ร่วมกันจนกลายเป็นชนกลุ่มเดียวกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในส่วนที่เรียกว่า บ้านเขมร ส่วนชาวญวนที่อยู่ด้านนอกถัดออกมาเรียกว่า บ้านญวน โดยมีคลองเป็นเส้นแบ่งเขต มีอาณาเขตตามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าให้ตรากฎหมายขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2452 ยกเนื้อที่ของสองหมู่บ้านให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมิสซังโรมันคาทอลิก มีขอบเขตดังนี้ ทิศเหนือมีคลองบ้านญวนเป็นเขต ตั้งแต่ปากคลองจนถึงถนนสามเสนยาว 12 เส้น 4 วา ทิศตะวันออกมีเส้นห่างจากขอบถนนสามเสนไปทางตะวันตก 6 วา มีเขตตั้งแต่คลองบ้านญวนจนถึงคลองวัดราชาธิวาส 6 เส้น 5 วา ทิศใต้มีคลองวัดราชาธิวาสเป็นเขต ตั้งแต่คลองวัดราชาธิวาสไปจดถนนสามเสนยาว 12 เส้น ทิศตะวันตกมีฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเขต ตั้งแต่ปากคลองบ้านญวนฝั่งใต้จรดปากคลองวัดราชาธิวาส ฝั่งเหนือยาว 6 เส้น 19 วา รวมเนื้อที่พระราชทาน 68 ไร่ 2 งาน 90 ตารางวา (วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ 2527 :37) ด้วยเหตุนี้ทำให้เขตพื้นที่ดังกล่าวมีการตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่กันอย่างชัดเจนและเป็นที่มาของการผสมผสานระหว่างสามเชื้อชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ปัจจุบันประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่ดังกล่าวนี้มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมตามกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ก็ยังคงหลงเหลือเรื่องราวความเป็นอยู่แบบเดิมไว้มากพอสมควร เช่น ในด้านอาหารการกิน ที่พบว่ามีร้านอาหารที่ขายอาหารญวนอยู่กระจัดกระจายเป็นจำนวนมาก ทั้งเหนมเนื้อ หรือขนมเบื้องญวน เป็นต้น ด้านศาสนาที่คนในชุมชนดังกล่าวนี้มีการนับถือศาสนาอยู่ 2 แบบด้วยกันคือ ศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก นอกจากนั้นในชุมชนนี้ยังมีวัฒนธรรมจีนแฝงอยู่ในชุมชนด้วย เห็นได้จากศาลเจ้าและเวทีแสดงงิ้วได้เชิงสะพานซังฮี้ ทั้งหมดนี้จึงเป็นข้อมูลเชิงศักยภาพที่น่าสนใจและควรได้ศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ที่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมผสานกลมกลืน และไม่เกิดความขัดแย้งใดๆ ซึ่กทั้งยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนด้วย

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับคนในชุมชน เพื่อคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่เป็เอกลักษณ์และมีคุณค่า และยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้อีกช่องทางหนึ่ง นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความคิดเห็นที่ตรงกัน และเห็นพ้องต้องกันต่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว และมีความต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตน ในการทำวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบความต้องการของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวต่อไป

1.2 เป้าหมาย

ต้องการทราบความต้องการที่แท้จริงของคนในชุมชน ต่อการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ และเพื่อให้เกิดความร่วมมืออันดีระหว่างชุมชน ต่อภาคีสมาชิก

1.3 คำถามการวิจัย

1. ประชาชนในชุมชนต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่หรือไม่
2. การสร้างการมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่มีแนวทางการดำเนินการอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์การทำวิจัย

1. เพื่อให้ทราบความต้องการของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

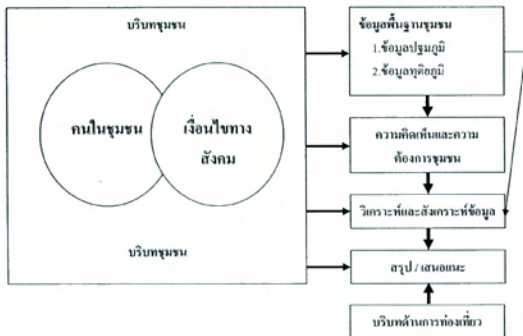
1.5 สมมติฐานการวิจัย

1. ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นและความต้องการจัดการท่องเที่ยวแตกต่างกัน
2. ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์ไม่ส่งผลให้ความต้องการในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ได้แตกต่างกัน

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

แนวทางความร่วมมือกับชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การสร้างความร่วมมือร่วมกับภาคีรัฐบาลต่อไป

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

จากกรอบแนวคิดแสดงให้เห็นถึงกระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบริบทของชุมชนซึ่งประกอบด้วย คนในชุมชนและเงื่อนไขทางสังคมต่างๆ ซึ่งแบ่งออกเป็นเงื่อนไขทางด้านที่ สภาพชุมชน สภาพแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญา ทำการศึกษาโดยนักวิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลบริบทชุมชน ทั้งแบบปฐมภูมิและแบบทุติยภูมิ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว

1.8 คำสำคัญ

ชุมชนชาวนวน หมายถึง คนที่มีเชื้อสายญวนหรือเวียตนาม อพยพมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เพื่อหลบหนีการจับไล่ของรัฐบาล

หมู่บ้านสามเสนหรือชุมชนสามเสน หมายถึง ชุมชนที่ตั้งอยู่ริมถนนสามเสน ด้านทิศเหนือติดกับถนนราชวิถี ด้านทิศใต้ติดวัดราชาธิวาส

ชาวเขมรโปรตุเกส หมายถึง คนไทยที่มีเชื้อสายเขมรหรือโปรตุเกส โดยอาศัยอยู่ในที่แห่งนี้มาตั้งแต่อดีต

การจัดการท่องเที่ยว หมายถึง การวางแผน การบริหารจัดการท่องเที่ยว การทำการตลาด และการส่งเสริมการท่องเที่ยว

บทที่ 2

ลักษณะทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมและความเป็นมาของชุมชน

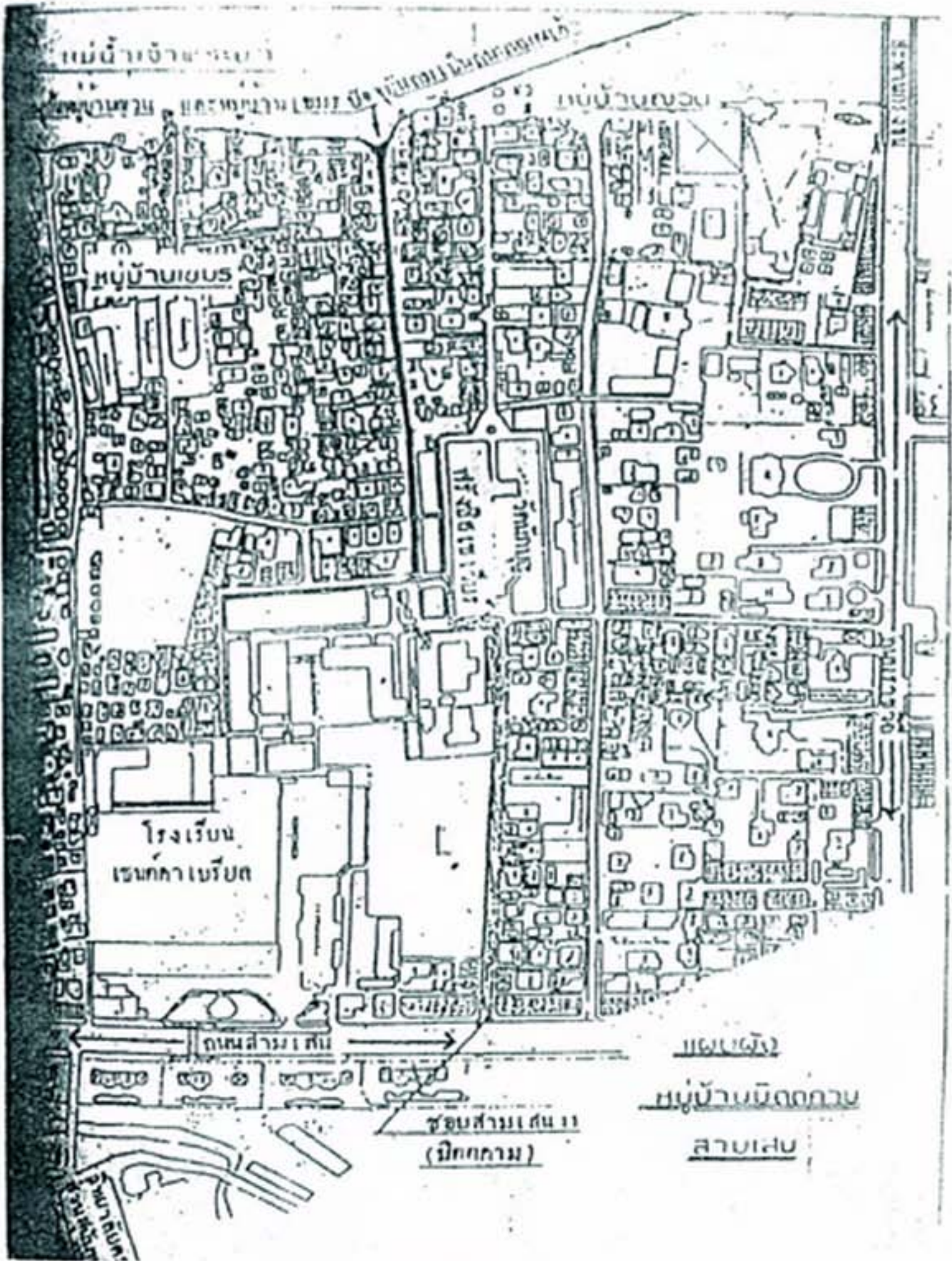
การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญแบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยกัน โดยส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับชุมชนบ้านญวนสามเสน ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตและภาษา สภาพชุมชน ศาสนา การศึกษาและอาชีพ และส่วนที่สองเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผน พัฒนาการท่องเที่ยวและการตลาด โดยมีเนื้อหา ดังนี้

2.1 ลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมชุมชน

หมู่บ้านสามเสนเป็นชุมชนหนึ่งในเขตดุสิต ตั้งอยู่ติดถนนสามเสน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของคนไทยเชื้อสายต่างๆที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน มีทั้งชาวเขมร ญวน จีน โปรตุเกส และคนไทย โดยมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มๆ ตามเชื้อชาติของตนเอง แต่ปัจจุบันการแยกกันอยู่อย่างในอดีตนั้นแทบจะมองไม่เห็นชัดเจนจะหลงเหลืออยู่เพียง ชุมชนเขมรโปรตุเกสซึ่งเป็นคนที่มีเชื้อสายโปรตุเกสและคนเชื้อสายเขมรอยู่ร่วมกันจนกลืนเป็นกลุ่มเดียวกัน เรียกว่า “บ้านเขมร” หรือหมู่บ้านเขมรโปรตุเกส นอกจากนั้นก็มี “บ้านญวน” ซึ่งเป็นคนที่มีเชื้อสายเวียดนามที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย เรียกว่า บ้านญวน (งามพิศ สัตย์สงวน 2545,79) ชุมชนชาวจีน ที่อาศัยอยู่ติดกับสะพานกรุงธนเรียกว่า ชุมชนราชาทัตทิมา และชุมชนคนไทยชาวน้ำบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา ที่เป็นคนไทยจากภาคกลางเดินทางมาในลักษณะพ่อค้าแม่ค้ามาตั้งรกราก ทำให้หมู่บ้านสามเสนนี้เป็นแหล่งชุมชนของหลายเชื้อชาติดังที่รู้จักกันดี โดยมีพื้นที่ตั้งแต่ ทิศเหนือ มีคลองบ้านญวนเป็นเขต ตั้งแต่ปากคลองจนถึงเขตถนนสามเสนยาว 12 เส้น 4 วา ทิศตะวันออก มีเส้นห่างจากขอบถนนสามเสนไปทางตะวันตก 6 วา เป็นเขตตั้งแต่คลองบ้านญวนจนถึงคลองวัดราชาธิวาส 6 เส้น 5 วา ทิศใต้ มีคลองวัดราชาธิวาสเป็นเขต ตั้งแต่ปากคลองวัดราชาธิวาสไปจรดถนนสามเสนยาว 12 เส้น ทิศตะวันตก มีฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเขต ตั้งแต่ปากคลองบ้านญวนฝั่งใต้จรดปากคลองวัดราชาธิวาส ฝั่งเหนือยาว 6 เส้น 19 วา รวมเนื้อที่พระราชทาน 68 ไร่ 2 งาน 90 ตารางวา (ทิวธาวัชรสมโภชน์วิวัฒน์กัญญาพิริยกุล 2527 : 37) นอกจากนี้ งามพิศ สัตย์สงวน (2545) ยังได้สรุปอาณาเขตของชุมชนบ้านญวนสามเสนอย่างไม่เป็นทางการไว้ว่า “เพื่อให้เจ้าอาวาสวัดแม่พระผู้ปฏิสนธินิรมล (คอนเซ็ปต์) ของบ้านเขมร

โปรตุเกส และเจ้าอาวาสวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ของชุมชนบ้านญวน รับผิดชอบดูแลชาวคริสต์คาทอลิกในเขตของคนอย่างทั่วถึง แต่ปรากฏว่าพื้นที่ของบ้านญวนสามเสนมีการขยายตัวออกไปมากขึ้น บ้านญวนสามเสนจึงมีพื้นที่ใหญ่กว่าบ้านเขมรโปรตุเกส แต่การแบ่งเขตใช้บริเวณบ้านคนเป็นหลัก โดยมีทางเดินแคบๆ ติดบ้านคนเป็นเขต ซึ่งผู้ที่ไม่ได้นับถือคริสต์จะไม่ทราบ”

สำหรับบ้านญวนนั้น จัดเป็นชุมชนที่มีการอยู่อาศัยมายาวนาน เรียกได้ว่าเป็นพวกญวนเก่า โดยปัจจุบันเป็นชุมชนที่ค่อนข้างเล็ก และคับคั่งมาก เนื่องจากเป็นที่ตั้งของโรงเรียนฝรั่งหลายโรงเรียนที่มีชื่อเสียงทำให้ในช่วงเปิดเทอมการจราจรภายในชุมชนจึงค่อนข้างติดขัด และเนื่องจากชุมชนนี้เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีการอยู่อาศัยมายาวนาน ดังนั้นจึงมีบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้นจนหนาแน่น เนื่องจากพ่อแม่จะมอบที่ดินให้กับลูกที่แต่งงานแล้วและให้สร้างที่อยู่อาศัยในชุมชนเดียวกัน งามพิศ สัตย์สงวน (2545) ได้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสภาพสังคมในชุมชนว่า ในหมู่บ้านสามเสนนี้ ประกอบไปด้วย 3 ชนชั้น อยู่ปะปนกัน ทำให้สภาพพื้นที่ของชุมชนนี้แตกต่างกันไปมาก โดยชนชั้นสูงที่มีการศึกษาสูงมีรายได้ดีและมีสถานภาพทางสังคมสูง จะอยู่บ้านที่มีบริเวณกว้าง ซึ่งมักเป็นบ้านที่สร้างอย่างดี คุใหม่เป็นระเบียบและสวยงาม คนพวกนี้คือ พวกที่เป็นเจ้าของโรงเรียนเอกชน มีธุรกิจส่วนตัว เช่นเจ้าของบ้านเช่าหรือห้องเช่าราคาแพง เป็นเจ้าของร้านอาหารและธุรกิจอื่นๆ ในชุมชนนี้ ชนชั้นกลาง จะพักอยู่ตึกแถว 2 ชั้น บ้านขนาดกลาง ส่วนชนชั้นล่างมักเช่าที่แคบๆ เป็นที่อยู่อาศัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีพวกที่เดินทางมาทางเรือเพื่อมาค้าขาย ซึ่งเดินทางมาจากจังหวัดต่างๆ เช่นจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี หรือจากภาคอีสาน สำหรับคนภาคกลางที่อพยพเข้ามาอยู่จากทางเรือ งามพิศ สัตย์สงวน (2545) ได้อธิบายไว้ว่า คนที่เดินทางมาทางเรือที่เดินทางมาจากภาคกลางส่วนใหญ่เป็นคนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก แต่ต่อมาก็มีคนอีสานอพยพมาเป็นจำนวนมากเช่นกัน และคนอีสานเหล่านี้กลับนับถือศาสนาพุทธ และปัจจุบันได้ตั้งรกรากอยู่ที่นั่นนานนับ 10 ปี จนรัฐบาลต้องยอมให้คนเหล่านี้ปลูกบ้านอยู่ได้ และได้รับไล่คนที่อาศัยอยู่ในแพ หรือเรือให้ย้ายออกไป เหลือไว้แต่คนที่ปลูกบ้านไว้เท่านั้น โดยการเดินทางของคนเหล่านี้ เมื่อเดินทางมาถึงที่แห่งนี้ก็ได้หยุดพักค้าขายและอาศัยอยู่ พอทานเช้าจึงตั้งถิ่นฐานเป็นกิจจะลักษณะอาศัยอยู่บริเวณชายน้ำริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่ทำให้ชาวบ้านกลุ่มนี้ไม่สามารถได้รับเอกสารสิทธิ์ทางที่ดิน เนื่องจากไม่สามารถระบุที่ตั้งของบ้านเรือนได้ชัดเจน และนอกจากนั้นยังเป็นการบุกรุกสถานที่ของกรมเจ้าท่าอีกด้วย แต่เพื่อความสะดวกของลูกหลานของชาวบ้านในการเรียนหนังสือหรือทำนิติกรรมต่าง ๆ รัฐบาลจึงได้ติดต่อคนในชุมชนด้วยการออกหลักฐานทะเบียนบ้านแบบพิเศษให้แทน ปัจจุบันชุมชนนี้มีชื่อเรียกว่า ชุมชน “มิตรคาม” หรือ “มิตตคาม”

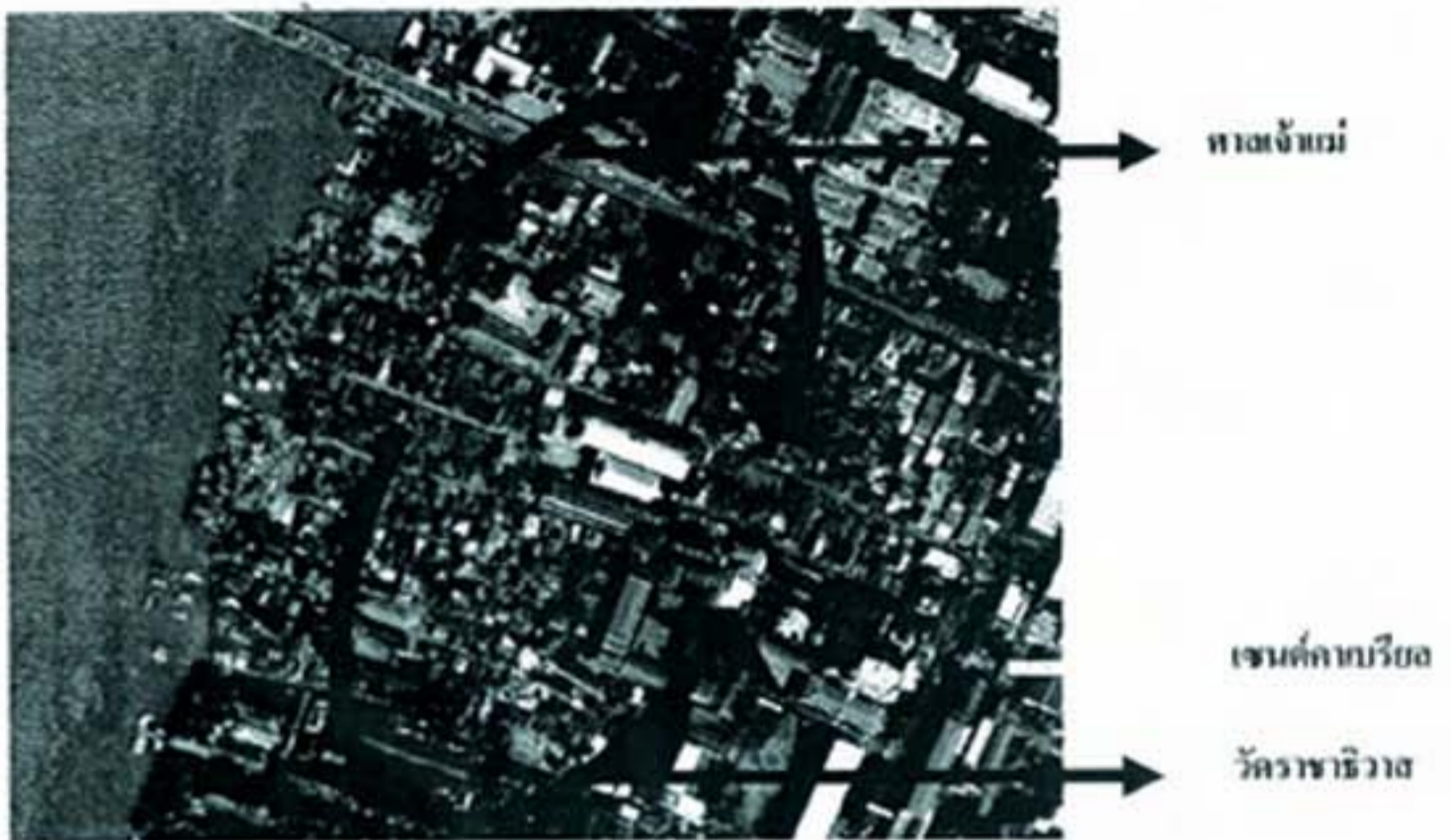
ภาพที่ 2.1 แผนผังหมู่บ้านสามเสน
 แหล่งที่มา งามทิศ สัตย์สงวน (2545:82)

จากแผนผังแสดงให้เห็นถึงตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนต่างๆ ในหมู่บ้านสามเสนในอดีตซึ่งประกอบด้วย หมู่บ้านเขมร แต่เดิมเป็นที่ตั้งของชาวโปรตุเกส และชาวเขมรอยู่ร่วมกัน ทอนานเข้าสองเชื้อชาตินี้ก็ ได้กลมกลืนกันจนกลายเป็นชุมชนเดียว เรียกว่าบ้าน หมู่บ้านเขมรโปรตุเกส หรือหมู่บ้านเขมร มาจนทุกวันนี้ อีกหมู่บ้านได้แก่ หมู่บ้านญวน เป็นที่อยู่อาศัยของคนญวนที่อพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 สำหรับ หมู่บ้านเขมรและหมู่บ้านญวน สองหมู่บ้านนี้แบ่งแยกออกจากกันด้วย คลองบ้านญวนคั่นกลาง แต่ปัจจุบันนี้คลองดังกล่าวได้ถูกถมทำถนนไปจนไม่เหลือร่องรอย

นอกจากนั้นจะเห็นได้ว่าในอดีตไม่ได้มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนรายน้ำที่ล่องเรือมาจากจังหวัดต่างๆ ในภาคกลางมาอยู่อาศัยอยู่เพื่อทำมาค้าขาย และตั้งบ้านเรือนอยู่ในที่สุด ซึ่งคาดว่า จะเกิดขึ้นภายหลังทั้งสองหมู่บ้านที่กล่าวไว้ข้างต้น

ภาพที่ 2.2 แผนผังสิ่งก่อสร้างที่สำคัญของชุมชน
แหล่งที่มา งานพิศ สัตย์สงวน (2545:98)

ภาพที่ 2.3 แผนที่สภาพชุมชนในปัจจุบันของบ้านญวนสามเสน
 แหล่งที่มา http://www.bangkokmap.com/index_th.html

ภาพที่ 2.4 แผนที่ชุมชนบ้านญวนสามเสน
 แหล่งที่มา สำนักผังเมือง: http://203.155.220.217/cpd/db/doc/khetmap_A3/dusit.PDF

2.2 ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตชุมชน

หมู่บ้านสามเสน มีวิวัฒนาการมาจากการอยู่ร่วมกันของผู้ที่สืบสายมาจากชาวโปรตุเกส ชาวเขมร และ ชาวญวน (<http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/bkk/bkk362.html>) สำหรับชาวโปรตุเกสและชาวเขมรนั้นอยู่ร่วมกันจนกลายเป็นชนกลุ่มเดียวกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในส่วน ที่เรียกว่า บ้านเขมร ส่วนชาวญวนอยู่ด้านนอกถัดออกมาเรียกว่า บ้านญวน โดยมีคลองเป็นเส้นแบ่งเขต มีอาณาเขต ตามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2452 ยกเนื้อที่ของสองหมู่บ้านให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมิสซังโรมันคาทอลิก

ชุมชนบ้านญวน สามเสน เกิดขึ้นเพราะพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ชาวญวน ที่ติดตามกองทัพไทยเข้ามา เมื่อครั้งที่เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ยกกองทัพไปทำสงคราม ขับไล่ ญวนออกจากเขมรเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2336 (<http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/bkk/bkk362.html>) หรือในหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ([www.geocities.com/hisotl/12pt1225c1 .htm?200720](http://www.geocities.com/hisotl/12pt1225c1.htm?200720)) ได้กล่าวถึงการอพยพมาของชาวญวนที่สามเสนนี้ว่า ชาวญวนหรือชาวเวียดนามที่มาอาศัยอยู่ในชุมชนสามเสนนี้เกิดจากการอพยพย้ายถิ่นของพวกมิชชันนารีและชาวเวียดนามที่เข้ารีตนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกในประเทศเวียดนามตั้งแต่ในช่วงที่กลุ่มมิชชันนารีขอให้ฝรั่งเศสช่วยเหลือจักรพรรดิยาหลงปราบปรามกบฏเมืองเว้จนสำเร็จ ทำให้ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกได้แพร่ขยายไปทั่วในเวียดนาม โดยประวัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการอพยพย้ายถิ่นของชาวเวียดนามได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนในหนังสือทิวธาวัชรสมโภชน์วัคณิกบุญฝรั่งเศสเซเวียร์ (2527) ว่าประเทศเขมรอยู่ในอิทธิพลการปกครองของประเทศไทยมาตั้งแต่รัชสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จนล่วง มาถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศญวนเริ่มขยายอำนาจมาทางเขมร และได้มีอิทธิพลในประเทศเขมรบางส่วน ญวนกับไทยจึงได้มีความผัดพ้องหมองใจกัน ซึ่งช่วงนั้นก็ตรงกับสมัยพระเจ้ายาหลวง พระมหากษัตริย์ของญวน ได้ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาแก่ชาวญวนอย่างเต็มที่ แต่เมื่อพระเจ้ายาหลวงสวรรคตในปี พ.ศ.2363 แล้วพระราชโอรสพระองค์ที่ 4 ขึ้นเสวยราชสมบัติแทน ทรงพระนามว่า "พระเจ้ามินหม่าง" ตอนต้นของสมัยพระเจ้ามินหม่าง พระญาติของพระองค์ก่อการกบฏแย่งชิงราชสมบัติ ในการปราบพวกกบฏ พระเจ้ามินหม่างทรงระแวงพระทัยว่าชาวฝรั่งเศสช่วยเหลือพวกกบฏ จึงมีความเกลียดชังชาวฝรั่งเศสนับตั้งแต่นั้นมา โดยที่ฝรั่งเศสเป็นผู้นำศาสนาคริสต์ดั่งค์ เป็นศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก นับถือพระเยซูและพระนางมารีอา ซึ่งเชื่อว่าพระนางมารีอาเป็นสาวพรหมจรรย์ แตกต่างจากนิกายโปรเตสแตนต์ที่นับถือ

เฉพาะพระเยซู (<http://th.wikipedia.org/wiki/>) มาเผยแพร่ในประเทศญวน พระเจ้ามินหม่างจึงต้องปราบพวกคริสต์ตั้งค้ำให้หมดไปด้วย ก่อนจะลงมือปราบ พระเจ้ามินหม่างได้รับการทัดทานจาก "เลวันเหยียด" ซึ่งเป็นมหาอุปราช และเป็นผู้นั่งที่มีอำนาจสูงสุดทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน และได้รับความไว้วางใจจากพระเจ้ายาลองให้คอยว่ากล่าวตักเตือนพระเจ้ามินหม่าง ทำให้พระเจ้ามินหม่างจึงต้องระงับแผนการปราบปรามเอาไว้ก่อน ครั้นถึง พ.ศ. 2376 พระมหาอุปราชเลวันเหยียดถึงแก่พิราลัย พระเจ้ามินหม่างจึงเริ่มปราบคริสต์ตั้งค้ำ เริ่มด้วยการห้ามชาวฝรั่งเศสเข้าประเทศ ห้ามมิให้ราษฎรญวนเข้ารับศีลตบศีลตั้งค้ำ ผู้ใดขัดขืนมีโทษถึงประหารชีวิต ดังนั้น พระสงฆ์ชาวฝรั่งเศส และคริสต์ตั้งค้ำชาวญวนจำนวนมาก ต้องถูกรำด้วยวิธีการมัดคอบ้าง ตัดศีรษะบ้าง บ้างก็ถูกทรมานด้วยวิธีการต่างๆ จนถึงแก่ความตาย นอกจากกระทำทารุณกรรมต่อชาวคริสต์ตั้งค้ำแล้ว พระเจ้ามินหม่างยังรับสั่งให้ขูดศพมหาอุปราชเลวันเหยียดขึ้นมาทำการประจาน เนื่องด้วยมีพระทัยเจ็บแค้นที่มหาอุปราชทัดทานพระองค์มิให้กำจัดคริสต์ศาสนา ยิ่งกว่านั้นยังทรงกำจัดพรรคพวกของมหาอุปราชอีกด้วย ในขณะที่พระเจ้ามินหม่างกำลังปราบปรามบรรดาคริสต์ตั้งค้ำอยู่นั้น พระคุณเจ้า "ตาแบร์ด" (Taberd) ประมุขของมิสซังโคชินไชนา ได้ลี้ภัยการเบียดเบียนศาสนา มาอยู่ในกรุงเทพฯ พร้อมด้วยเนรหลายคน ซึ่งพระคุณเจ้าตั้งใจว่าจะส่งไปสิงคโปร์บ้าง และไปเข้าบ้านเนรใหญ่ที่ปิ่นบ้าง ในเวลาใกล้เคียงกันนั้น ครูพ่อ "กีโนต์" (Cuenot) และคุณพ่อ "วีอัลลี" (Vialie) พร้อมด้วยเนร ภคินี และคริสต์ตั้งค้ำจำนวนหนึ่งก็หนีการเบียดเบียนมาลี้ภัยอยู่ที่เมืองจันทบุรีอีกด้วย

ในขณะที่ประเทศญวนกำลังประสบความยุ่งยากในการปราบกบฏและปราบบรรดาคริสต์ตั้งค้ำอยู่นั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นเป็นโอกาสเหมาะที่จะได้ประกาศเขมรทั้งหมดกลับมาอยู่ในอิทธิพลของไทยตามเดิม จึงโปรดเกล้าให้ เจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์ สิงหเสนี) เป็นแม่ทัพบก และเจ้าพระยาคลัง (ดิศ บุนนาค) ซึ่งต่อมาภายหลังได้เป็นสมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ เป็นแม่ทัพเรือ ยกกองทัพไปทำศึกกับญวน เพื่อนำประเทศเขมรกลับคืนมาเป็นของไทยดังเดิม ในกองทัพเรือไทยที่จะยกไปรบกับญวนนั้น มีนายทหารชั้นผู้ใหญ่นับถือคริสตศาสนาอยู่สองท่าน คือพระยาวิเศษสงครามรามภักดี (แก้ว) และ พระยานรงค์ฤทธิโกษา ก่อนที่กองทัพจะยกไป พระยาทั้งสองได้ไปหาพระคุณเจ้าตาแบร์ดเกรงว่า ถ้าจัดคุณพ่อให้ไปตามที่ขอ และทางประเทศญวนรู้เรื่องก็จะยิ่งทำทารุณกรรมต่อชาวคริสต์ตั้งค้ำมากขึ้น จึงไม่ยอมจัดให้ พระยาทั้งสองจึงไปพบพระคุณเจ้า "ฟลอเรนซ์" (Florens) ประมุขของมิสซังกรุงเทพฯ ขอพระคุณเจ้าให้ช่วยจัดบาทหลวงให้ พระคุณเจ้าจึงได้จัดให้คุณพ่อ "เกลมงซ์" (Clemenceau) ไปกับกองทัพเรือพระยาทั้งสองได้จัดเรือพิเศษสำหรับคุณพ่อ มีทหารคริสต์ตั้งค้ำ 15 คน อยู่ในเรือลำเดียวกับคุณพ่อด้วย

กองทัพบกจำนวน 30,000 คน ออกเดินทางไปก่อน ไปถึงเมือง "ฮาเตียน" (Ha-Tien) ซึ่งเป็นเมืองของญวนอยู่ชายแดนประเทศญวนติดต่อกับเขมรกองทัพบกจึงยึดเอาไว้เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2377 รอกองทัพเรือ ส่วนกองทัพเรือจำนวน 10,000 คน ยกไปทางจันทบุรี ผ่านจันทบุรีเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2376 หยุดพักชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งจึงเดินทางต่อไป แล่นเรือเลียบฝั่งประเทศเขมร เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2377 ถึงเมืองฮาเตียนเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2377 เมื่อญวนได้ข่าวว่ากองทัพไทยยึดเมืองฮาเตียนได้แล้ว จึงส่งกองทัพเรือมาโต้รบกับกองทัพเรือไทยขึ้น คุณพ่อเกลมั่งไซซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ด้วย เล่าว่า การรบครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2377 เวลาเช้า การสู้รบดำเนินไปตลอดทั้งวันตั้งแต่เช้าจนถึงค่ำ ในแนวสองสายของแม่น้ำสายใหญ่ใต้เมือง "เจาติก" (Chau-Doc) ทหารญวนเป็นฝ่ายแพ้ กองทัพเรือไทยจึงไล่ติดตามประมาณ 3-4 วัน ก็เกิดยุทธนาวีใหญ่ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ต่อสู้กันถึงห้าวันห้าคืน ในที่สุดกองทัพเรือไทยได้ชัยชนะอีกครั้งหนึ่ง ส่วนกองทัพบกก็ได้รุกยึดเมืองในประเทศญวนได้หลายเมือง เมื่อกองทัพเรือได้ชัยชนะแล้ว ก็ได้จัดให้ทหารได้พักผ่อนอยู่ในบริเวณนั้นเอง ในป่าใกล้เคียงกับทหารเรือไทยอยู่ มีคริสตังค์จำนวนเกือบ 1,500 คน หลบหนีการตามล่าของทหารพระเจ้ามินหม่าง พวกเขาต้องหลบซ่อนอยู่ด้วยความยากลำบาก เมื่อทราบว่าทหารเรือไทยมาตั้งมั่นอยู่ จึงส่งผู้แทนมาติดต่อกับทหารไทย ขอความช่วยเหลือจากทหารไทย ทหารเรือไทยได้ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี ชักชวนให้ออกจากป่ามาอยู่กับกองทัพเรือไทย บรรดาผู้ใหญ่ที่มาติดต่อก็กังลังเลใจไม่แน่ใจในการชักชวนของทหารไทย พระยาวิเศษสงครามรามภักดี และพระยาณรงค์ฤทธิโกษา จึงไปเชิญคุณพ่อเกลมั่งไซ ให้มาพบกับบรรดาหัวหน้าคริสตังค์ญวนเหล่านั้น เมื่อได้เห็นคุณพ่อ และได้ฟังคุณพ่อพูดถึงประเทศไทย คริสตังค์ญวนทั้งหมดได้ออกมาขออยู่ในอารักขาของกองทัพไทย คริสตังค์เหล่านี้ส่วนมากมาจากวัด "เจาโตย" และวัด "ก้ายโตย" กองทัพเรือไทยได้คุ้มครองคริสตังค์ญวนเหล่านี้ให้ปลอดภัย เมื่อกองทัพเรือไทยเดินทางกลับก็ได้จัดเรือลำเลียงและเรือคุ้มกันจนมาถึงกรุงเทพ ได้ฟังพระบรมโพงิสมการของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว กองทัพบกได้ปราบหัวเมืองญวนได้หลายหัวเมือง ได้กวาดต้อนชาวญวนที่ไม่ใช่คริสตังค์มาด้วยประมาณ 1,500 คน ในจำนวนนี้มีทั้งพวกที่เป็นกบฏต่อพระเจ้ามินหม่างและพรรคพวกของพระเจ้ามินหม่างที่ไล่ติดตามพวกคริสตังค์ เมื่อปราบพวกญวนตามชายแดนเขมรเสร็จแล้ว ได้ยกกองทัพเข้าไปในประเทศเขมรเกลี้ยกล่อมหัวเมืองต่างๆ ของเขมรให้กลับมาสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าแผ่นดินไทยตามเดิม ครั้นกองทัพไทยกลับถึงกรุงเทพแล้ว เจ้าพระยาบดินทร์เดชา และเจ้าพระยาคลัง พร้อมด้วยพระยาวิเศษสงคราม พระยาณรงค์ฤทธิโกษา ตลอดจนนายทหารชั้นผู้ใหญ่อื่นอีกหลายนาย ได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระยาบดินทร์เดชาได้กราบบังคมทูลรายงานการสงครามให้ทราบทุกประการ

พระยาวิเศษสงคราม และพระยาณรงค์ฤทธิโกษา ได้กราบบทูลขอชาวญวนคริสตังค์ไปขุดเลี้ยง พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระทัยเมตตากรุณาต่อคริสตังค์เหล่านี้มาก ทรงเห็นว่า ต้องพลัดบ้านพลัดเมือง หนีร้อนมาพึ่งเย็นโดยมุ่งหวังแต่เพียงได้มีเสรีภาพในการถือและประกอบ กิจศาสนา และยังได้แสดงน้ำใจขอเช่าสวามิภักดิ์ขอพึ่งพระบรมโพธิสมภาร จึงทรงอนุญาตตามที่ พระยาทั้งสองทูลขอมา พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้คริสตังค์ญวน จำนวนประมาณ 1,350 คน นั้น ตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณวัดส้มเกลี้ยง เหนือบ้านเขมรซึ่งมี คริสตังค์จำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ก่อนแล้ว ทรงใช้เงินส่วนพระองค์ซื้อที่ดินแปลงใหญ่ใกล้เคียงกัน พระราชทานให้อาศัยอยู่ โปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงใหญ่เพื่อเป็นที่พักอาศัย พร้อมทั้งพระราชทาน เครื่องอุปโภคบริโภคให้อีกเป็นจำนวนมากทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างโบสถ์หลังแรก ซึ่งเป็นโบสถ์ชั่วคราวทำด้วยไม้ไมใช้ชื่อว่า "วัดแรงต์ฟรังซัวซาเวียร์" เพื่อใช้เป็นที่ประกอบกิจกรรม ทางศาสนาชาวญวนที่มีได้เป็นคริสตังค์อีกประมาณ 1,500 คน ทรงพระราชทานที่ดินให้ตั้ง บ้านเรือนอยู่ที่วัดแคนางเลิ้งส่วนหนึ่งอีกส่วนหนึ่งทรงจัดให้อยู่ในบริเวณวัดโพธิการาม ทางทิศใต้ ของสะพานพระรามหก ลูกหลานยังอาศัยอยู่ในที่ดินดังกล่าวจนทุกวันนี้

เมื่อมีวัดหลังแรกขึ้นแล้ว พระคุณ เจ้าตาแบรดซึ่งอพยพหนีภัยการ เบียดเบียนศาสนาจากประเทศ ญวนมาอยู่ที่กรุงเทพฯ แล้วได้ช่วยจัด บาทหลวงสามองค์มาอยู่ด้วย คริสตังค์ที่วัดนี้ คือ คุณพ่อ "ปอล" คุณพ่อ "ดัด" และคุณพ่อ "ยวง" วัดหลังแรกนี้อยู่ได้เพียง 3 ปี ครั้น ถึง ปี พ.ศ. 2380 เกิดพายุใหญ่วัด

ภาพที่ 2.5 ภาพวาดวัดแรงต์ฟรังซัวซาเวียร์ในอดีต
แหล่งที่มา พริษฐ์ธรรมโกชนวิศนิกบุญฝรั่งซิสเซเวียร์

ทั้งเสียนายหมดพระคุณเจ้า "กูรเวอซี" ประมุขของมิชชันกรุงสยามได้ออกเงินให้สร้างวัดใหม่เป็น วัดไม้ และยังได้สร้างบ้านพ่อ บ้านพักซิสเตอร์ เมื่อได้สร้างเสร็จแล้วพระคุณเจ้าได้นำพระรูปแม่ พระ และรูป นักบุญฟรังซัวซาเวียร์จากมะนิลา มาตั้งในวัดหลังที่สองนี้ ต่อจากนั้นได้สร้าง

โรงเรียนสำหรับเด็กชายและโรงเรียนสำหรับเด็กหญิง อย่างละ 1 หลัง เพื่อสอนเด็กๆ ให้อ่านภาษาญวนได้ สะดวกในการสอนคำสอนคริสตังค์ ในโรงเรียนชายได้อาศัยทั้งคนหนุ่มและผู้สูงอายุที่สมัครใจและมีความรู้พอสมควรช่วยสอน ส่วนโรงเรียนหญิงมีซิสเตอร์และหญิงสาวอาสาสมัครช่วยเป็นครูสอนให้ นอกจากการสอนคำสอนเป็นหลักแล้ว ในโรงเรียนยังมีการสอนวิชาอื่นๆ เช่น เลขคณิต ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ให้อีกด้วย

ในด้านการปกครองของบ้านเมือง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิเศษสงคราม นำชายฉกรรจ์คริสตังค์ ไปสักท้อมือว่า "ญวนสวามิภักดิ์" ให้มีนายกอง ปลัดกรม นายหมวด นายหมู่ ให้ทำมาหากินตามภูมิลำเนาแต่ให้อยู่ในบังคับบัญชาของพระยาวิเศษสงคราม และผู้นำชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สำหรับชาวเวียดนามที่อพยพไปอยู่ต่างประเทศ หรือชาวญวน เหมือนเช่นที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนี้มีการเรียกกลุ่มเวียดนามนี้ว่า เหวียดเกี้ยว ซึ่งจากการวิจัยของ ดร.ธัญญาทิพย์ ศรีพนา (2548) นักวิจัยจากหน่วยปฏิบัติการวิจัยแม่น้ำโขงศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เปิดเผยถึงงานวิจัยเรื่อง "เหวียดเกี้ยวในประเทศไทยกับความสัมพันธ์ไทย - เวียดนาม"

เหวียด เกี้ยว (Viet Kieu) เป็นคำในภาษาเวียดนาม หมายถึง ชาวเวียดนามที่อาศัยอยู่นอกประเทศเวียดนาม หรือชาวเวียดนาม ที่มีถิ่นฐานอาศัยอยู่นอกประเทศ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเน้นถึงชาวเวียดนามที่เข้ามาในประเทศไทยในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเรียกชาวเวียดนามเหล่านี้ว่าชาวเวียดนามอพยพ หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า ญวนใหม่ แต่ชาวเวียดนามเรียกกันเองว่าเหวียด เหมย (Viet moi) หรือเหวียด ใหม่ หรือเหวียด เกี้ยวเหมย (Viet Kieu moi) สำหรับชาวเวียดนามที่เข้ามาในประเทศไทย ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ เรียกว่า เหวียด กู๋ (Viet cu) หรือ เหวียด เก๋า หรือ เหวียด เกี้ยวกู๋ (Viet Kieu cu) หรือ ญวนเก่านั่นเอง

ดร.ธัญญาทิพย์ (2548) ได้เปิดเผยถึงสถานะทางกฎหมายปัจจุบันของชาวเวียดนามใหม่หรือเหวียด เหมยในประเทศไทยว่า สำหรับชาวเวียดนามรุ่นที่หนึ่งหรือรุ่นพ่อแม่ที่เกิดนอกประเทศไทย จะขอสถานะต่างดาว ส่วนรุ่นที่สอง คือรุ่นลูก และรุ่นที่สามคือรุ่นหลานจะขอสัญชาติไทย ในการดำเนินการให้สถานะทางกฎหมายแก่ชาวเวียดนามอพยพนั้น ได้เริ่มขึ้นในสมัย นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรีโดยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นผู้ดำริถึงการให้สถานะทางกฎหมายเป็นครั้งแรก การดำเนินการให้สัญชาติเกิดขึ้นอย่างจริงจังหลังจากปี ๒๕๓๕ แต่ดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป

เหวียดเกี้ยว เหล่านี้มีศักยภาพในหลายๆด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจและมีสติปัญญาดี ประกอบอาชีพอยู่ในหลายอาชีพที่มีส่วนช่วยเหลือสังคม ในด้านวัฒนธรรม เหวียดเกี้ยว หลายคนทำหน้าที่เป็นครูสอนภาษาเวียดนามให้แก่คนไทยข้าราชการและนักเรียน นักศึกษาไทย ขณะเดียวกันก็สอนภาษาไทยให้แก่ข้าราชการและนักเรียน นักศึกษาเวียดนามที่เดินทางมาเรียนในจังหวัดภาคอีสาน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นล่ามและ ผู้ประสานงานให้แก่หน่วยงานราชการในจังหวัดภาคอีสานกับหน่วยงานราชการของเวียดนามทั้ง ในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัด เหวียดเกี้ยว จึงทำหน้าที่เสมือนเป็นสะพานทางวัฒนธรรมระหว่าง ความสัมพันธ์ของไทยและเวียดนาม เหวียดเกี้ยว ที่เดินทางกลับเวียดนามก็เช่นกัน ได้ทำหน้าที่เป็นครูสอนภาษาเป็นล่ามและผู้ประสานงานให้แก่ หน่วยงานราชการไทยกับหน่วยงานราชการของเวียดนามรวมทั้งเป็นข้าราชการ

2.3 วิถีชีวิต

2.3.1 สภาพทั่วไปของชุมชนในอดีต

งามพิศ สัตย์สงวน (2545:91) ได้กล่าวถึงสภาพชุมชนสามเสนไว้ว่า หมู่บ้านสามเสนเริ่มปรากฏหลักฐานเมื่อมีทหารอาสาชาวโปรตุเกสเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นชุมชนที่มีผู้ที่มีเชื้อสายมาจากชาวโปรตุเกสอาศัยสืบเนื่องกันมาตลอด ในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ชาวเขมรที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร เมื่อ พ.ศ. 2525 ไปอาศัยอยู่ร่วมกับผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากโปรตุเกส ที่หมู่บ้านแห่งนี้ เนื่องจากนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเหมือนกัน และกลายเป็นชนกลุ่มเดียวกันในเวลาต่อมา เรียกรวมว่า "บ้านเขมร"

ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2377 มีชาวญวนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกหนีภัยมาจากการถูกปราบปรามของกษัตริย์ญวน ติดตามกองทัพไทยที่ยกไปรบในเขมรเข้ามา พระองค์ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินให้อยู่ติดกับชาวเขมร เพราะนับถือศาสนาเดียวกัน แต่อยู่แยกหมู่ออกมาเรียกว่า "บ้านญวน" ทั้งสองหมู่บ้านนี้ต่างคนต่างอยู่ เพราะถือว่าเป็นคนละพวก และมักมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เป็นประจำ

นอกจากการพระราชทานที่อยู่อาศัยให้แล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ได้ตามพระยาวิเศษสงครามและพระยานรงค์ฤทธิโกษา ถึงอาชีพซึ่งพระยา

ทั้งสองได้กราบทูลว่า ชาวคริสต์ตั้งคณฺวณเคยทำนามาก่อน พระองค์จึงทรงประทานที่ดินตำบลคอนเมืองพร้อมด้วยสัตว์พาหนะ และเครื่องอุปกรณอื่น ๆ ในการทำนาให้ ชาวคริสต์ตั้งคณฺวณได้ประมาณสี่ห้าปี ก็เกิดความเบื้อหน่าย จึงเลิกอาชีพทำนากลับมาอยู่บ้านญวนที่สามเสนเหมือนเดิม โดยที่ทรงพระกรุณาเป็นอย่างมากเมื่อทรงทราบว่าคริสต์ตั้งคณฺวณเลิกทำนาแล้ว จึงโปรดเกล้าฯอนุญาตให้ทำการเลี้ยงชีพได้ตามสมัครใจและทรงยกเว้นส่วยภาษีอากรให้ทุกอย่าง เมื่อเลิกทำนาแล้วคริสต์ตั้งคณฺวณมากได้ยึดอาชีพตีอวน ปิดคลองจับปลา เป็นช่างไม้ รับจ้างต่อเรือ ปลูกบ้าน ฯลฯ บรรดาผู้ที่นิยมอาชีพจับปลาจะแบ่งแยกกันเป็นกลุ่ม ๆ พวกกันไปสำรวจหาแหล่งที่มีสัตว์น้ำชุม เมื่อพบแล้วจะจับสัตว์น้ำกลับมาที่บ้านสามเสน และชักชวนให้เพื่อนจัดหาอุปกรณ์ไปทำอาชีพร่วมกัน จากการกระทำดังนี้ ฐานะความเป็นอยู่ก็ดีขึ้นตามลำดับ การพบแหล่งประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น การโยกย้ายครอบครัวจากหมู่บ้านสามเสนก็มีมากขึ้นตามลำดับ

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีนโยบายในการจัดที่อยู่ให้แก่ชาวญวนที่เข้ามาอยู่ใน กรุงเทพฯ แยกกันอยู่โดยถือหลักสองประการ คือ แยกกันอยู่ตามศาสนาที่นับถือและแยกกันอยู่ตามสาเหตุที่อพยพเข้ามา (<http://kanchanapisek.or.th/kp8/culture/bkk/bkk362.html>) ชาวญวนที่นับถือศาสนาคริสต์และติดตามกองทัพไทย เข้ามาตามคำชักชวนของคนในกองทัพ ไทย ให้ไปอยู่ร่วมกับชาวเขมรและคนเชื้อสายโปรตุเกสที่นับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งอยู่มาก่อนที่ตำบลสามเสน เรียก "กองญวนสวามิภักดิ์" ส่วนชาวญวนที่นับถือศาสนาพุทธนั้นโปรดเกล้าฯ ให้ไปอยู่ที่ตำบลบางโพ (รวมกับชาวญวนพุทธเก่าที่เข้ามาตั้งแต่ครั้งรัชกาลที่ 1) และที่ริมคลองผดุงกรุงเกษม (บริเวณเชิงสะพานขาว) ชาวญวนกลุ่มนี้เรียก "กองญวนอาสารบ" การแยกกลุ่มเช่นนี้ ก็เพื่อความสะดวกในการควบคุมและปกครอง ชาวญวนทั้งสองกลุ่มนี้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้อยู่ในบังคับบัญชาของ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนอิศเรศรังสรรค์ โดยชาวญวนที่สามเสนนั้นโปรดเกล้าฯ ให้สักข้อมือว่า "ญวนสวามิภักดิ์" ให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของพระยาวิเศษสงครามรามภักดี ซึ่งเป็นหัวหน้าชาวเขมรที่ ตำบลสามเสน และให้เข้ารับราชการสังกัด "กรมทหารปืนใหญ่" ทั้งหมด ส่วนการปกครองภายในหมู่บ้านนั้น โปรดเกล้าฯ ให้ชาวญวนปกครองกันเองตามรูปแบบเดิมสมัยอยู่ใน ประเทศเวียดนาม คือใช้วิธีเลือกหัวหน้าหมู่บ้านทำหน้าที่ปกครอง เรียกนายบ้าน มีตำแหน่งนายกอง ปลัดกรม นายหมวด นายหมู่ ปกครองลดหลั่นกันลงมา โดยอยู่ในความดูแลของพระยาวิเศษสงครามราม ภักดี ภายหลังมีชาวญวนอพยพเข้ามาเพิ่มมากขึ้น จึงทรงแต่งตั้งหัวหน้าชาวญวนปกครองรับผิดชอบ โดยตรง ในตำแหน่งพระยาบรรลือสิงหนาท ซึ่งถือเป็นตำแหน่งสืบตระกูลเช่นเดียวกับตำแหน่งพระยาวิเศษสงครามรามภักดี ส่วนการตัดสินใจคดีความในหมู่บ้านนั้นมีคณะกรรมการอาวุโสและครูสอนคำสอน (ซึ่งมุขนายกมิสซัง

เห็นชอบในการแต่งตั้ง) เป็นผู้พิจารณาตัดสินความให้ ถ้าคำตัดสินไม่เป็นที่พอใจก็จะเชิญบาทหลวงผู้ดูแลมา สมทบร่วมการพิจารณาใหม่ หากทั้งสองฝ่ายยังไม่พอใจก็จะส่งเรื่องไปให้มุขนายกวินิจฉัย ซึ่งถือคำตัดสินของท่านเป็นที่สิ้นสุดคดีนับเป็นการเริ่มต้นของการมีอำนาจของบาทหลวงในการปกครองต่อมาจะนั่นจึงมีศาล ประจำหมู่บ้านที่กรรมการประกอบด้วยบาทหลวงหัวหน้าหมู่บ้านและครูสอนศาสนาทำหน้าที่ตัดสินคดี

ในช่วงเวลาต่อมาในปี พ.ศ.2480 ได้มีการบันทึกข้อมูล "บ้านนอกเข้ากรุง" ของผู้เขียน โดยไม่ได้เอ่ยนามไว้ว่า(ทวีธาวัชรสมโภชน์วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์,2527:79)

"ชุมชนญวนสามเสนนั้นในสมัยนั้นได้ปลูกผักบุ้ง ผักกะเจดเป็นแพไว้ริมแม่น้ำจำนวนมากทำให้น้ำในแม่น้ำดูสะอาด ติดกับหมู่บ้านมีคลองในหมู่บ้านอยู่ 1 คลองตลอดริมฝั่งคลองมีต้นมาอยู่หนาแน่นดูร่มรื่น สลับกับบ้านอยู่อาศัย และโรงต่อเรือ จากปากคลองเข้าไปไม่กี่ไกลพบโรงต่อเรือแห่งแรกทางขวามือ ชาวบ้านเรียกอยู่ต่อเรือคุณยายยิ้ม ถัดไปทางซ้ายมือใกล้ต้นหว้าใหญ่มีบ้านเลี้ยงเด็กกำพร้าของวัดสามเสน มีตึกเก่าอยู่หลังหนึ่งเรียกกันว่า เบอร์สี่ห้าสี่ ปัจจุบันเป็นโรงเรียนโยนอาร์คพาณิชย์การ ผ่านบ้านเด็กกำพร้าลอดใต้สะพาน "เก่าองคือโคง" ติดกับสะพานเป็นโรงต่อเรือของ "องไ้เธอ" ชาวบ้านรู้จักกันดีว่าคุณตาเป็นคนมีฝีมือละเอียด เสียงดัง ใจดี ฝั่งตรงข้ามเป็นโรงต่อเรือของ "องคือโคง" ใกล้เคียงฝั่งเดียวกันเป็นโรงต่อเรือของคุณตา "ทง" และอีกโรงหนึ่งของคุณตา "เข้า" ฝั่งขวาตรงข้ามกับโรงต่อเรือจะมองเห็นจะมองเห็นอาคารโรงเรียนโยนอาร์ค และตัววัดสามเสน "เก่าองเยโร" เป็นสะพานซึ่งเรือต้องลอดระยะประมาณ 80 เมตร ต่อจากนี้ จะมีบ้านอาศัยและต้นไม้จากนั้นถึงบ้านซึ่งเคยเป็นโรงต่อเรือของคุณตา "ทวิทย์" ใกล้เคียงกันเป็นโรงต่อเรือของคุณยาย "ทอง" ฝั่งตรงข้ามมีต้นไม้ขึ้นหนาตา มีต้นสาเกใหญ่และเป็นต้นเดียวในหมู่บ้านสามเสน บริเวณนั้นเคยเป็นโรงต่อเรือใหญ่ของ "องย้าบดำ" แต่ได้ขายให้คุณพระอรรควงสิขรสุธี ถึงตอนนี้จะมองเห็นถนนสามเสนห่างออกไปไม่กี่ไกลนัก ก่อนที่คลองจะตันที่ถนนสามเสนนี้ ทางซ้ายมือจะมีกลุ่มบ้านสามหลัง ชาวสามเสนเรียกว่า "บ้านโน" บ้านโนนี้ นอกจากเป็นสถานที่ซึ่งผู้ใหญ่ในบ้านหลายท่านใช้เป็นที่ปรึกษาหารือในเรื่องการช่วยเหลือวัด แล้วยังเป็นแหล่งผลิตน้ำยิงปืนลมที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของกรุงเทพมหานครสมัยหนึ่งด้วย เวลาค่ำเกือบทุกวันจะมีผู้ที่รักกีฬายิงปืนหลายท่าน มาร่วมซ้อมยิงเป้าอยู่เป็นประจำ ผู้มีฝีมือล้าหน้าของกลุ่มได้แก่ มาสเตอร์วารีไทยประเสริฐ และคุณลุงจ่าง พุนทุมจินดา"

นอกจากนั้นยังกล่าวถึงขอยมิตรคามสามเสนไว้ในความตอนหนึ่งว่า

“ขอยมิตรคามนับตั้งแต่ถนนสามเสนจนถึงแม่น้ำพื้นถนนเป็นดินผสมหินหลังจากฝนตก ถนนจะมีน้ำขังเป็นแห่งๆ จากปากขอย ทางขวามือ จะเป็นรั้วเสาก่อด้วยอิฐ ซิไม้ สักโปร่ง ยิ่งเหลือให้เห็นที่หัวมุมใกล้หอรระฆังเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ทางซ้ายมือ เป็นรั้วแบบโบราณ สร้างไว้อย่างแข็งแรงโดยคุณพ่อบร๊วชาติต่อมาคุณพ่อคาปิต้องรื้อเพราะรั้วเอียงเอนไปมาก ภายในรั้วมีต้นจามจุรีใหญ่หลายต้น ยังมีต้นไม้อีกหลายชนิด หญ้าขึ้นรก จึงนิยมเรียกกันว่าป่าช้า ปัจจุบันปรับปรุงเรียบร้อยสวยงาม จึงนิยมเรียกว่า สุสาน ช้างซ้ายของค้ววัดมีหอรระฆังหลายคนบ่นว่าไม่สมกับค้ววัดเลย คุณพ่อคาปิก็ยังคงคิดเช่นนั้นเหมือนกัน จึงได้สร้างหอรระฆังขึ้นใหม่ ใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน ด้านหน้าวัดมีต้นไม้หนาบ้านพักอาศัยกับบางคา ที่ทำน้ำอาบยามค่ำคืนเย็นสบาย น้ำในแม่น้ำสะอาดมีเด็กลงเล่นน้ำกันมาก มีเรือขายข้าวต้มปลาและขายขนมต่างๆ อยู่ทั่วไป ในระหว่างทางเดินกลับได้ยินเสียงสวดคำพร้อมกันตามบ้าน ข้าพเจ้าคิดอยู่ในใจว่า การสวดพร้อมกันนี้ มีพระเป็นเจ้าประทับอยู่ท่ามกลางพวกเขา พระองค์จึงทรงประทานพรแก่ครอบครัวนั้นมากมาย หมู่บ้านจึงมีแต่ความสุข ปัจจุบันน้อยบ้านมักจะมีการสวดคำพร้อมกัน”

ภาพที่ 2.6 ภาพการแข่งขันยิงปืนของชาวญวนสามเสน
แหล่งที่มา ทวีธาวัชรสมโภชน์วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ (2527)

จากบทความข้างต้นทำให้ทราบว่าสภาพชุมชนในสมัยโบราณมีลักษณะเป็นชุมชนที่อาศัย
อยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา และมีคลองสาขาตัดผ่านเข้ามาในชุมชน วิธีชีวิตความเป็นอยู่ของคนใน
ชุมชน

ภาพที่ 2.7 ภาพการเล่นแข่งเรือเล็กหน้าน้ำหลากของชาวญวนสามเสน
แหล่งที่มา ทวีธาวัชรสมโภชน์วิศนิกบุญฟูรังษิเสเชเวียร์ (2527)

ภาพที่ 2.8 สภาพชุมชนบ้านญวนสามเสนในอดีต
แหล่งที่มา ทวีธาวัชรสมโภชน์วิศนิกบุญฟูรังษิเสเชเวียร์ (2527)

ภาพที่ 2.9 เด็กกำลังเล่นน้ำในชุมชนช่วงฤดูน้ำหลาก
แหล่งที่มา ทวีธาวัชรสมโภชน์วิวัฒน์กัญญาพรังซิสเซเวียร์ (2527)

2.3.2 สภาพทั่วไปของชุมชนในปัจจุบัน

ชุมชนบ้านญวนสามเสนจากการศึกษาข้อมูลของนักวิจัย พบว่า มีข้อมูลที่ไม่ตรงกันนักเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชน จากสำรวจข้อมูลพื้นฐานชุมชนโดยสำนักงานเขตดุสิตใน พบว่ามีจำนวนครอบครัวในชุมชนทั้งสิ้น 138 ครอบครัว และมีจำนวนหลังคาเรือนในชุมชน 96 หลัง มีประชากรอาศัยอยู่ทั้งสิ้น 436 คน เป็นชาย 223 คน และเป็นหญิง 213 คน มีบุคคลพิการอาศัยในชุมชน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.45 จากจำนวนประชากรทั้งหมด งานทิศ สัตย์สงวน(2545:98) กล่าวถึงข้อมูลประชากรศาสตร์ของชุมชนไว้ว่า จากข้อมูลของกองสารสนเทศกรุงเทพมหานคร ที่ศึกษาไว้เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2543 พบว่า ประชากรทั้งหมดของชุมชนสามเสนมีจำนวน 140 หลังคาเรือน โดยมีเพศชาย และหญิงรวมกันจำนวน 380 คน ประชากรส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านไม้ 2 ชั้น มีบริเวณในบ้านไม่มาก มีรั้วติดๆ กัน มีหลังคา บริเวณข้างๆ จะขายอาหารตามสั่ง และเครื่องดื่ม สำหรับประชากรทั้งหมดที่กล่าวมานี้ยังไม่ได้ระบุถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติของประชากรในชุมชน และเนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปมากจากเดิม ทำให้คนที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันคละกันไปทั้งคนดั้งเดิมและกลุ่มที่ย้ายมาอยู่ใหม่ สาเหตุน่าจะมาจาก

1. ผู้ครอบครองสิทธิในการอยู่อาศัยสืบต่อมาส่วนใหญ่จะย้ายออกไปหาที่อยู่ใหม่ บ้านใน

ชุมชนนี้จึงให้ผู้อื่นเช่าอาศัยทำให้ลูก-หลานญวนแห่หมดไปจากอาณาบริเวณนี้

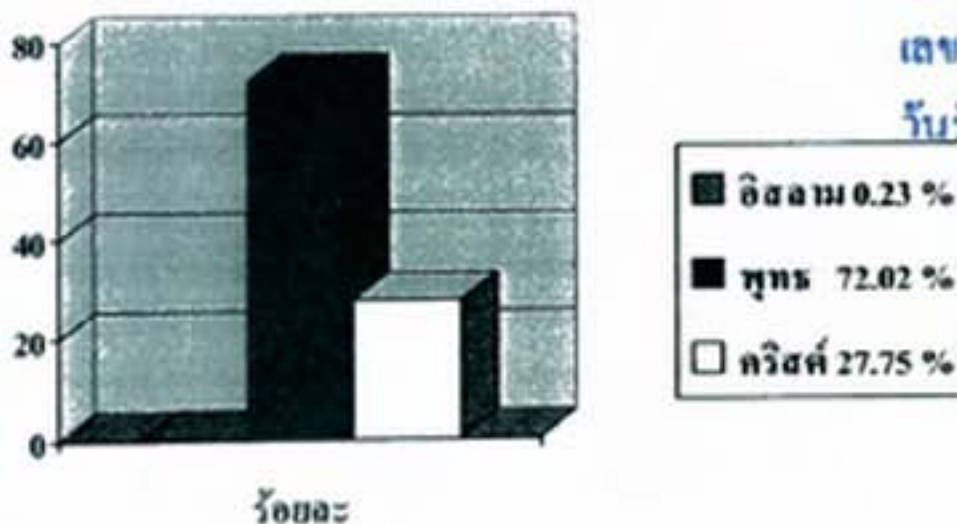
2. ถ้าเจ้าของเดิมที่รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษถึงคนสามารถโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่นได้ ก็มีการโอนสิทธิ์การเช่าครอบครองไปเป็นจำนวนมาก

3. สภาพปัจจุบันจะมีชาวญวนแท้อาศัยอยู่น้อยมาก ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขายด้านอาหารและจะถือตนว่าเป็นคนไทยแล้วสาเหตุที่ย้ายออกจากชุมชนสาเหตุมาจาก

3.1 ที่ดินที่ปลูกบ้านเรือนเป็นที่ดินของวัด ที่ได้รับพระราชทานโฉนดจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2457 ชาวญวนจึงไม่สามารถถือครองกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินที่ปลูกได้

3.2 เมื่อลูก-หลานญวน เข้ารับราชการหรือประกอบอาชีพทำธุรกิจเจริญรุ่งเรือง ร่ำรวย จึงไปหาที่ดิน เพื่อปลูกบ้านที่สามารถถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้าน เพื่อเป็นมรดกแก่ลูกหลานต่อไปได้ สถานภาพของโรงเรียนทุกแห่งในบริเวณนี้ มีกำเนิดมาจากบาทหลวงในศาสนาคริสต์ ก่อตั้งเพื่อลูกหลานของชุมชน ที่นับถือศาสนาคริสต์ กาลเวลาที่ผ่านมามีลูกหลานจากแหล่งอื่นเข้ามาเรียนด้วย โดยไม่คำนึงถึงศาสนาจึงขยายตัวกลายเป็นโรงเรียนเพื่อเยาวชนไทยจนถึงปัจจุบัน

ในด้านศาสนาของคนในชุมชนจากการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันเห็นได้จากกราฟที่ 11 โดยมีผู้นับถือศาสนาอิสลามอยู่เพียงร้อยละ 0.23 ศาสนาพุทธร้อยละ 72.02 และศาสนาคริสต์ร้อยละ 27.75 จากข้อมูลนี้พบว่าชุมชนนี้มีความหลากหลายทางศาสนา ถึงแม้เป็นชุมชนเล็กๆ แต่ประชาชนก็ต่างมีสิทธิในการเลือกนับถือศาสนาได้ตามความต้องการและสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

กราฟที่ 2.1 กราฟแสดงร้อยละการนับถือศาสนาของคนในชุมชนบ้านญวนสามแสนแห่งที่มา ข้อมูลทางประชากรที่รวบรวมโดยสำนักงานเขตคูสิต

มี ๗๖.๗๖ เป็นสมาชิกของศูนย์รวมวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่ควร
ไปตบหน้ามาส่งที่ศูนย์วิทยบริการด้วย.....ขอบคุณ

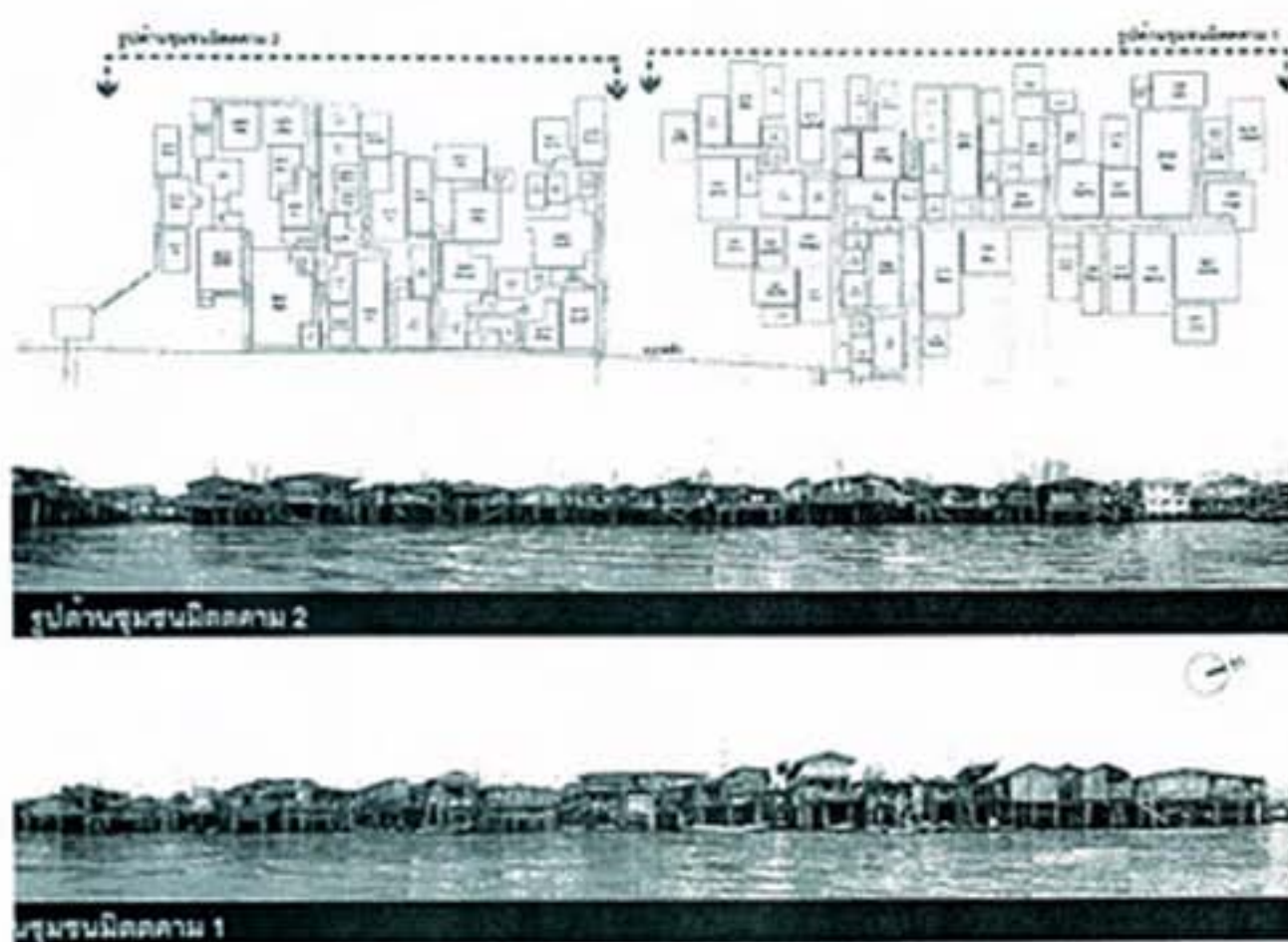
๓ D
333.4701092
๕7698
๒๒51
เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 1283746
รับรับ ๗0 ก.พ. 2553

ในชุมชนแห่งนี้ยังเป็นที่ตั้งของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงหลายโรงเรียนด้วยกันโดยส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนคริสต์ ทั้งระดับอนุบาล ประถมหรือ มัธยมศึกษา ที่เป็นที่ยู่งักกันดีและมีชื่อเสียงมากที่สุดได้แก่ โรงเรียนเซนต์คาเบรียล รองลงมาคือโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนแวนต์ โรงเรียนโยนออฟอาร์ค โรงเรียนพันธะศึกษา และ โรงเรียนอนุบาลสมบุญ เป็นต้น

ผู้ที่เดินทางเข้ามาในชุมชนมิตรคามหรือหมู่บ้านสามเสนนี้จะเห็นศูนย์กลางของชุมชนที่โดดเด่นเป็นสง่า เป็นอาคารที่สร้างตามรูปแบบตะวันตกที่สวยงามมาก ซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดนักบุญฟรังซิสซาเวียร์อันเป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของชาวคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ทางเดินทางที่จะเข้าไปที่ชุมชนบ้านญวนนั้นส่วนมากเป็นทางเดินแคบๆ เหมือนกับเป็นซอยเล็กๆ มากมาย ละแวกที่อยู่อาศัยก็ไม่ห่างไกลจากโรงเรียนดังกล่าวมากนัก งามพิศ สัตย์สงวน (2545) กล่าวว่า จะมีร้านค้าและร้านอาหารที่มีชื่อ เช่น ร้านขายข้าวต้มขาไก่ที่อร่อยมาก นอกจากนั้นจะมีร้านขายอาหารญวนที่อร่อยหลายร้านและเนื่องจากบริเวณชุมชนนี้เป็นย่านที่มีโรงเรียนมากประมาณ 10 กว่าแห่ง ทำให้ตอนเย็นๆ จะมีแม่ค้ามาขายของตามบริเวณด้านข้างๆ ของโรงเรียนมากมาย จนบางครั้งไม่มีทางเดินเลย

ทางเข้าชุมชนแห่งนี้มันเป็นเพียงซอยแคบๆ ที่รถสามารถวิ่งผ่านได้เพียงช่องทางเดียว ทำให้ในเวลาเช้าหรือเย็นการจราจรจะคับคั่งมากจนถึงขั้นติดขัดเลยทีเดียว และยิ่งกว่านั้นเนื่องจากในปัจจุบันคนนิยมนำลูกมาเรียนในโรงเรียนคริสต์กันมากเนื่องจากลูกจะได้เรียนภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่ยังเด็ก และมีความเชื่อว่าหากลูกได้เรียนในโรงเรียนเหล่านี้แล้วจะทำให้ลูกเก่งจนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อตามมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้ ทำให้พ่อแม่จำนวนมากที่มีฐานะดีจึงเลือกที่จะส่งลูกมาเรียนที่นี่แม้จะมีราคาค่าเล่าเรียนแพงแสนแพงก็ตาม

ในด้านกิจกรรมในชุมชน ปัจจุบันชุมชนแห่งนี้ได้มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้การสนับสนุนจัดทำโครงการต่างๆ พอสมควร ที่เห็นเด่นชัดก็ว่าได้แก่ โครงการจัดทำแผน และ แผนผังชุมชนผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม เป็นต้น ภายใต้การนำของผู้นำชุมชนของทั้ง 2 ชุมชน

ภาพที่ 2.10 แผนผังชุมชนริมน้ำ

แหล่งที่มา โครงการจัดทำแผนและผังกายภาพพัฒนาชุมชนที่ประสบอุทกภัยน้ำท่วม

ผลสรุปการศึกษาดังกล่าวได้ข้อสรุปที่เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน กล่าวไว้ว่า รูปแบบอาคารพักอาศัยที่เหมาะสมกับสภาพชุมชนและจำนวนผู้พักอาศัยของชุมชนแห่งนี้คือ ในการพัฒนาชุมชนในระยะยาว อาจจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพอาคารบ้านเรือนที่อยู่ในชุมชน ให้มีความมั่นคง แข็งแรง สวยงาม และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ชุมชน ดังนั้นจึงได้มีการนำเสนอรูปแบบอาคารที่พักอาศัยแบบต่างๆ ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับชุมชนที่ต้องการสร้างบ้านพักอาศัยใหม่ ในการพัฒนาระยะยาว โดยรูปแบบอาคารพักอาศัยแบบต่างๆ นี้มีแนวคิดในการจัดทำจากการใช้กิจกรรมต่างๆ ภายในอาคารของชุมชนในปัจจุบัน อีกทั้งยังมีขนาดและความเหมาะสมกับจำนวนผู้พักอาศัยอีกด้วย

ในการนำเสนอรูปแบบอาคารพักอาศัยนี้สามารถจัดทำได้ทั้งในช่วงการพัฒนาระยะสั้น และระยะยาว เนื่องจากในช่วงการพัฒนาระยะสั้น จะต้องมีอาคารพักอาศัยบางส่วนที่ต้องย้ายที่ไปอยู่ในที่ว่าง บริเวณอื่นๆ ในชุมชนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ เชื้อน ดังนั้นอาคารพักอาศัยหลังจากที่ถูกย้าย จำเป็นต้องมีการสร้างใหม่และสามารถนำรูปแบบอาคารที่นำเสนอนี้ ไปเป็นทางเลือกในการก่อสร้างได้ ส่วนในการพัฒนาระยะยาวที่อาจจะต้องสร้างบ้านพักอาศัยใหม่ทุกหลังในชุมชนสามารถนำตัวอย่างรูปแบบอาคารไปก่อสร้างได้ทันที ส่วนผู้ที่ไม่ต้องการใช้รูปแบบตัวอย่าง

สามารถสร้างเองโดยออกแบบเองได้ แต่พื้นที่และวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคาร ต้องมีขนาดพื้นที่พักอาศัยและวัสดุอาคารเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบอาคารที่ได้เสนอไว้

รูปแบบอาคารพักอาศัยแบบต่างๆ ที่ได้นำเสนอ มีอยู่ 4 รูปแบบ เป็นแบบมาตรฐาน ซึ่งในการก่อสร้างจริงสามารถก่อสร้างตามขนาดที่นำเสนอหรือสามารถลดหรือเพิ่มขนาดความกว้างและความยาวของอาคารก็ได้ ขึ้นอยู่กับงบประมาณและพื้นที่ในการก่อสร้างว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยมีรูปแบบต่างๆ ดังนี้

- 1.รูปแบบบ้านพักอาศัย 1 ชั้น 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ
- 2.รูปแบบบ้านพักอาศัย 1 ชั้น 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ 1 ไร่
- 3.รูปแบบบ้านพักอาศัยขนาดเล็ก 2 ชั้น 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ
- 4.รูปแบบบ้านพักอาศัยขนาดใหญ่ 2 ชั้น 4 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ

2.4 ศาสนาและวัฒนธรรมชุมชน

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวญวนที่มาอาศัยในย่านสามเสนนี้ว่า แต่เดิมเป็นผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกที่อพยพมาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ทำให้ในระยะเริ่มต้นพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ในการสร้างวัดเพื่อทำพิธีทางศาสนาครั้งแรกให้แก่ชาวญวนที่มาอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ และอนุญาตให้ชาวญวนดังกล่าวมีอิสระในการนับถือศาสนาต่อไปได้ จากนั้นพระทัยที่พระองค์ทรงมีต่อชาวญวนอพยพเหล่านี้ทำให้ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกของชุมชนแห่งนี้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ความเชื่อในการนับถือบูชาซึ่งแสดงออกในพิธีกรรมของคนในชุมชนคริสต์คาทอลิกคือการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญ คือ การบูชาพระเยซู และพระแม่มารีย์ รวมทั้งนักบุญโดยเฉพาะนักบุญของคนในชุมชนนี้คือ นักบุญฟรังซิสเซเวียร์ เป็นพิธีกรรมที่คริสตชนต้องปฏิบัติเหมือนกันตั้งแต่เกิดหรือช่วงวัยเด็กโดยเริ่มตั้งแต่ การเข้าพิธี สิ้นล้างบาป (หรือพิธีกรรมล้างบาป) เป็นศีลแรกที่ต้องทำ โดยทำเพราะมีความเชื่อทางศาสนาว่าทุกคนมีบาปติดตัวมาตั้งแต่เกิด หากไม่ทำก็ไม่สามารถผ่านไปทำศีลอื่นได้ เมื่อเริ่มโตขึ้นก็จะเริ่มทำศีลอภัยบาป ศีลแก้บาป และศีลมหาสนิท (พิธีในมิสซาอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์) โดยผ่านการเรียนการสอนจากที่วัดหรือจากพระที่ไปสอนในโรงเรียน ต่อมาจะผ่านศีลกำลัง และศีลสุดท้าย เมื่อจะเสียชีวิตคือศีลเจิมคนป่วย เพื่อให้ตนเองพ้นจากบาปในวาระสุดท้ายของชีวิต และจะไปอยู่กับพระเจ้า นอกจากนี้ยังมีศีลที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต รวมทั้งการ

แต่งงานด้วย ได้มีการกล่าวถึงพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญของชาวคริสต์ในชุมชนนี้ไว้ (<http://baanyuann.pantown.com/>) ว่า ชาวญวนในชุมชนนี้จะมีพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ทำเป็นประจำทุกปีอยู่ เรียกว่า *สัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์* โดยก่อนที่จะกล่าวถึงสัปดาห์ศักดิ์สิทธิ์คงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับเทศกาลมหาพรตซึ่งเริ่มจาก วันพุธรับเถ้า วันพุธรับเถ้าเป็นวันหนึ่งที่พระศาสนจักรเรียกร้องให้ผู้ใหญ่ทุกคนทำการจำศีลลดอาหาร นั่นคือให้อดมื้ออาหารที่สำคัญที่สุดของวัน ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องหมายอันแสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่จะเสียสละ และการรู้จักร่วมสุขร่วมทุกข์กับคนอื่น เป็นต้นเพื่อให้เป็นหนึ่งเดียวกับพระเยซูเจ้าในพระทรมานของพระองค์ความพร้อมที่เริ่มต้นด้วยการรู้จักฟังเสียงของพระเป็นเจ้า พร้อมทั้งจะรับรู้ค่านิยมแห่งพระวาจาของพระองค์ อันเป็นเครื่องหมายของการกลับใจ โดยนัยนี้การจำศีลลดอาหารของคริสตชนก็เลยละม้ายคล้ายกับของพระอาจารย์เจ้าเวลาที่พระองค์ทรงเริ่มปฏิบัติพระภารกิจของพระองค์ ทรงภาวนาจำศีลลดอาหาร 40 วันในที่เปลี่ยว การจำศีลลดอาหารของคริสตชนในวันนี้ จะต้องยึดออกไปหรือต่อเนื่องออกไปตลอดเทศกาลมหาพรตด้วยการริเริ่มส่วนตัวในการรู้จักเสียสละทรัพย์สมบัติเงินทอง ความสนุกสนาน ความสะดวกสบายส่วนตัว แม้ที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยด้วย ทั้งนี้ให้คริสตชนทำด้วยความสมัครใจและด้วยความยินดี ดังนั้นการจำศีลลดอาหารแบบพิธีการที่คริสตชนทำด้วยจิตตารมณ์ ไม่ใช่แบบภายนอก ก็จะกลายเป็นเครื่องหมายแห่งความเชื่อ และหนทางการช่วยให้รอดสำหรับเรา แต่ละคนจากอีกด้านหนึ่ง โดยการยอมสู้ทนกับการรู้จักอดอะไรบ้าง ก็จะทำให้เรารู้จักร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนอื่น ๆ อีกจำนวนมากซึ่งคุ้นเคยกับการอดอาหาร การขาดสิ่งที่จำเป็นสำหรับยังชีพ การขาดการศึกษา และการขาดสิ่งที่จะช่วยให้เราได้พัฒนาตัวเองได้ทัดเทียมกับคนอื่น ๆ ดังนั้นการจำศีลลดอาหารก็กลายเป็นพฤติกรรมทางสัญลักษณ์ และเป็นการประกาศความยุติธรรมอันเกิดจากความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ที่สุดเป็นการรู้จักร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคนที่อาภัพน่าสงสาร เพราะฉะนั้นการเตรียมฉลองปัสกาก็จะกลายเป็น “มหาพรตแห่งความรักฉันพี่น้อง” และการทานอาหาร(ค่ำ) ของพระเยซูคริสต์เจ้าจะกลายเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความยากจนอาภัพน่าสงสาร การทำกิจใช้โทษบาป ความหวังและเป็นการประกาศว่าอาณาจักรของพระเจ้าใกล้เข้ามาแล้วใครก็ตามที่มีส่วนร่วมในพระทรมานของพระคริสต์เจ้าอย่างจริงจัง จะทำให้เขาได้รู้จักว่าการเสด็จกลับไปหาพระบิดาเจ้านั้นได้ริเริ่มขึ้นแล้ว ทั้งยังทำให้เขาได้รู้จักอีกว่าการรู้จักตายต่อเนื้อหนังของตัวเองวันละเล็กน้อยก็จะทำให้จิตแห่งการกลับคืนชีพและจิตแห่งชีวิตใหม่สามารถแบ่งบานได้ในที่สุด ประกาศกอิสยาห์ได้บอกแก่ชาวอิสราเอลว่า การเยีลยลดอาหารที่แท้จริงที่เป็นที่สบพระทัยพระเจ้าควรทำอย่างไร คำของท่านประกาศกอิสยาห์ที่รับมาจากพระเจ้านี้คงมิใช่เฉพาะแต่ชาวอิสราเอลเท่านั้น แต่สำหรับเราคริสตชนทุกคนด้วยเพราะคำสอนต่างๆนี้ยังคง

ใช้ได้ดีกับสังคมในปัจจุบัน พระเจ้าตรัสว่า 'จงตะโกนให้ดังลั่นจนสุดเสียงเถอะ บอกชาวอิสราเอล ประชากรของเราว่าทำบาปอะไรบ้าง พวกเขามั้สการเราทุกวัน อ้างว่าเชื่อฟังบัญญัติของเรา และทำสิ่งที่ถูกต้อง เราขอให้เราอวยพรให้ และให้บัญญัติเที่ยงธรรมแก่เขา' ประชาชนถามว่า 'ทำไมจะต้องถือศีลอดอาหารด้วย ในเมื่อพระเจ้าไม่เคยสังเกตเห็น ทำไมเราจะต้องยอมถูกทรมานด้วยในเมื่อพระเจ้าไม่เคยเอาพระทัยใส่' พระเจ้าตรัสแก่เขาว่า "ความจริงมีว่า ในขณะที่เจ้าถือศีลอดอาหารเจ้าเห็นแก่ตัวและกตัญญูของคนงานของเจ้า เจ้าทำรุนแรง มักจะทะเลาะวิวาทกัน เจ้าคิดหรือว่า การถือศีลอดอาหารเช่นนี้จะทำให้เราฟังคำอธิษฐานของเจ้า เมื่อเจ้าถือศีลอดอาหาร เจ้าทรมาน ตนเอง ทำกัมหน้าคอดกเหมือนไบบญาอ่อนโน้มลง เจ้ากางฝ่ากระสอบปูนซีเมนต์เพื่อจะล้มตัวลงนอน นั่นหรือที่เจ้าเรียกว่าถือศีลอดอาหาร เจ้าคิดว่าเราจะพอใจกับการที่เจ้าทำอย่างนั้นหรือ" "การถือศีลอดอาหารอย่างที่เราต้องการเป็นดังนี้ แก่ใช้ที่ล่ามคนที่เจ้ากตัญญูเสียเกิด และเลิกทำสิ่งที่ไม่ยุติธรรม ปล่อยคนที่เจ้ากตัญญูซ่มเหงไปเสีย แบ่งปันอาหารให้ผู้หิวโหย เปิดประตูรับคนยากจนไว้ที่อยู่อาศัย ให้เสื้อผ้าแก่ผู้ไม่มีใส่อย่าละเลยในการช่วยเหลือญาติพี่น้องของเจ้า" "แล้วเราจะโปรดปรานเจ้า เหมือนแสงอาทิตย์ยามเช้าส่องมาต้อง เราจะรักษาบาดแผลของเจ้าให้หายโดยเร็ว เราจะอยู่กับเจ้าเสมอเพื่อช่วยเจ้า เราจะสถิตอยู่กับเจ้า จะช่วยปกป้องทุกด้าน เมื่อเจ้าอธิษฐานขอ เราจะประทานให้เมื่อเจ้าเรียกเรา เราจะชานคอบ ถ้าเจ้าเลิกกตัญญูซ่มเหงผู้อื่น เลิกทำสิ่งที่น่ารังเกียจทุกประการ เลิกใช้ถ้อยคำชั่วช้า เราจะนำเจ้าอยู่ตลอดไป จะประทานของดีให้เจ้าอย่างเพียงพอ เราจะรักษาเจ้าให้แข็งแรงสบายดี เจ้าจะเป็นสวนที่มีน้ำอุดมสมบูรณ์ เหมือนตาน้ำที่ไม่มีวันเหือดแห้ง ชาวเมืองของเจ้า จะสร้างสิ่งที่ปรักหักพังนาน แล้วขึ้นใหม่อีกบนรากฐานเดิม ใครๆจะรู้จักเจ้าว่าเป็นผู้ที่บูรณะปฏิสังขรณ์บ้านเรือน และสิ่งหักพังไปแล้วขึ้นอีก" เทศกาลมหาพรต เป็นเทศกาลที่พวกเราคริสตชนจะต้องเอาใส่ฟังพระวาจาของพระเป็นเจ้า และอุทิศตัวเองเพื่อการอธิษฐานภาวนาบำเพ็ญกิจเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์เพื่อเตรียมสมโภชปัสกาที่พระเยซูเจ้าผู้ทรงรับทรมานสิ้นพระชนม์ และกลับคืนชีพ

เดือน	วันที่	ประเพณีพิธีกรรมทางศาสนา
มกราคม	1	วันปีใหม่ สมโภชพระนางมารีย์พระชนนีพระเจ้า
	3	สมโภชพระคริสตเจ้าแสดงองค์
กุมภาพันธ์	11	วันผู้ป่วยโลก
	17	วันทอว์รับเด้า (ห้ามเนื้อและดื่ยีสลอดอาหาร)
มีนาคม	19	สมโภชนักบุญยอเซฟภักศพา พระนางพรหมทาจาร์มารีย์
	28	อาทิตย์มหาทรมาน
เมษายน	1	พิธีสรงน้ำวันศักดิ์สิทธิ์
	2	วันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ (ห้ามเนื้อและดื่ยีสลอด)
	3	พิธีสรงน้ำเสกไฟ
	4	สมโภชปัสกาพระเยซูเจ้า ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ
	6	วันจักวี
	13-15	วันสงกรานต์
พฤษภาคม	5	วันฉัตรมงคล
	16	วันสมโภชพระเยซูเจ้าเสด็จขึ้นสวรรค์
	18	วันคล้ายวันสมภพสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์นปอลที่ 2
	23	สมโภชพระจิตเจ้า
	30	สมโภชตรีเอกภาพ
มิถุนายน	6	สมโภชพระวรกายและพระโลหิตพระคริสตเจ้า (แห่ศีลมหาสนิท)
กรกฎาคม	4	สมโภชนักบุญเปโตร
สิงหาคม	12	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
	15	สมโภชพระนางมารีย์รับเกียรติขึ้นสวรรค์
ตุลาคม	17	วันแพร่ธรรมสากล
	23	วันปิยมหาราช
พฤศจิกายน	1	สมโภชนักบุญทั้งหลาย
	21	สมโภชพระเยซูเจ้า กษัตริย์แห่งสากลจักรวาล
	28	วันพระเสด็จ
ธันวาคม	5	วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
	8	สมโภชพระนางมารีย์ ผู้ปฏิสนธินิรมล
	10	วันรัฐธรรมนูญ
	12	วันพระคัมภีร์
	19	วันผู้อพยพ
	25	วันสมโภชพระคริสตสมภพ
	31	วันสิ้นปี

ตาราง 1.1 แสดงกิจกรรมทางศาสนาประจำปีของชาวคริสต์ในชุมชน

แหล่งที่มา งานทิศ สัตย์สงวน (2545:114)

2.5 อาชีพ

อาชีพหลักคือการเข้ารับราชการทหารสังกัดกอง“ญวนสวามิภักดิ์” รองมาคือทำนา ทำการประมง รับจ้างต่อเรือ ปลูกบ้านและช่างไม้ (วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ 2527 : 35) อาชีพรับจ้างต่อเรือ นับเป็นอาชีพสำคัญของหมู่บ้านแห่งนี้ เพราะมีเรือต่อเรือถึง 8 แห่ง ส่วนมีชื่อเสียงและมีฝีมือทั้งสิ้น (วัด นักบุญฟรังซิสเซเวียร์ 2527 : 80) และเมื่อผู้คนเพิ่มมากขึ้นก็แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพในที่อื่น ๆ แยกได้ 11 กลุ่ม เมื่อจำนวนคนมากพอก็จะสร้างวัดเพื่อใช้ประกอบศาสนกิจและเป็นศูนย์รวมของหมู่บ้าน เช่น กลุ่มเจ้าเจ็ด อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มบ้านแปง อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มบ้าน เก้า อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก ฯลฯ ต่างไปประกอบอาชีพตามความสามารถ เช่น ทำนา ทำไร่สวนผัก ผลไม้ การประมง ช่างฝีมือต่าง ๆ ตามสภาพท้องถิ่นที่ขยายตัวออกไป

2.6 การศึกษา

การศึกษาของชุมชนเกิดขึ้นเกือบจะพร้อมกับการก่อตั้งชุมชน เพราะเมื่อมีวัดหลังแรก เกิดขึ้นสังฆราชคาแบร์ต ซึ่งหนีภัยการเบียดเบียนทางศาสนาจากประเทศเวียดนามเข้ามาอยู่ที่กรุงเทพฯ ที่ หมู่บ้านญวนสามเสนแห่งนี้ ได้เป็นกำลังสำคัญในการสร้างบ้านพักสำหรับบาทหลวงและซิสเตอร์ จากนั้นก็สร้างโรงเรียนสำหรับเด็กชายและเด็กหญิงอย่างละ 1 หลัง เพื่อสอนให้เรียนภาษาญวน เพื่อความสะดวกใน การสอนคริสตศาสนา รวมทั้งสอนวิชาเลขคณิต ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ฯลฯ โดยสอนเป็นภาษาญวนทั้งหมด พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงออกคำสั่งห้ามการพิมพ์หนังสือคำสอนศาสนาคริสต์ หรือ หนังสือเกี่ยวกับความศรัทธาอื่น ๆ เป็นภาษาไทย สังฆราชปาลเลอกัวร์จึงจัดพิมพ์แบบเรียนภาษาไทยโดยใช้ อักษรโรมัน โดยเพิ่มเครื่องหมายต่างๆ ขึ้น เรียก “ภาษาวัด” เขียนโดยใช้ตัวอักษรโรมันสะกดตามสำเนียง ภาษาไทยได้รวดเร็วขึ้นด้วย ต่อมาการสอนหนังสือนอกจากจะสอนภาษาญวนเป็นหลักแล้วก็มีการเรียนภาษาไทยเพิ่มเติมด้วย ในระยะเวลาไม่นานชาวญวนรุ่นต่อมาก็สามารถอ่าน เขียนพูดภาษาไทยได้อย่างดี บาทหลวงที่เป็นเจ้าอาวาสวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ส่วนเอาใจใส่ สนใจส่งเสริมการศึกษาด้วยการตั้ง โรงเรียน สำหรับเด็กชายและเด็กหญิงขึ้นหลายแห่ง เช่น โรงเรียนเซนต์คาเบรียล (พ.ศ. 2463) โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ คอนแวนต์ (พ.ศ. 2466) เป็นต้น การจัดการศึกษาในระยะแรกมีจุดประสงค์จะอบรมสั่ง สอนเยาวชนชาวญวนในชุมชน สอนให้มีความรู้ในหลักคำสอนศาสนา

คริสต์และวิชาการอื่น ๆ ควบคู่กันไป เนื่องจากเจ้าอาวาสหลายท่านมีความสามารถ มองเห็นการณ์ไกล จึงพยายามปรับปรุงส่งเสริมสร้างความ แข็งแกร่งด้านวิชาการ ระเบียบวินัยของโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพดียิ่ง ๆ ขึ้นตลอดมา ทำให้เป็นสถานศึกษาที่มีบุคคลทั่วไป นิยมส่งบุตรหลานเข้ามารับการศึกษากันเป็นจำนวนมาก ไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะชุมชนบ้านฉนวนเช่นสมัยก่อนอีกต่อไป

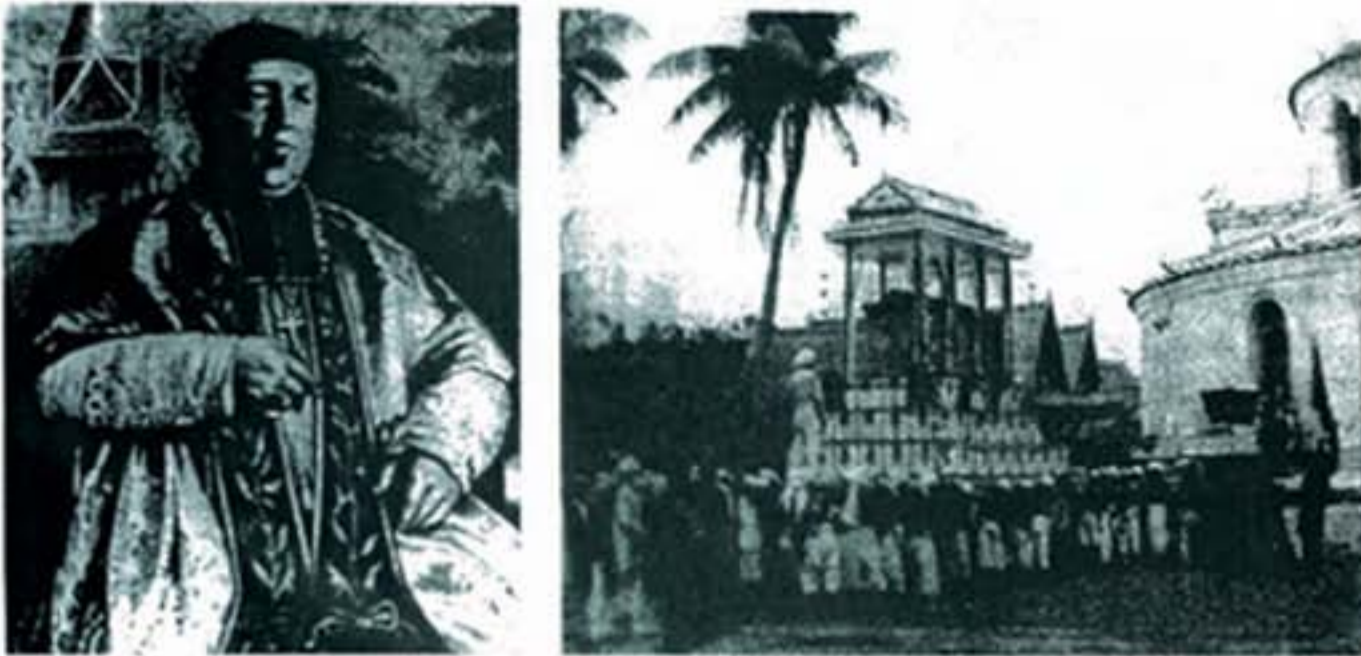
2.7 ทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวในชุมชน

จากความแตกต่างด้านเชื้อชาติ และศาสนา แต่ทุกคนก็สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีกิจกรรมที่ทำให้คนในชุมชนได้ปฏิบัติร่วมกัน ในยามว่างจากงานทั้งการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมสังสรรค์

2.7.1 วัดคอนเซ็ปชัน

หลังจากที่พระสังฆราชหลุยส์ ลาโน ได้รับการอภิเษกที่กรุงศรีอยุธยาในปี 1674 แล้ว ก็ได้เดินทางมาอยู่ที่บางกอก และได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์ เพื่อขอพระราชทานที่ดินสำหรับสร้างวัดและโรงพยาบาล พระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานที่ดินแปลงหนึ่งซึ่งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาเหนือวัดสมอรายบนที่ดินผืนนี้ท่านได้สร้างวัดหลังหนึ่งเป็นอิฐลาดปูนและตั้งชื่อว่า Immaculee conception แปลว่าแม่พระปฏิสนธินิรมล วัดนี้จึงถูกเรียกว่าวัดคอนเซ็ปชัน นอกจากสร้างวัดแล้ว ท่านยังได้สร้างบ้านพักพระสงฆ์ และโรงพยาบาลอีก 2 หลัง สำหรับผู้ป่วยชายหลังหนึ่ง และสำหรับผู้ป่วยหญิงหลังหนึ่ง พร้อมกับสร้างบ้านพักสำหรับคนงานและคริสตังค์สำรองที่จะมาพักเรียนคำสอนอีกหลังหนึ่งในปี 1674 เมื่อคุณพ่อซังเดอบัวเดินทางมาถึงสยามได้รับหน้าที่เป็นผู้ช่วยของพระคุณเจ้าลาโนที่วัดคอนเซ็ปชัน พร้อมกับเรียนภาษาไทยไปด้วย ในปี 1676 พระสังฆราชลาโนก็มอบวัดคอนเซ็ปชันและคริสตังค์ที่นี่ให้คุณพ่อซังเดอบัวปกครอง ดูแลในฐานะเจ้าอาวาส จนถึงปี 1686 คุณพ่อจึงย้ายไปอยู่ที่บ้านฉนวนอยุธยาคุณพ่อมานีแอลมาเป็นเจ้าอาวาสต่อจากคุณพ่อซังเดอบัวในปี 1686 ในปี 1688 เกิดการปฏิวัติและการเบียดเบียนศาสนา คุณพ่อมานีแอลและบรรดามิชชันนารีส่วนใหญ่ถูกจับขังคุกที่อยุธยา แต่คริสตังค์ที่บางกอกและวัดคอนเซ็ปชันไม่ได้ถูกเบียดเบียนมากนัก หลังจากที่คุณพ่อมานีแอลจากวัดคอนเซ็ปชันไปแล้วในปี 1688 ที่วัดคอนเซ็ปชันก็ไม่มีพระสงฆ์องค์ใดที่สามารถมาแพร่ธรรม หรือทำพิธีใดๆในวัดนี้ได้อีกจนถึงปี 1750 นอกจากครูคำสอนซึ่งถูกส่งมาจากอยุธยามาอยู่ประจำที่วัดนี้เท่านั้น ในปี 1750 คุณพ่อบริโกต์ซึ่งอยู่ในเขตตะนาวศรี ได้รับมอบหมายให้เดินทางมาอยู่ที่บางกอกเพื่อดูแลคริสตังค์ที่นี่จนถึงปี 1755 คุณพ่อก็ออกจากหน้าที่เจ้าอาวาส วัดคอนเซ็ปชัน เพื่อไปรับการอภิเษกเป็นพระสังฆราช ในเวลา

นั้นไม่มีพระสงฆ์องค์ใดสามารถมาอภิบาลสัตบุรุษวัดคอนเซ็ปชันได้ มีแต่ครูคำสอนเท่านั้นที่มาอยู่ประจำจนถึงปี 1762 เมื่อคุณพ่อกอร์เรเดินทางมาถึงบางกอก ท่านจึงได้รับมอบหมายให้ดูแลคริสตังค์ที่วัดคอนเซ็ปชันและสามเณรลาซาร์ที่อยุธยา หลังจากที่ถูกกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี 1767 คุณพ่อกอร์เรกับพวกสามเณรและคริสตังค์ที่อยุธยาได้ไปลี้ภัยที่เขมร ในปี 1769 คุณพ่อกอร์เรกลับจากเขมร รวบรวมคริสตังค์จากอยุธยาที่หลบภัยมาอยู่ที่บางกอก และขอพระราชทานที่ดินสร้างวัดรางตาครูฐ ในเวลาเดียวกันท่านก็ได้มาดูแลคริสตังค์ที่วัดคอนเซ็ปชันด้วย ปี 1785 คุณพ่อสังเยอนัวร์ มิชชันนารีในประเทศเขมร ได้พาคริสตังค์โปรตุเกสกับชาวเขมรซึ่งเป็นคนรับใช้ของชาวโปรตุเกสมาอยู่ที่วัดคอนเซ็ปชัน นับตั้งแต่นั้นมาวัดนี้จึงถูกเรียกว่าวัดเขมร คริสตังค์โปรตุเกสเหล่านี้ได้นำพระรูปแม่ มาทำการฉลอง 300 ปีนี้ คุณพ่อได้กราบทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นองค์ประธานในพิธีฉลองด้วย พระแกะสลักด้วยไม้มาด้วย คริสตังค์วัดคอนเซ็ปชันยังเคารพนับถือพระรูปนี้และได้อัญเชิญพระรูปมาแห่ในโอกาสวันฉลองใหญ่ๆ ในเวลานั้นที่บางกอกมีวัดเพียง 2 แห่งเท่านั้นคือวัดรางตาครูฐซึ่งเป็นวัดของชาวโปรตุเกสไทย และวัดคอนเซ็ปชันซึ่งเป็นวัดของโปรตุเกสเขมร คุณพ่อสังเยอนัวร์ มาเป็นเจ้าอาวาสปกครองดูแลวัดคอนเซ็ปชันและ วัดรางตาครูฐจนถึงปี 1793 เมื่อคุณพ่อสังเยอนัวร์กลับประเทศเขมรแล้ว ก็ไม่มีพระสงฆ์มาอยู่ประจำ พระสงฆ์จากวัดรางตาครูฐจึงรับหน้าที่ผลัดกันมาดูแลวัดคอนเซ็ปชันจนถึงปี 1836 ปี 1836 คุณพ่อบิลเลอกัวมาเป็นเจ้าอาวาส ท่านได้สร้างวัดใหม่ และบ้านพักพระสงฆ์ วัดหลังนี้ได้เสร็จเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 1837 ตัววัดยังอยู่จนถึงปัจจุบัน แต่ขอได้รับการต่อเติมในภายหลัง ส่วนบ้านพักพระสงฆ์ได้ถูกรื้อเพื่อสร้างเป็นโรงเรียน สำหรับหลวงพ่อบิลเลอกัวนั้น เป็นบุคคลที่ชาวคริสตังค์ให้การเคารพนับถือกันเป็นอย่างดี

ภาพที่ 2.11 คุณพ่อปีลเลอกัว และ พิธีศกคุณพ่อปีลเลอกัว ที่วัดคอนเซ็ปชันสามเสน
แหล่งที่มา www.bangkoktourist.com

ต่อมาในสมัยคุณพ่อ มาร์แต็ง เป็นเจ้าอาวาสในปี 1859 ท่านได้ปรับปรุงวัดบ้างเล็กน้อย ขยายหน้าต่างและประดับด้วยกระจกสีอันสวยงาม สร้างหอระฆัง และสังฆีระฆัง 3 ใบ ในวันที่ 20 พฤศจิกายน 1885 ก็เริ่มตีเป็นครั้งแรก สร้างโรงเรียนแก่เด็ก ๆ 2 แห่ง ตั้งสมาคมแม่พระไถ่ทาส ในปี 1943 คุณพ่อมาร์แชล จงสวัสดิ์ อารีอรัม เป็นเจ้าอาวาส ได้ทำการพัฒนาหมู่บ้านโดยจัดการลาดปูนซีเมนต์หน้าวัดและตามทางที่ผ่านหมู่บ้าน ต่อมาในปี 1959 คุณพ่อวังกาแวย์ มาเป็นเจ้าอาวาส ได้สร้างบ้านพักพระสงฆ์และโรงเรียนใหม่ เป็นอาคารคอนกรีตใหญ่โตปี 1965 คุณพ่อสวสฺระสรวงศ์ มาเป็นเจ้าอาวาส ได้จัดการต่อเติมอาคารคอนกรีตของคุณพ่อวังกาแวย์ สร้างหอพักและโรงอาหาร ทางด้านการอภิบาลสัตบุรุษ ท่านได้ริเริ่มจัดตั้งกิจการคาทอลิกหลายอย่าง เช่น เครดิตยูเนียนเพื่อช่วยพัฒนาชาวบ้าน คณะวินเซนต์เดอโพล เพื่อช่วยเตือนความศรัทธา การเสี่ยสละและช่วยเหลือคนจน ในสมัยคุณพ่อวิศิษฎ์ นริทวงศ์ เป็นเจ้าอาวาสในปี 1973 ได้สร้างตึก 3 ชั้น ด้านหน้าวัดมีชื่อว่า ตึกสมาคมนักบุญวินเซนต์เดอโพล จัดการซ่อมแซมหลังคาวัดและปรับปรุงตัววัดให้เรียบร้อย ในปี 1974 จัดฉลอง 300 ปีของกลุ่มคริสตังค์วัดคอนเซ็ปชัน และบูรณะวัดแรกของพระสังฆราชลาโน ให้ใช้เป็นพิพิธภัณฑ์ นอกจากนี้ยังได้สร้างถ้ำแม่พระแต่ยังไม่ทันเสร็จคุณพ่อก็ต้องเดินทางไปกรุงโรมเพื่อดูงานแพร่ธรรม คุณพ่อวิจิตร ลิขิตธรรม จึงมาเป็นเจ้าอาวาสแทน ในปี 1976 ท่านได้สร้างหลังคาบนคาตฟ้าของตึก 3 ชั้นบ้านพ่อและอาคารเรียน ตัดแปลงคาตฟ้าเป็นห้องเรียน ทำให้ตึก 3 ชั้นกลายเป็นตึก 4 ชั้น นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการสร้างถ้ำแม่พระของคุณพ่อวิศิษฎ์ต่อจนเสร็จ สมัยคุณพ่อสมศักดิ์ อีราศักดิ์ เป็นเจ้าอาวาสในปี 1979 ในด้านการอภิบาลสัตบุรุษได้จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมกระแสวิก ทินฟูศูนย์เยาวชน ฟันฟูกลุ่มแม่บ้าน ตั้งคณะเทเวเรียน

ปรับปรุงและส่งเสริมกิจการพลมารี ในด้านวัตถุได้บูรณะวัดให้เป็นหินล้างทั้งภายนอกและภายใน บูรณะสุสาน จัดให้เป็นระเบียบ พร้อมทั้งสร้างของบรรพบุรุษ 3 ชั้น สมัยคุณพ่ออนันต์ เขียวมโน เป็นเจ้าอาวาสในปี 1985 ท่านได้รื้อปูนซีเมนต์ทางด้านกำแพงวิหารหลังคาหลังตัววัดลง และเปลี่ยนเป็นรูปมังกรเล็กๆ สีสดประดับวิหารหลังคาวัด อย่างมีศิลปะนอกจากนี้คุณพ่อยังมีโครงการหลายอย่าง เช่น เปลี่ยนหลังคาวัดน้อยของท่านลาโน ให้เข้ากับหลังคาวัดหลังปัจจุบัน บูรณะภายในให้สมเป็นพิพิธภัณฑ์วัดดุศักดิ์สิทธิ์โบราณ ปรับปรุงถ้ำแม่พระเมืองสุรค์ ฯลฯ คุณพ่อวรวิมล กิจสกุล (1989-1994) ได้รับแต่งตั้งให้มาเป็นเจ้าอาวาสคุณพ่อได้พยายามปรับปรุงวิชาการและการบริหารงานโรงเรียนให้ดีขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมกิจการคาทอลิกต่างๆของวัดให้เจริญก้าวหน้าอยู่เสมอคุณพ่อไพโรจน์หอมจินดา เจ้าอาวาส(1994-1998) คุณพ่อบัณฑิตย์ ประจงกิจ (1999 – ปัจจุบัน) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน(<http://baanyuann.pantown.com/>)

2.7.2 วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์

กลุ่มคริสตชนวัดสามเสน เป็นกลุ่มคริสตังค์ชาวญวนที่หนีการเบียดเบียนศาสนาในประเทศไทยอันนับเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับกองทัพไทย ที่พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งไปสู้รบกับกองทัพของพระเจ้ามินหม่างเมื่อปี ค.ศ. 1834 พระยาวิเศษสงครามและพระยานรงค์ฤทธิ์โกษา นายทหารชั้นผู้ใหญ่ในกองทัพซึ่งเป็นคาทอลิก ได้กราบทูลขอชาวญวนคริสตังค์เหล่านี้ไปขุดเลี้ยงพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระทัยเมตตาต่อพวกเขาที่หนีร้อนมาพึ่ง พระองค์ไปพระราชทานที่ดิน ซึ่งอยู่ติดกับวัดคอนเซ็ปชันให้สร้างศาลาใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยพร้อมทั้งพระราชทานเครื่องอุปโภคบริโภคให้อีกเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ยังพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ให้สร้างโบสถ์หลังหนึ่ง โบสถ์หลังนี้สร้างด้วยไม้ไผ่ในปี ค.ศ. 1835 ใช้ชื่อว่า วัดแซงต์ฟรังซิสเซเวียร์ พระสังฆราชคาเบรต์ ประมุขมิสซังโคชินไชน่า ซึ่งได้หนีภัยการเบียดเบียนศาสนาจากประเทศญวนมาอยู่ที่กรุงเทพฯ ก่อนหน้าพวกญวนเหล่านี้ ได้หาพระสงฆ์ที่มีเชื้อสาย ญวนสามองค์มาดูแลคริสตังค์เหล่านี้ได้แก่ คุณพ่อปอล, คุณพ่อคัค, คุณพ่อยวง ปี ค.ศ. 1837 เกิดพายุใหญ่พัดวัดพังเสียหาย พระสังฆราชกูรเวอซี ได้ออกเงินให้สร้างวัดใหม่เป็นไม้ ได้นำพระรูปแม่พระและรูปนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ จากมะนิลามาตั้งในวัดหลังที่สองนี้ นอกจากนี้ยังได้สร้างบ้านพักพระสงฆ์, บ้านพักซิสเตอร์ และสร้างโรงเรียนสองหลังสำหรับเด็กชายและเด็กหญิง สอนภาษาญวนแก่เด็กๆเพื่อสะดวกในการสอนคำสอนคริสตังค์แก่พวกเขา ในบรรดาคริสตังค์ชาวญวนที่อพยพมานั้น มีซิสเตอร์คณะรักไม้กางเขนจากโคชินไชน่าจำนวนหนึ่งอพยพมาด้วย พระคุณเจ้ากูรเวอซีจึงให้สร้างอารามเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ขึ้นสำหรับ ซิสเตอร์เหล่านี้ (http://www.geocities.com/suraphol_likhit/st_francis.html)

ภาพที่ 2.12 นักบุญฟรังซิสเซเวียร์

ที่มา <http://catholic.egat.co.th/people/dec03.htm>

ในปี ค.ศ. 1845 พระสังฆราชปัลเลอกัว ได้มอบหมายให้คุณพ่อโกลแดต์ เจ้าอาวาสวัดคอนเซ็ปชันรับหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสวัดสามเสนด้วย คุณพ่อตัดก็ยังคงอยู่ช่วยดูแลคริสตังค์ที่นี่และช่วยภาษาญวนให้คุณพ่อโกลแดต์ ปี ค.ศ. 1849 คุณพ่อโกลแดต์ เดินทางไปต่างประเทศ คุณพ่อตัดจึงรับหน้าที่เป็นเจ้าอาวาสแทน คริสตังค์ที่สามเสนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้ที่อยู่อาศัยคับแคบลง คุณพ่อโกลแดต์ก็กลับมาปกครองวัดสามเสนอีกครั้งหนึ่งในปี ค.ศ. 1851 ท่านได้จัดให้คริสตังค์วัดสามเสนได้เรียนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้ เพื่อจะได้ปรับตัวให้เป็นคนไทย ท่านดูแลวัดสามเสนจนถึงปี ค.ศ. 1853 ก็ถึงแก่กรรมภาพและฝังในวัดสามเสน คุณพ่อยิบาร์ตา ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสองค์ต่อมาในปี ค.ศ. 1853 - 1871 ท่านได้สร้างวัดใหม่ด้วยอิฐมีขนาดใหญ่กว่าเดิมมาก โดยได้รับความช่วยเหลือจากเงินบริจาคทั้งจากคริสตังค์และคนต่างศาสนาใช้เวลาในการก่อสร้างนานถึง 10 ปี ทำพิธีเสกอย่างสง่าในวันฉลองนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ในปี ค.ศ. 1867 โดยพระสังฆราชคือปองด์

คุณพ่อปีโอ ค็อนต์ เป็นเจ้าอาวาสในปี ค.ศ. 1871 - 1916 ท่านได้สถาปนาซิสเตอร์คณะรักไม้กางเขนของวัดสามเสนให้มีความมั่นคง สร้างอารามหลังใหม่แทนหลังเก่าซึ่งชำรุดทรุดโทรม รับผู้สมัครเข้ารับการอบรมเป็นภคินี และเชิญภคินีคณะเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร มาช่วยอบรมภคินีคณะรักไม้กางเขนเหล่านี้ ในปี ค.ศ. 1900 เมื่อท่านมรณภาพในปี ค.ศ. 1916 ตามสถิติของมิสซังวัดสามเสนมีคริสตังค์จำนวน 600 คน

คุณพ่อบัวชาติ เป็นเจ้าอาวาสในปี ค.ศ. 1917 - 1926 ซึ่งท่านเห็นว่ามิชชันนารีมาสมัครเข้ารับการอบรมเป็นภคินีมากขึ้น สถานที่เดิมเริ่มคับแคบ ท่านจึงสร้างอาคารเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหลังเป็นอาคาร 2 ชั้น นอกจากนั้นยังได้สร้างบ้านสำหรับเลี้ยงเด็กกำพร้าอีก 1 หลังในปี ค.ศ. 1922 ได้

เป็นอาคาร 2 ชั้น นอกจากนั้นยังได้สร้างบ้านสำหรับเลี้ยงเด็กกำพร้าอีก 1 หลังในปี ค.ศ. 1922 ได้ซื้อระฆังสำหรับวัดสามเสน ปี ค.ศ. 1923 ทำรั้วรอบสุสาน ซ่อมแซมและขยายบ้านพักพระสงฆ์ ในปี ค.ศ. 1924 พระสังฆราชแปรร์รอสให้ภคินีรักไม้กางเขนพันจากการปกครองดูแลของเจ้าอาวาสวัดสามเสน ให้ขึ้นตรงต่อมุขนายกมิสซังและต่อมาได้ย้ายไปอยู่ที่คลองเตย

คุณพ่อตาปี เป็นเจ้าอาวาสในปี ค.ศ. 1926 - 1967 ปี ค.ศ. 1933 ท่านได้ปฏิสังขรณ์วัดเพื่อเตรียมฉลอง 100 ปี ของกลุ่มคริสตชนสามเสน วันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1934 ปี ค.ศ. 1949 จัดสร้างหอระฆังและนั้ระฆังที่แขวนไว้ชั่วคราวขึ้นไปไว้บนหอใหม่ ปรับปรุงและขยายบ้านซิสเตอร์ จัดสร้างอนุสาวรีย์เพื่อใช้เป็นที่ประดิษฐานพระรูปพระเยซูเจ้ารักษาคนตาบอดซึ่งทำด้วยทองสัมฤทธิ์ มีพิธีเสกพระรูปนี้เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม ค.ศ. 1949 ท่านต้องดูแลทั้งวัดสามเสนและวัดสาธาซึ่งคริสตังค์ที่วัดสามเสนอพยพไปอยู่ จึงจำเป็นต้องมีพ่อปลัดมาช่วยงาน คุณพ่อตาปีเป็นพระสงฆ์องค์สุดท้ายของคณะ M.E.P. ที่ปกครองวัดสามเสน

เมื่อคุณพ่อตาปีเกษียณแล้ว คุณพ่อบุญเลิศ ธาราฉัตร ซึ่งทำหน้าที่พ่อปลัด ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาสแทนในปี ค.ศ. 1967 ได้สร้างอาคารเรียนยออันนาดีร์กหลังใหม่เป็นตึก 4 ชั้น ตั้งชื่ออาคารเรียนหลังนี้ว่า อาคารดาปีอนุสรณ์ เพื่อเป็นที่ระลึกถึงคุณพ่อตาปี อาคารหลังนี้ทำการเสกวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1970 โดยคุณพ่อตาปี และให้ชื่อของโรงเรียนถูกต้องตามภาษา จึงเปลี่ยนชื่อโรงเรียนโยนออฟอาร์คเมื่อวันที่ 15 มกราคม ค.ศ. 1971 คุณพ่อ ลอ ลังชรัตน์ (ค.ศ. 1974 - 1976) ได้ขยายการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนให้ชื่อว่าโรงเรียนนักบุญโยนออฟอาร์คแผนกอนุบาล เมื่อปี ค.ศ. 1975 คุณพ่อสังวาลย์ สุระสว่างค์ (ค.ศ. 1976 - 1979 อนาคตพระสังฆราชสังฆมณฑล เชียงใหม่) มุ่งเน้นงานด้านอภิบาลสัตบุรุษและการแพร่ธรรม คุณพ่อคมทวน มุ่งสมหมาย (ค.ศ. 1979 - 1983) เริ่มรับนักเรียนชายและย้ายโรงเรียนนักบุญโยนออฟอาร์คแผนกมัธยมมารวมกับแผนกประถม เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า โรงเรียนโยนออฟอาร์ค และที่สุดคุณพ่อได้เปิดโรงเรียนอาชีวะขึ้นภายในบริเวณเดิมของโรงเรียนโยนออฟอาร์คแผนกมัธยม ตั้งชื่อโรงเรียนใหม่ว่า โรงเรียนโยนออฟอาร์คพาณิชย์การ ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนโยนออฟอาร์คเทคโนโลยี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2537

คุณพ่อสงว สุระสว่างค์ (ค.ศ. 1983 - 1989) ได้จัดฉลองครบรอบ 150 ปี ของกลุ่มคริสตชนสามเสนขึ้นในวันฉลองวัดเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม ค.ศ. 1984 ได้จัดทำหนังสือที่ระลึกสมโภชวัดนักบุญวัดนักบุญฟรังซิสซาเวียร์ขึ้น พร้อมทั้งได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมาในงานฉลองครั้งนี้ด้วย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จแทนพระองค์มาในงานในวัน

ศุกรีที่ 28 ธันวาคม ค.ศ. 1984 นอกจากงานสำคัญนี้แล้วเพื่อให้สัตบุรุษมีความรักเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน คุณพ่อได้ส่งเสริมกิจการเครดิตยูเนียนของวัดให้เจริญก้าวหน้า

คุณพ่อซุมภา สุรัตน์ ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 งานที่สำคัญของคุณพ่อได้แก่งานด้านอภิบาลและปรับปรุงงานบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

ค.ศ. 1994 คุณพ่อ ประวิทย์ พงษ์วิรัชไชย เป็นเจ้าอาวาส จนถึงปัจจุบัน (ค.ศ. 1998)

วัดฟรังซิสเซเวียร์ เป็นวัดคาทอลิกที่ตั้งชื่อตามนักบุญที่เป็นที่สำคัญของศาสนา นักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ฟรังซิส เกิดในประเทศสเปน จากครอบครัวที่มั่งคั่ง ท่านได้รับการศึกษาที่วิทยาลัย "นักบุญลาร์บารา" ในกรุงปารีส แล้วเป็นอาจารย์ ฟรังซิสกับนักบุญอิกญาซีโอ แห่งโลโยลา และชายหนุ่มอีก 4 คน ร่วมกันปฏิญาณตนที่จะทำงานเพื่อความรอดของวิญญาณ และก่อตั้งคณะ "เยสุอิต" ก่อนที่ฟรังซิสจะได้รับศีลบวชเป็นพระสงฆ์ที่เมืองเวนิส ท่านทำหน้าที่ดูแลคนไข้ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ขณะเดียวกัน กษัตริย์โปรตุเกสทรงมีพระประสงค์จะส่งพระสงฆ์ธรรมทูตจำนวน 6 คน ไปแพร่ธรรมยังประเทศอินเดีย หนึ่งในกลุ่มธรรมทูตนี้คือ คุณพ่อฟรังซิส เซเวียร์ ท่านเดินทางไปเมืองกัว เดินลั่นกระดิ่งไปตามถนน เรียกเด็กมาชุมนุมกันฟังคำสอนในวัดรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้อาณาทั่วยุโรป คนทั้งเมืองทางภาคใต้ของอินเดียสมัครเป็นคาทอลิก เพราะท่านชักนำ ท่านรู้จักคัดแปลงพระวาจาของพระ เป็นเจ้าให้เข้ากับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นท่านเดินทางไปประกาศพระศาสนาจักรที่ประเทศญี่ปุ่น ขณะเดินทางต่อไปประเทศจีน ท่านป่วยด้วยพิษไข้จนถึงแก่กรรมภาพเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม ค.ศ. 1552 ในห้องเก็บของใต้ท้องเรือสำเภา (<http://catholic.egat.co.th/people/dec03.htm>) ท่านเป็นองค์อุปถัมภ์ของมิสซังสากล

2.7.3 สุสานวัดฟรังซิสเซเวียร์

สุสานซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนแห่งสุดท้ายก่อนเพื่อรอคอยการกลับไปพบพระเป็นเจ้าของเหล่าคริสตชน ก็เปรียบเสมือนบ้านอีกหลังหนึ่ง ซึ่งต้องการความสงบ เรียบร้อย สวยงาม สุสานวัดฟรังซิสเซเวียร์ สามเสน เป็นที่ขึ้นชื่อในการทำโลงศพ บริเวณใกล้บ้านพักพระสงฆ์มีสถานที่สำหรับการทำโลง ศพอีกด้วย สำหรับโลงศพที่ทำเสร็จแล้วได้นำมาเก็บไว้บริเวณด้านล่างของบ้านพักพระสงฆ์ นอกจากนี้ ยังจำหน่ายให้กับสัตบุรุษที่ต้องการ หรือสำหรับบุคคลที่ไม่สามารถซื้อได้ ก็สามารถติดต่อมายังคุณพ่อเจ้าอาวาส เพื่อขอรับการบริจาคโลงศพให้ด้วยเช่นกันทางวัดยังมีให้การอำนวยความสะดวกในเรื่องของศาลาพักศพ (สามารถพักศพได้ถึง 3 ศพในศาลา) อยู่บริเวณด้านหน้าวัด เป็นบ้านไม้ ใกล้เคียง ๆ กับพระโต(รูปปั้นพระเยซูเจ้ารักษาคนตาบอด) ที่ชาวบ้านนับถือกัน และยังการสวดภาวนาอุทิศแด่ผู้ล่วงลับเป็นภาษาญวนให้อีกด้วย สำหรับรายละเอียดได้นำมาลงไว้ด้านล่าง คุณพ่อสุรสิทธิ์ ชุ่มศรีทันพันธุ์ เจ้าอาวาส เล่าให้ฟังว่า "สุสานของวัดสามเสน

แห่งนี้มีประวัติความเป็นมาพร้อมๆ กับการก่อตั้งวัดของชุมชนที่มีความเชื่อเข้มแข็ง ซึ่งบรรพบุรุษเหล่านั้นเป็นชาวญวนที่อพยพหนีภัยสงคราม และการเบียดเบียนศาสนาซึ่งในขณะนั้นอพยพมาประมาณ 1,500 คน “และที่วัดสามเสนแห่งนี้ก็ได้จัดสุสานอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม ร่มรื่น เพราะที่นี้ก็คือสถานที่พักผ่อนของบรรดาบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วซึ่งก็ต้องให้ความสำคัญเช่นกัน นอกจากนี้จะเปิดให้บริการให้กับสัตบุรุษที่นั่นแล้วยังเปิดโอกาสให้กับสัตบุรุษต่างวัดด้วยซึ่งก็มีจำนวนไม่มากนัก และทางวัดก็ได้ให้บริการทางด้านศาลาลงศพ โรงศพ ส่วนรายละเอียดต่างๆ สามารถติดตามได้จากระเบียบการประกอบพิธีปลงศพของวัด

ภาพที่ 2.13

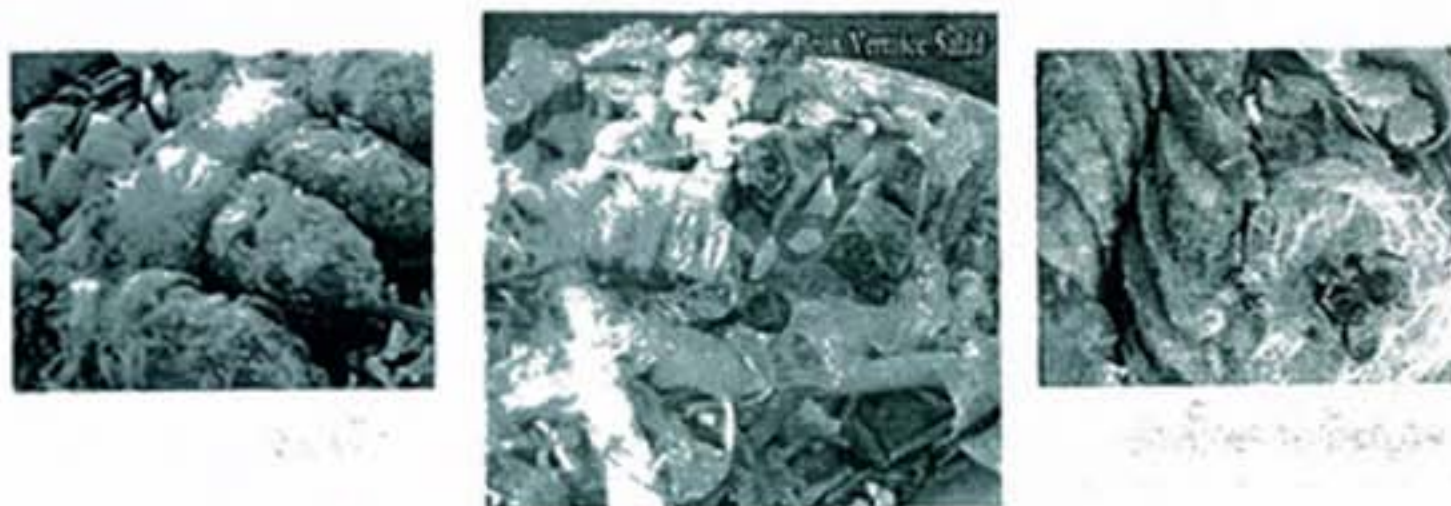
สุสานฝรั่งเศสเซเวียร์ และสุสานคอนเซ็ปชัน

แหล่งที่มา

www.catholic.or.th/service/tomb/samsern1.jpeg

2.8 วัฒนธรรมอาหาร

ในชุมชนสามเสนนี้สิ่งที่บ่งบอกให้คนทั่วไปได้รู้ว่าสถานที่แห่งนี้เป็นที่อยู่อาศัยของคนเชื้อสายญวนหรือเวียดนามก็เนื่องมาจากวัฒนธรรมการกินอาหารนั่นเอง เนื่องจากหากใครต้องการรับประทานอาหารเช้าก็จะต้องเดินทางมารับประทานกันที่นี่ ร้านที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีได้แก่ ร้านป่าเก๋

ภาพที่ 2.14 อาหารญวนที่พบได้บ่อยในชุมชนสามเสน

แหล่งที่มา <http://bob23007.exteen.com/20060826/entry>

2.9 อุปนิสัยใจคอของชาวเวียดนาม

ลักษณะเด่นของชาวเวียดนาม คือ เป็นกลุ่มคนที่มีความขยันขันแข็งและมีความอดทนเป็นพิเศษ แม้คนจีนก็ยังยอมรับว่าคนญวน มีความขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพมากกว่าตน ในเรื่องน้ำอดน้ำทนของคนญวนไม่มีชาติใดในเอเชีย ที่เหนือกว่าคนญวน การที่คนญวนสามารถทนทำสงครามต่อสู้กับสหรัฐอเมริกาเป็นเวลานานนับ 10 ปี ทั้งๆ ที่ประเทศของตนประสบกับความเสียหายอย่างยับเยิน จากการโจมตีที่ทิ้งระเบิดของสหรัฐ ก็เป็นเรื่องพิสดาร อย่างดีถึงความอดทนของคนญวน เมื่อคนญวนอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ก็ตั้งหน้าทำมาหากิน ประกอบกับการที่รัฐบาลไทยในระบอบนั้น ได้ให้อุปการะช่วยเหลือ ทำการจัดสรรแบ่งที่ดินให้ทำกิน และให้ยืมทุนในการประกอบอาชีพรวมทั้งปล่อยให้ทำมาหากินโดยอิสระเสรี ไม่มีการกีดกันหรือหวงห้ามแต่อย่างใดจึงเป็นผลให้คนญวนสามารถสร้างฐานะความเป็นอยู่ ให้เป็นปีกแผ่นขึ้นเรื่อย ๆ ในที่สุดคนญวนก็สามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้เหนือกว่าคนไทยในชุมชน

คนญวนประกอบอาชีพเกือบทุกประเภท นับแต่ด้านการเกษตร การช่างฝีมือต่าง ๆ เช่น ช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างกลึง ช่างนาฬิกา ช่างไฟฟ้าวิทยุ ช่างเย็บเสื้อผ้า ช่างเครื่องยนต์ ต่อตัวถังรถยนต์

อาชีพค้าขายทุกชนิด การประมง การแพทย์ ถ่ายรูป การค้าขายในตลาดสด เป็นต้น ด้วยความ
 ยันหมั่นเพียร และการมีน้ำอดน้ำทน สามารถประกอบอาชีพได้ทุกชนิดโดยไม่มีรางวัลใดๆ ผลจึง
 ปรากฏว่า ชุมชนใดที่มีกลุ่มชาวญวนอยู่ อิทธิพลทางเศรษฐกิจจะตกอยู่ในมือของคนกลุ่มนี้เป็น
 ส่วนใหญ่

ด้านสังคม ในท้องถิ่นที่มีคนญวนอาศัยอยู่ คนญวนจะรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น คบค้า
 สماعคมเฉพาะคนญวนด้วยกัน สรุปลงแล้วในด้านสังคมส่วนมากคนญวน แสดงออกโดย

1. ใช้เวลาว่างเล่นกีฬาทุกชนิด กีฬาที่นิยมเล่นได้แก่ฟุตบอล บาสเกตบอล วอลเลย์บอล
 เป็นต้น จุดประสงค์ของการเล่นกีฬา ก็เพื่อปลุกฝังความสามัคคี ในหมู่คนญวน

2. จัดงานแสดงออกซึ่งพลังแห่งความสามัคคี ในวันสำคัญของตน เช่น วันเกิดโฮจิมินห์ วัน
 ชาติเวียดนาม เป็นต้น เพื่อปลุกจิตสำนึกให้รักชาติ รักและบูชาโฮจิมินห์

ฉะนั้นสังคมโดยสรุปแล้ว ชาวญวนต้องการมีอิสระเสรีที่จะเดินทางไปไหนมาไหนได้ โดย
 ไม่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบข้อบังคับที่ทางการกำหนดไว้ สำหรับคนญวนอพยพ และชาวญวน
 ส่วนมากไม่ต้องการเดินทางกลับเวียดนาม ถึงจะรักภักดีต่อประเทศเวียดนามก็ตาม สาเหตุเพราะ
 ในระยะหลัง ได้มีญวนรุ่นใหม่เกิดขึ้น ญวนกลุ่มใหม่นี้ไม่เห็นประเทศเวียดนามมาก่อน ความรู้สึก
 ผูกพันในประเทศบ้านเกิดเมืองนอนของบิดามารดา ก็ย่อมไม่แน่นแฟ้นเหมือนญวนรุ่นเก่า และชาว
 ญวนยังคงยึดมั่นต่อระบบเศรษฐกิจแบบเสรี มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย เมื่อเทียบกับชีวิตความเป็น
 อยู่ของคนญวนในเวียดนาม จึงไม่ปรารถนาที่จะกลับเวียดนามและพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้
 ได้มาซึ่งสัญชาติไทย

การศึกษาสูง ๆ เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ญวนต้องการมีสัญชาติไทย เด็กญวนที่เกิดในเมืองไทย ทาง
 ราชการได้ผ่อนปรนให้เข้าเรียนในระดับต้นๆ ในท้องถิ่นที่ญวนอาศัยอยู่ แต่การศึกษาในระดับสูง ๆ
 นั้น มีปัญหาเพราะต้องใช้หลักฐานหลายอย่างที่คนญวนอพยพไม่มี เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน เป็น
 ต้น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เด็กญวน ที่ต้องการเรียนต่อ ต้องหาทางให้ได้มาซึ่งสัญชาติไทย และอีก
 ทางที่ทำได้ก็คือการให้คนไทยรับเป็นบุตรบุญธรรมด้วยวิธีการ ทำให้มีลูกหลานญวน ได้มีโอกาส
 เข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย (<http://bob23007.exteen.com/20071011/entry>)

2.10 วัฒนธรรมของชาวเวียดนาม

วัฒนธรรมของชาวเวียดนามเป็นที่สนใจของคนทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง ทำให้เป็นที่รู้จักกันดี กับ
 บุคลิกของสาวเวียดนามในชุดกางเกงขายาวสีขาว และเสื้อแขนยาวตัวยาวถึงขา ทำให้หญิงสาวดู

สูงระหง สวยงามตามกระแสความนิยมในปัจจุบัน และนอกจากนั้นยังแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของประเทศเวียดนามที่คนทั่วโลกต่างรู้จักกันดีนอกจากนั้นยังอีกสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจซึ่งได้แก่ หมวกเวียดนาม เราอาจจะคุ้นเคยกันดีกับภาพสาว ๆ ใส่เสื้อผ้าสวยๆ ตามแฟชั่นสมัยนิยม ใส่หมวกที่มีราคาแพงๆ สีล้นสวยงาม น่ามอง เช่นเดียวกับสาวเวียดนาม ที่มีเสน่ห์จากหมวกเช่นเดียวกัน แต่หมวกของเธอเหล่านั้นมีเอกลักษณ์ ไม่เหมือนชนชาติอื่นๆ แถมยังใช้ประโยชน์ได้มากมายอีกด้วย เป็นหมวกใบจาก ที่มีไม่เหมือนใคร เรียกว่า Non la (น็อน ล้า) แต่ทางภาคอีสานบางพื้นที่จะเรียกว่า กุบ ที่อื่น ๆ อาจจะเรียกแตกต่างกันก็ได้ แต่เป็นหมวกนี้เองที่ทำให้สาว ๆ เวียดนาม มีเสน่ห์ไม่แพ้ประเทศอื่นใดในโลก

ภาพที่ 2.15 การแต่งกายในชุด ชาวใหญ่ ชุดประจำชาติเวียดนาม
แหล่งที่มา <http://bob23007.exteen.com/20060826/entry>

หมวกนี้ทำจากใบจาก ที่สามารถหาได้ทั่วไป เวลาจะต้องนำใบจากมาตากแดดให้แห้ง แล้วนำมาวัดให้เรียบ เป็นแผ่น ๆ ซึ่งปกติแล้ว หมวกใบหนึ่งจะประกอบด้วย ใบจากประมาณ 16-18 ใบ และใช้มือเย็บอย่างปราณีต ซึ่งจะทำให้หมวกนี้ละเอียด ทนแดด ทนฝน

ภาพที่ 2.16 หมวก(น๊อน ล้า) เอกลักษณ์ประจำชาติเวียดนาม
แหล่งที่มา <http://bob23007.exteen.com/20060826/entry>

เมื่อสาวเวียดนามใส่หมวกใบนี้แล้ว จะมีเสน่ห์ก็ตรงที่จะเผยให้เห็นใบหน้าบางส่วนเท่านั้น ตรงนี้เองที่ทำให้มีเสน่ห์น่าค้นหา หมวกนี้ไม่เพียงแต่จะช่วยเสริมสร้างเสน่ห์ให้สาวเวียดนามเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์ของชนชาติเวียดนามอีกด้วย

2.11 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลชุมชน

2.11.1 ข้อสังเกตด้านขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา

ชุมชนบ้านญวนสามเสน เป็นชื่อที่คนทั่วไปเรียกกันจนติดปาก และเป็นที่ยึดเหนี่ยวกันอย่างแพร่หลาย ทั้งที่เมื่อได้เข้ามาทำการศึกษาชุมชนอย่างจริงจังแล้วจึงทำให้ทราบว่า ชุมชนแห่งนี้ประกอบด้วยชุมชนต่างรวมกันอยู่หลายชุมชนทั้งนี้ไม่รวมกลุ่มที่อยู่อาศัยใหม่ตั้งแต่ริมถนนสามเสนมาจนถึงวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ ดังนี้

- 1.ชุมชนบ้านญวน และวัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์
- 2.ชุมชนบ้านเขมรโปรตุเกส และวัดคอนเซ็ปชัน
- 3.ชุมชนมิตรคาม 1 ชุมชนชายน้ำ
- 4.ชุมชนมิตรคาม 2 ชุมชนชายน้ำ

โดยประชาชนที่อยู่อาศัยร่วมกันในชุมชนทั้ง 4 นี้ นับตั้งแต่อดีตพบว่า มีการอพยพย้ายถิ่นฐานกันมาแทบทั้งสิ้นสำหรับชุมชนเขมรโปรตุเกส เป็นกลุ่มเขมรที่มีเชื้อสายโปรตุเกส ย้ายเข้ามาอยู่ก่อนชุมชนอื่น สาเหตุเนื่องจากเหตุผลทางศาสนาคริสต์ที่ได้รับการเผยแพร่ในประเทศเวียดนาม ส่วนชุมชนบ้านญวนสามเสน เป็นกลุ่มคนที่ย้ายเข้ามาอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 3 ที่ได้มีการให้ความ

ช่วยเหลือชาวเวียดนามที่หลบหนีการกวาดล้างมาจากประเทศของตนเข้ามาพึ่งใบบุญของพระเจ้ากรุงสยาม และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้มาอาศัยอยู่ในประเทศไทย พร้อมทั้งได้ทรงมอบที่ดินทำกินและอยู่อาศัยให้กับกลุ่มคนดังกล่าว จนได้มาตั้งรกรากอยู่ในชุมชนแห่งนี้

สำหรับชาวมิตรคามนั้นส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่เดินทางมาค้าขายทางเรือจากจังหวัดต่างๆ ในเขตภาคกลางและตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยกันบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อค้าขาย ตั้งแต่อดีตมาจนถึงทุกวันนี้ โดยมิตรคาม 1 และมิตรคาม 2 แยกแยกจากกันโดยใช้คลองคั่น

นอกจาก 4 ชุมชนนี้แล้วในเขตพื้นที่ติดกันนี้ก็ยังมีชุมชนใกล้เคียงที่อยู่อาศัยมานานเช่นกัน ได้แก่ ชุมชนราชผาหับทิม และชุมชนวัดราชาธิวาส ซึ่งทั้งสองชุมชนมิได้มีเชื้อสายญวนแต่อย่างใด และส่วนใหญ่ก็นับถือศาสนาพุทธ แต่ในการศึกษาครั้งนี้มิได้ทำการศึกษาครอบคลุมพื้นที่ดังกล่าว จึงไม่ได้กล่าวถึงทั้งสองชุมชน

2.11.2 ข้อสังเกตด้านสภาพความพร้อมของชุมชน

จากการศึกษาพบว่าทั้ง 4 ชุมชนที่ศึกษานั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุมชนชายน้ำ และกลุ่มชุมชนด้านบน กลุ่มชุมชนชายน้ำ ได้แก่ ชุมชนมิตรคาม 1 และมิตรคาม 2 สภาพชุมชนมีความเป็นอยู่ค่อนข้างแออัด หนาแน่น ปลุกบ้านเรือนอยู่ในน้ำ ไม่มีหลักฐานทะเบียนบ้าน และกำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการขอร้องกรมเจ้าท่าเพื่อปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ชุมชน ซึ่งแน่นอนว่าประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะได้รับผลกระทบอย่างแน่นอน แต่ยังไม่ทราบได้ว่า จะเป็นอย่างไร โดยจะให้มีการย้ายออกหรือมีการปรับภูมิทัศน์บ้านเรือนเสียใหม่ จึงอาจจะดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในช่วงเวลานี้ไม่ได้ ซึ่งอาจต้องรอให้การปรับภูมิทัศน์ของกรมเจ้าท่าเสร็จสิ้นแล้วถึงจะดำเนินการ

สำหรับกลุ่มด้านบน ซึ่งได้แก่ ชุมชนเขมรโปรตุเกส และ ชุมชนบ้านญวน เป็นชุมชนที่มีความพร้อมสูง ทั้งในด้าน ความเป็นอยู่ของประชาชนที่ไม่ต้องหวาดกลัวปัญหาเช่นเดียวกับของชุมชนชายน้ำ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นี้มีหลักฐานทะเบียนบ้านถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งที่ที่ดินในความเป็นจริงจะขึ้นอยู่กับวัดทั้ง 2 ก็ตาม แต่ประชาชนก็สามารถอาศัยอยู่กินได้อย่างสงบสุข นอกจากนั้นแล้วในชุมชนยังมีสถาปัตยกรรมที่งดงาม และมีคุณค่า ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน เช่นกิจกรรมประจำปี เป็นต้น

2.11.3 ข้อสังเกตด้านความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

ในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่จะดำเนินการในพื้นที่ใดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่พื้นที่ดังกล่าวจะต้องมีความพร้อมในด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นเครื่องจูงใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวชม โดยชุมชนแห่งนี้ เป็นชุมชนที่นักวิจัยได้ทำการพิจารณามาตั้งแต่ต้นแล้วในด้านทรัพยากร และพบว่า ชุมชนแห่งนี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเช่นกัน โดยเฉพาะ

นักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอย่างไม่ขาดสาย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเดินเท้าเข้ามาเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน วัด โบสถ์ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีกลุ่มคนนอกพื้นที่ที่เป็นคนไทยเองก็เดินทางเข้ามาในชุมชนแห่งนี้เช่นกัน เนื่องจากความโดดเด่นในด้านอาหารญวน ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป โดยร้านที่เป็นที่รู้จักกันดี ก็คงไม่มีร้านไหนเกิน ร้านป่าเก๋ ไปได้

ทั้งที่ยังไม่ได้ทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังแต่ชุมชนแห่งนี้ก็ยังสามารถได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง จึงคงไม่ต้องสงสัยเลยว่าชุมชนแห่งนี้จะส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างไร

บทที่ 3

การจัดการท่องเที่ยวในชุมชน : แนวคิดและความต้องการ

3.1 แนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

การจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนสู่การมีความพร้อมในด้านการรองรับนักท่องเที่ยวได้ในระยะยาว ตามแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นนโยบายการท่องเที่ยวในระดับโลก ที่ว่าด้วยเรื่องของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อันเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการอย่างมีเป้าหมาย และทิศทางของการคำนึงถึงความถดถอยและผลกระทบของทรัพยากร ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระยะยาว โดยคำว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาจากภาษาอังกฤษที่ว่า Sustainable Tourism เป็นส่วนหนึ่งของ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน-Sustainable Development ซึ่งนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกันมากขึ้น เนื่องจากความตื่นตัวด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวที่หันมานิยมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (<http://www.purearthfoundation.org/>) โดยมีผู้กล่าวถึงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้หลายทศวรรษ ดังนี้

การประชุม Globe'90 (พ.ศ.2533) ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาทรัพยากรของอนุชนรุ่นหลังไว้ด้วย จากแนวคิดนี้ส่งผลสู่การขยายต่อทางแนวคิดทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้นกับประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิก โดย องค์การ Eastern Caribbean States (OECS) ได้กล่าวถึงแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามมุมมองขององค์กรของตนว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การใช้ประโยชน์สูงสุดในทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคและการเลี้ยงดูตนเอง เพื่อสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้ที่มาเยือน และเป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิต โดยความร่วมมือของหลายๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ จากแนวคิดของ OECS เป็นแนวคิดที่ค่อนข้างคลุมเครือและมีความขัดแย้งกับแนวคิดของหน่วยงานอื่นๆ อยู่บ้างเช่นกัน โดยเฉพาะในด้านการมุ่งเน้นที่การใช้ประโยชน์สูงสุดในทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งไม่ได้มีการบ่งบอกให้แน่ชัดว่า การใช้

ทรัพยากรดังกล่าวนั้นนำไปใช้อย่างไร หากมีการนำไปใช้เหมือนเช่นที่ผ่านมาก็อาจจะทำให้ความยั่งยืนทางการท่องเที่ยวไม่สามารถเกิดขึ้นได้เป็นแน่

สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็ได้ขอให้ราชบัณฑิตยสถาน ช่วยบัญญัติคำจำกัดความของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้เช่นกันว่า หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้ได้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้เป็นประโยชน์ได้ยาวนานที่สุดด้วย จากแนวคิดที่กล่าวมาทั้งหมด นี้จะเห็นได้ว่าในเป้าหมายสูงสุดของการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) จึงเป็นความต้องการให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกทางเศรษฐกิจของประเทศภายใต้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในเกิดคุณค่าสูงสุดและยาวนานที่สุด ซึ่งที่ผ่านการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในช่วงก่อนที่จะใช้นโยบายการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น ประเทศไทยและหลายประเทศก็ได้ประสบปัญหา ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรม อย่างรุนแรง พื้นที่ท่องเที่ยวหลายแห่งเสื่อมโทรมลงจนแทบไม่เหลือคุณค่าให้นักท่องเที่ยวทั้งที่เป็นนักท่องเที่ยวใหม่หรือนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาแล้ว ได้พบเห็นกัน และปฏิเสธการซื้อซ้ำในที่สุด ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล(2549)ได้กล่าวถึง ปัญหาการท่องเที่ยวไทยไว้ว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤติแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมชุมชนได้รับผลกระทบ ขาดการดูแลเอาใจใส่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่งที่คนไทยกระทำขึ้นโดยไม่ได้ใช้สติปัญญามากนัก ส่วนมากมักหลงตามกระแสโลก มองการท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ ที่มองเห็นแต่ช่องทางที่ได้ด้านเดียวไม่คิดถึงสิ่งที่จะต้องสูญเสียไป จากแนวคิดของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ทำให้มองเห็นถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประเทศไทยได้ดำเนินการมายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่กิจกรรมการท่องเที่ยวของไทยมุ่งไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยวปล่อยให้นักท่องเที่ยวเป็นผู้ควบคุมกระแส และ เจ้าของพื้นที่เป็นผู้ตอบสนองฝ่ายเดียว การท่องเที่ยวที่ผ่านมาก็จึงเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบ sea and sun ซึ่งเป็นสถานที่พักผ่อนตากอากาศของชาวตะวันตก ในช่วงหน้าหนาวเท่านั้น ส่วนการวางนโยบายเพื่อการส่งเสริมตามศักยภาพของประเทศไทย แทบจะมองไม่เห็นว่าจะทำอะไรได้บ้าง จากเหตุผลนี้ จึงเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ นักวิจัยอย่าง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (2549) ได้ใช้เป็นแนวคิดในการศึกษาวิจัย ด้วยมองว่า การท่องเที่ยวของไทย ณ ปัจจุบัน ยังไม่มีการจัดการที่ดีเพียงพอ และยังวิเคราะห์ต่อไปถึงว่า สถานที่ท่องเที่ยวของประเทศไทยภายหลังจากที่โดนคุกคามอย่างหนักจากนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติที่เห็นผลชัดเจนที่สุดในปี 2530 จึงได้มีการค้นหาแนวทางการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ภายใต้ชื่อ Green Tourism หรือ

Ecotourism เพื่อที่จะนำแนวคิดของการท่องเที่ยวดังกล่าวไปพัฒนาสู่การท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่แท้จริงแล้วการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษา ระบบนิเวศที่ยั่งยืน

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดูเหมือนจะเป็นไปได้ดี หากเจ้าหน้าที่ของภาครัฐให้ความจริงจังกับการกำกับดูแลนักท่องเที่ยวและหน่วยงานภาคเอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว แต่ในทางกลับกัน กลับกลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือการเดินทางไปท่องเที่ยวป่าเขา น้ำตก หรือชมนกชมไม้ ทั้งที่ภายในโปรแกรมจำนวนมากไม่ได้ระบุไว้เลยว่า นักท่องเที่ยวต้องเตรียมตัวเพื่อความเข้มงวดต่อการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างไร หรือ วัตถุประสงค์ก็ไม่ได้กำกับอย่างจริงจัง ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมาก ยังชอบหนีวอาหารหรือสัมภาระไปรับประทานกันในป่า และบางครั้งก็ไม่นำขยะโฟม หรือถุงพลาสติกที่ถือเข้าไปกลับมา การใช้เสื้อผ้าสีฉูดฉาดแทนที่จะเป็นสีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ เพื่อไม่ให้สัตว์ป่าต่างๆ ตกใจ หนีเข้าไปในป่าลึก เป็นต้น

The Ecotourism Society ได้นิยามการพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติ ซึ่งมีอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ส่วนเป้าหมายหลักที่การท่องเที่ยวพยายามให้เกิดขึ้นในเชิงปฏิบัติของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (อ้างใน <http://www.kanchanapisek.or.th/kp6>) คือ

1. ต้องดำเนินการในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
2. ต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรมที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
3. ต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และ
4. ต้องชี้้นำความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในท้องถิ่น

นอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแล้วแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ได้รับการดูแลให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาวให้จงได้ ไร่ไพพรรณ แก้วสุริยะ (2551) ได้กล่าวถึงการพัฒนาแนวทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนไว้ว่า สำหรับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ที่ยั่งยืนนั้น นักพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้กำหนดวัฒนธรรมที่ยั่งยืนว่ามีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ ดั้งเดิมเฉพาะถิ่น ร่วมรื่น สะอาด
2. มีความพร้อมด้านการจัดสิ่งบริการอำนวยความสะดวก (Good Infrastructure) รวมถึงระบบการจอดรถและการจราจรภายใน บุคลากรมีความพร้อมบริการ (Good Service and Welcoming)
3. มีศูนย์ข้อมูลอำนวยความสะดวกเบื้องต้น (Tourist Center) มีเคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุชา (สะอาด) มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และสินค้าของที่ระลึก (ร่วมรื่น สะอาด)
4. มีการจัดทำเส้นทางศึกษาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบและวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 800 เมตร ถึง 1,000 เมตร เป็นคันไป อย่างน้อย 1 เส้นทาง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการบริการนักท่องเที่ยวสูงอายุและพิการด้วย
5. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาสถานที่ที่เป็นระยะๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
6. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
7. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน แต่ละเส้นทางและในสถานที่ท่องเที่ยว
8. มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่นหรือนักสื่อความหมาย ที่มีความรู้ทางด้าน ธรรมชาติและวัฒนธรรม สามารถอธิบายเรื่องราวในท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้านได้
9. มีการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมประชาคมในท้องถิ่น องค์กรภาคีรัฐบาล องค์กรบริหารท้องถิ่น (เทศบาลและ อบต.) องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และสถาบันการศึกษา
10. มีนโยบายและแผนการจัดการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนงานด้านการรักษาสภาพแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ชัดเจน เช่น การคุ้มครองลิขสิทธิ์ทางภูมิปัญญา การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การจัดการมลพิษต่างๆ ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว
11. มีแผนพัฒนาบุคลากรและบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล ขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization:WTO.) หรือสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association:PATA) การฝึกอบรม การเดินทางดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ

12. หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

13. มีการตรวจสอบผลกระทบ การประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องกำหนดสถานภาพให้เหมาะสมว่าควรอยู่ในระดับไหน หากความสมดุลระหว่างความสามารถการจัดการของพื้นที่ การเก็บสถิติและออกแบบสอบถามกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และการยอมรับของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนา เพื่อการปรับปรุงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

รวิพรพรรณ แก้วสุริยะ (2551) ยังได้กล่าวถึงความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยสรุปไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) หมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองของความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุดและใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด ซึ่งสำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ย่อมมีความหวังใจ เปราะบางต่อการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ คณะทำงานต้องคำนึงถึงการใช้มาตรการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและศิลปกรรมโดยให้ท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนา กำหนดพื้นที่และมาตรการให้เหมาะสม มีมาตรการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการคุ้มครองอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งศิลปกรรมวัฒนธรรมและโบราณคดี โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีความเป็นไปได้อย่างยั่งยืนนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายนับจาก องค์กรชุมชนหรือประชาคม องค์กรปกครองท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรความรู้ ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนพัฒนา และจัดระบบประมาณ เพื่อบำรุงรักษาพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมแล้ว ทั้งมรดกทางวัฒนธรรมทรงคุณค่าคู่กับการท่องเที่ยวมีความยั่งยืนตลอดไป (ไกรลาศ ปรสุวัฒน์กุล ช่างใน krailad@chiangmainews.co.th)

อันเนื่องมาจากความหมายดังกล่าว การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่กล่าวข้างต้น จึงสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดการทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และวิถีชีวิต ของชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยในสถานการณ์ปัจจุบันแนวโน้มของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กำลังเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายให้ความสนใจ ดังนั้นการที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการดำเนินงานอย่างจริงจัง และให้อยู่ภายใต้กรอบแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยหลักการ ([www.purearthfoundation .org/](http://www.purearthfoundation.org/))

ดังนี้

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องดำเนินการภายใต้ขีดความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ชุมชน วัฒนธรรมนิยม ประเพณี วิถีชีวิต ที่มีต่อกระบวนการท่องเที่ยว
2. ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. ต้องยอมให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน
4. ต้องชี้ นำภายใต้ความปรารถนาของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ
5. ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับพื้นที่ ทรัพยากรและชีวิตของท้องถิ่น แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต้องเกิดจากการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในทุกแขนง ซึ่งต้องสัมพันธ์กับมิติทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ 3 ด้านด้วยกันดังนี้

1. มิติการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดที่จะให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่ายในการปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว ซึ่งวิธีการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่น การเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว การจัดให้มีนิทรรศการ แผ่นป้ายบรรยายตามบริเวณหรือจุดท่องเที่ยวต่างๆ การจัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือเส้นทางเดินป่าที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหรือวัฒนธรรมแก่ผู้มาเยือน รวมถึงการฝึกอบรมมัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวพบเห็นเป็นต้น

2. มิติด้านการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดให้นักท่องเที่ยวที่มีความปรารถนาหรือสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยการจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติหรือวัฒนธรรม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้ประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจกลับไปเป็นต้น

3. มิติด้านการสร้างความมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีแนวคิดในการมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น ด้วยการเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและช่วยให้

ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นการลงทุนด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านมาขาย การจ้างงานในธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น

จาก 3 มิติ ก็จะสามารถแยกองค์ประกอบหลักของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสรุปได้เป็น 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาสถานที่อันเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวให้สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยี่ยมชม โดยมีการประเมินศักยภาพขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวด้วย

2. องค์ประกอบด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพเดิมหรือดีกว่าเดิม และป้องกันผลกระทบด้านลบจากการท่องเที่ยว โดยต้องมีการติดตามประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

3. องค์ประกอบด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว เป็นการพัฒนารูปแบบด้านบริการอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่นักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความพึงพอใจ โดยมีความรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมด้วย

4. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาเพื่อแสวงหานักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพซึ่งมีลักษณะเป็นคุณประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้เข้ามาท่องเที่ยว โดยให้นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวตามที่เขาพึงพอใจ

5. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น เป็นการพัฒนาในการสร้างโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่นให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวของตนเองและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว อันจะทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความหวงแหนและรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่ตลอดไป

6. องค์ประกอบด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาการสร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมแก่ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย โดยการให้ความรู้และสื่อความหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม เพื่อปลูกฝัง

จิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนให้ทุกฝ่ายเกิดความรักความหวงแหนทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

3.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวไทย

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมาก เป็นโอกาสในการสร้างรายได้ และการจ้างงานมาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับประเทศไทยซึ่งเป็นสถานการณ์ด้านลบต่อการท่องเที่ยวของไทยหลายประการ อาทิ สถานการณ์ไม่สงบใน 4 จังหวัดภาคใต้ การระบาดของไข้หวัดนก ผลกระทบจากการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิใน 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน เมื่อปลายปี 2547 และราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้ในปี 2548 นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาเที่ยวประเทศไทยลดลงจากปี 2547 ประมาณร้อยละ 1.8 หรือคิดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 11.44 ล้านคน คิดเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 400,000 บาท แต่ในปี 2549 คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้น ประมาณ ร้อยละ 8 หรือ จำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 12.4 ล้านคน เนื่องจากเป็นปีเฉลิมฉลองการครองราชย์สมบัติครบ 60 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทางรัฐบาลได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองที่ยิ่งใหญ่ตลอดทั้งปี ในปี 2549

ตลอดจนปัจจัยภายใน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลก ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก จากการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิม มาเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญเฉพาะด้าน การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน Sustainable tourism ด้วยการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวชุมชน Community Based Tourism โดยจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว รุ่นใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ การเดินทางเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ มีจำนวนน้อยลง และ นักเดินทางรุ่นใหม่จะเดินทางเป็นกลุ่มเล็ก หรือ เดินทางตามลำพังมากขึ้น กิจกรรมท่องเที่ยวสมัยใหม่จำเป็นต้องออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะราย เฉพาะกลุ่ม โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่อบอุ่น ประทับใจ น่าจดจำ ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำอีก การเปลี่ยนแปลงไปของโครงสร้างและรูปแบบ ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจาก การแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสาร (ICT – Information and Communication) ในธุรกิจท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถติดต่อกับธุรกิจท่องเที่ยวได้โดยตรง ลดต้นทุนทางธุรกรรมและคนกลาง แต่สาเหตุหลักที่สำคัญมากต่อการเปลี่ยนแปลง คือ ตัวนักท่องเที่ยวเองที่มีความ

ต้องการท่องเที่ยวแบบ Tailor –made หรือ ตามรสนิยม รูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนบุคคล ซึ่งมีรายละเอียด ความแตกต่างและซับซ้อนมากขึ้น ลักษณะประชากรที่เปลี่ยนไป เป็นอิทธิพลที่มีนัยสำคัญต่ออุตสาหกรรมอย่างมาก อาทิ อายุของประชากร นักท่องเที่ยวสูงอายุ เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมการท่องเที่ยว และเป็นผู้มีอำนาจในใช้จ่าย

กมล รัตนวิระกุล (อ้างใน <http://www.thma.org/thv>) กล่าวถึงประเภทของลูกค้าในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ว่า แบ่งได้เป็น 4 ประเภทด้วยกัน โดยแบ่งตามรายได้ของนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. กลุ่มลูกค้าระดับ A คือ กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้สูง มีฐานะทางการเงินดี มีอำนาจการซื้อสูง ชอบการบริการที่ดี มีระดับ ราคาไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการพิจารณา กลุ่มลูกค้าระดับ A ได้แก่ ผู้บริหาร นักการเมือง เจ้าของกิจการ เป็นต้น กลุ่มลูกค้าระดับนี้จะเป็กลุ่มเป้าหมายของบริษัทนำเที่ยวขนาดใหญ่ ที่มีชื่อเสียงด้านการบริการที่ดี

2. กลุ่มลูกค้าระดับ B คือ กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ปานกลาง ฐานะทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่ราคาก็เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาเช่นกัน กลุ่มลูกค้าระดับนี้มักจะเปรียบเทียบระหว่างราคากับการบริการ กลุ่มลูกค้าระดับ B ได้แก่ พนักงานระดับหัวหน้างาน ผู้จัดการบริษัท ข้าราชการระดับหัวหน้ากอง อาจารย์ นักวิชาการ เป็นต้น กลุ่มลูกค้าระดับนี้มักใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวนขนาดกลางไปจนถึงขนาดใหญ่

3. กลุ่มลูกค้าระดับ C คือ กลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ไม่มากนัก มีอำนาจการซื้อน้อย จะใช้ราคาในการตัดสินใจ โดยไม่ค่อยคำนึงถึงเรื่องการบริการ กลุ่มลูกค้าระดับ C ได้แก่ ข้าราชการชั้นผู้น้อย พนักงานบริษัท พนักงานโรงงาน เป็นต้น การจัดส่งเสริมการขายไม่ว่าจะเป็นการลดราคา หรือการส่งเสริมการขายพิเศษ จึงดึงดูดคนกลุ่มนี้ได้ดี กลุ่มลูกค้าระดับ C มักใช้บริการของบริษัทนำเที่ยวขนาดเล็ก หรือ จัดการนำเที่ยวด้วยตนเอง

4. กลุ่มลูกค้าระดับเยาวชน คือ กลุ่มลูกค้าที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ระดับอุดมศึกษา มีอำนาจการซื้อในวงเงินจำกัด เดินทางเพื่อทัศนศึกษาเป็นหมู่คณะ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์ชีวิตนอกห้องเรียน

ทั้ง 4 กลุ่มที่กล่าวมานี้เป็นกลุ่มลูกค้าที่มีบทบาทสำคัญต่อการท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบัน เป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ เพราะเมื่อพิจารณาตามประเภทต่างๆ แล้วพบว่า นักท่องเที่ยวของไทยในปัจจุบันมีเกือบทุกประเภท โดยเฉพาะกลุ่มที่ 3 และ 4 กำลังเป็นกลุ่มที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่จะเน้นเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีราคาไม่แพง รับประทานอาหารพื้นเมืองได้มากขึ้น แต่พักในระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น เป็นต้น

นักท่องเที่ยวชาวเอเชียในแต่ละประเทศนิยมเดินทางไปพักผ่อนยังต่างประเทศในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเทศกาลวันหยุดประจำปีของประเทศนั้น ๆ เทศกาลวันหยุดประจำปีที่สำคัญของชาวเอเชีย อาทิ จีน ฮองกง ไต้หวัน มาเลเซีย สิงคโปร์ ช่วงเทศกาลตรุษจีน จัดเป็นวันหยุดระยะยาว ในช่วงนี้ แหล่งท่องเที่ยวชั้นนำของเอเชีย รวมทั้งไทยจะเนืองแน่นไปด้วยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ สำหรับชาวญี่ปุ่น ช่วงวันหยุดระยะยาวที่ชาวญี่ปุ่นนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวมากเป็นพิเศษได้แก่ช่วง "Golden Week" ประมาณต้นเดือนพฤษภาคม และอีกช่วงหนึ่งคือ ช่วงวันหยุดสิ้นปีต่อเนื่องถึงวันขึ้นปีใหม่ ในแต่ละช่วงกินเวลาประมาณ 5-6 วัน

ประเทศเกาหลีใต้ เทศกาลวันหยุดระยะยาวของชาวเกาหลีใต้ ได้แก่ ช่วงวันตรุษจีน และวันขอบคุณพระเจ้าของชาวเกาหลี (Korean Thanksgiving Days)

นักท่องเที่ยวเอเชียมีรสนิยมการพักผ่อน ท่องเที่ยว ที่แตกต่างกับชาวตะวันตก เช่น ชาวเอเชียจะนิยมธรรมชาติและชายหาด ขณะที่นักท่องเที่ยวตะวันตก มีทั้งกลุ่มที่สนใจธรรมชาติและชายหาดมาก เช่นนักท่องเที่ยวเยอรมัน และ สแกนดิเนเวีย จะสนใจการพักผ่อนชายหาดมาก ส่วนนักท่องเที่ยวจากฝรั่งเศส สเปน และ ยุโรปตอนใต้ สนใจในเรื่องวัฒนธรรมและประเพณีของไทยมากกว่า โดยรวมอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติมีวัตถุประสงค์การท่องเที่ยว เพื่อการแสวงหาประสบการณ์จากความแตกต่างทางวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม พบปะผู้คน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นักท่องเที่ยวจึงมักสนใจกิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะ วรรณกรรมและประเพณีไทยต่าง ๆ ค่อนข้างมาก

ผลการศึกษา ในปี 2543 แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ คือ แหล่งท่องเที่ยวทางชายหาด เช่น เกาะพีพี อ่าวพระนาง เกาะเต่า เกาะลันตา และเกาะช้าง ส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวต่างชาติจะเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวชายหาดกันในช่วงฤดูเดือนตุลาคม - มีนาคม ซึ่งเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมากที่สุด และช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวน้อยที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายนสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในช่วงวันหยุดที่ติดต่อกันหลายวันเดินทางท่องเที่ยวไปต่างจังหวัด โดยจะเดินทางไปเที่ยวกันเอง เพราะค่าใช้จ่ายถูกกว่าซื้อรายการนำเที่ยวจากบริษัททัวร์ และมีอิสระในการแวะเที่ยวแต่ละแห่งได้ตามต้องการ ส่วนผู้ที่ซื้อรายการนำเที่ยวจากบริษัททัวร์ มักต้องการไปร่วมงานประเพณีต่าง ๆ หรือเดินทางไปเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวชายหาดหรือภูเขาที่เป็นที่นิยม เพราะผู้เดินทางจะประสบปัญหาด้านการจองพาหนะการเดินทางและห้องพัก การซื้อรายการนำเที่ยวจากบริษัททัวร์ให้ความสะดวกมากกว่า และได้ท่องเที่ยวในเวลาตามที่วางแผนไว้ แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มนักท่องเที่ยว

ไทยคือ แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน เพชรบูรณ์ เลย จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น หนองคาย ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา รวมทั้ง แหล่งท่องเที่ยวชายทะเลภาคตะวันออก อาทิ พัทยา ระยอง จันทบุรี เกาะช้าง ตราด ชายทะเลด้านตะวันตก เช่น ชะอำ หัวหิน ปราณบุรี และ สมุย ชายทะเลฝั่งอันดามัน เช่น ภูเก็ต กระบี่ พังงา และ ตรัง ส่วนแหล่งท่องเที่ยวระยะใกล้แบบไม่ค้างคืน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลางที่ได้รับความนิยมได้แก่ กาญจนบุรี นครปฐม พระนครศรีอยุธยา สระบุรี และ ลพบุรี นอกจากการท่องเที่ยวพักผ่อนชายทะเล และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแล้ว การท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมผู้คนส่วนใหญ่หันมาท่องเที่ยวประเภทนี้กันมากขึ้น เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสหรือ มีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง

3.3 การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง Sufficiency tourism

จากการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางทั่วโลกแล้วนั้น ประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้นำแนวคิดดังกล่าวเข้ามาปรับใช้อย่างกว้างขวาง แม้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จบ้างก็ ถือเป็นแนวทางที่ดี สำหรับการท่องเที่ยวของประเทศไทย ที่จะต้องได้รับการดูแลก่อนที่จะสายเกินแก้ไข ซึ่งนั่นก็หมายความว่า ประเทศไทยจะไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้อีกต่อไป แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งหวัง ประชาชนรู้จักใช้ชีวิตและทรัพยากรให้เกิดความพอดี มีความสุข รู้จักพอไม่ละโมภโลกมากอันเป็นสาเหตุของความเสื่อมในระยะยาวแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน โดย กมล รัตนวิระกุล ได้สรุปแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวอย่างพอเพียงไว้ว่าการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง คือ การทำงานด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้มีรายได้พอกินพออยู่ไม่ทำให้ใหญ่โตเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียงยังสัมพันธ์กับการจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน Sustainable Tourism และการจัดการท่องเที่ยวชุมชน Community Based Tourism การจัดการท่องเที่ยวทั้ง 3 อย่างมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เพราะการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียงนั้น ไม่ได้มุ่งหมายสร้างความร่ำรวย แต่เป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ที่สามารถอาศัยประโยชน์จากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวในชุมชนนั้น ปัจจัยสำคัญ คือ การจัดการท่องเที่ยว

อย่างพอเพียง ต้องเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยชุมชนเห็นด้วย เพื่อสร้างรายได้สำหรับเลี้ยงครอบครัว และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง ไม่ได้จำกัดเฉพาะในการสร้างรายได้อย่างพอเพียงแต่ยังหมายถึงการท่องเที่ยว ที่ไม่เติบโต มากจนไปทำลายสิ่งแวดล้อมหรือสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ หรือ วิถีชีวิตของชุมชน การจัดการท่องเที่ยวอย่างชุมชน จึงเป็นธุรกิจระดับส่วนตัว ครอบครัว และอยู่ภายในชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะของประชากรในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการให้ความรู้ที่ถูกต้องและอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือนในแต่ละท้องถิ่น การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง คือ การประกอบอาชีพเสริมด้านการท่องเที่ยวจากอาชีพหลัก และทำให้ชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ เกิดความรักท้องถิ่น โดยไม่ต้องมุ่งไปขายแรงงานในจังหวัดใหญ่ การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียงไม่ได้มีเป้าหมายในการสร้างบุคลากรออกไปทำงานในธุรกิจและอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในสังคมเมือง การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง เหมาะสำหรับทำเป็นอาชีพอิสระเพราะไม่ต้องลงทุนมาก แต่ต้องเรียนรู้ให้มาก การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง จึงเป็นลักษณะการประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก small enterprise โดยสมาชิกในครอบครัว หรือ กลุ่มบุคคลร่วมกันทำ และธุรกิจระดับจิ๋ว micro enterprise โดยส่วนตัวหรือกลุ่มบุคคล 2 -3 คน อาชีพที่เหมาะสมกับการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง (<http://computer.ru.ac.th/>) เช่น

1. การจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ Homestay
2. การจัดที่พักแบบบ้านสวน Farmstay / Orchardlodge
3. ผู้ประกอบการนำเที่ยวท้องถิ่น Domestic Handling Agent
4. ผู้ผลิตสินค้าที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยว Souvenirs for tourists
5. มัคคุเทศก์ท้องถิ่น Domestic Tourist Guide

โฮมสเตย์ หรือ การพักรวมกับเจ้าของบ้าน เป็น วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย ดังมีคำกล่าวที่ว่า แรกมาถึงเรือนชาน ก็ต้องต้อนรับ ในอดีต การเดินทางไปเยี่ยมเยียนเพื่อนหรือญาติมิตรในต่างจังหวัด ผู้เดินทางจะต้องดูว่า จังหวัดที่จะไปนั้นมีเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องที่มีบ้านพัก และขอไปพักอาศัยด้วย เจ้าบ้านก็จะจัดห้องพักให้สำหรับแขกที่มาเยือน และดูแลเรื่องข้าวปลาอาหาร โดยมีได้คิดค่าใช้จ่าย เป็นการแสดงความเป็นมิตรและเจ้าบ้านที่ดี ตามวิถีชีวิตของคนไทย การทำธุรกิจ โฮมสเตย์ จึงไม่ได้ต้องการให้เจ้าของบ้านไปกู้เงินเพื่อมาลงทุนสร้างบ้านขึ้นเป็นพิเศษแต่วัตถุประสงค์ คือ การนำห้องพักที่มีเหลือใช้ในครอบครัวอาจจะเป็นเพราะลูกหลานแยกย้ายไปทำงานต่างถิ่นหรือ มีครอบครัว การนำห้องพักมาให้บริการแก่ลูกค้า เป็นประโยชน์ในการสร้างรายได้ ดังนั้นหากจะมีการลงทุน ควรเป็นการลงทุนปรับปรุงเล็ก ๆ น้อย เพื่อให้ได้มาตรฐานด้าน

สุขอนามัย และ ความปลอดภัย มากกว่าความหรูหราเกินพอดี การรับลูกค้าเข้าพักต้องมีการคัดเลือกลูกค้าที่เหมาะสม เพราะการรับลูกค้าโดยไม่เลือก อาจจะเป็นการพาใจรเข้าบ้านก็ได้ การพักแบบ โฮมสเตย์ นั้น นอกจากผู้พักได้เรียนรู้การอยู่อาศัยแบบพื้นเมืองแล้ว เจ้าบ้าน ควรให้ผู้พักมีส่วนร่วมในกิจกรรมประจำวันตามวิถีชีวิตเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์และการเรียนรู้ในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่นนั้น ๆ บ้านสวน บ้านไร่ เป็น การจัดที่พักอีกแบบหนึ่งที่สร้างประสบการณ์ใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น การพักในไร่องุ่น สวนผลไม้ หรือ ฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบสมบูรณ์ การจัดที่พักในบ้านสวน จะทำให้ผู้พักได้บรรยากาศที่แท้จริงของสวนผลไม้ ไร่องุ่น หรือ ฟาร์มปศุสัตว์ ซึ่งจะมีอาณาเขตกว้างใหญ่ และความเขียวสดของทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงสัตว์ สถานที่เหล่านี้จะมีความงดงามของธรรมชาติ อากาศสดชื่น และความสวยงามของต้นไม้ประเภทต่างๆ การให้ผู้พักได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในสวน หรือ ไร่ เป็นการสร้างความสนุกสนานและส่งเสริมการเรียนรู้ทำให้การท่องเที่ยวมีรสชาติยิ่งขึ้น

ผู้ประกอบการนำเที่ยวท้องถิ่น Domestic Handling Agent คือ การเริ่มอาชีพของผู้ประกอบการนำเที่ยวอิสระในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว สามารถเริ่มทำได้ทั้งเป็นกลุ่มบุคคลหรือ ครอบครัวที่มีความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือแหล่งท่องเที่ยว มีความสามารถเฉพาะในการนำเที่ยว แบบคนูก เดินป่า ล่องแก่ง ดำน้ำ ปีนผา ฯลฯ ผู้ประกอบการอิสระเหล่านี้จะเป็นผู้กำหนดรายการนำเที่ยวแบบต่างๆ การคิดราคาค่าบริการ การจัดการอำนวยความสะดวก และทำหน้าที่มัคคุเทศก์นำทางด้วยตนเอง สามารถทำเป็นอาชีพเสริมในวันสุดสัปดาห์หรือ ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

ผู้ผลิตสินค้าที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว รายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวคิดเป็นอัตราส่วนกว่าร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย ดังนั้น หากชุมชนใดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ประชากรในชุมชนนั้นสามารถสร้างรายได้ด้วยการจัดทำสินค้าที่ระลึกประเภท นัตถกรรม เครื่องจักสาน ผ้าทอ ผลิตภัณฑ์อาหาร ขนม เพื่อจำหน่าย แก่นักท่องเที่ยวได้มัคคุเทศก์ท้องถิ่น อาชีพที่ไม่ต้องลงทุน แต่ต้องขยันหาความรู้ การเดินทางท่องเที่ยวจะไม่สมบูรณ์ หากขาดคนนำทางที่ดี หรือ คนที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องวัฒนธรรมประเพณี หรือ ประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ที่มีประสบการณ์สูงสามารถหาเลี้ยงชีพได้อย่างอิสระและมีรายได้ดี ดังนั้นประเภทของการจัดนำเที่ยวแบบพอเพียงที่สามารถเสนอได้จึงได้แก่

1. การบริการทัวร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น (Lifestyle and cultural tours) เป็น

การสร้างประสบการณ์ใหม่ และความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมพื้นบ้าน ให้แก่ลูกค้า โดยที่ลูกค้าสามารถพักอยู่ในหมู่บ้าน แบบ โฮมสเตย์ รับประทานอาหารพื้นบ้าน ได้ร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน หรือศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การได้ศึกษาการทำหัตถกรรมครัวเรือน เป็นต้น

2. การบริการทัวร์เชิงเกษตร (Farm or orchard Tours) เป็นการบริการสำหรับลูกค้าที่ต้องการเดินทางเพื่อศึกษาและเรียนรู้วิถี ชีวิตเกษตรกร การทำไร่ ทำสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์โดยผู้ประกอบการท่องเที่ยวท้องถิ่น Domestic Handling Agent หรือ เจ้าของสวนจัดให้มี มัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้บรรยายให้ความรู้ และอำนวยความสะดวกระหว่างการเดินทางเยี่ยมชม และอาจจัดทำกิจกรรมพิเศษต่างๆไว้ เช่น การรีดนมวัว ในฟาร์มโคนม การทดลองเก็บองุ่นในไร่องุ่นหรือเก็บผลไม้ ในสวนผลไม้ เพื่อสร้างประสบการณ์ใหม่ความประทับใจและความเพลิดเพลินให้กับลูกค้านักท่องเที่ยวชาวไทย และ ต่างประเทศ

ปัจจัยที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียงประสบความสำเร็จ

ความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง จะพึงพิงปัจจัยหลัก ดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 รักการท่องเที่ยวและการให้บริการ เป็นชีวิตจิตใจ เพราะ ผู้ประกอบการที่รักการท่องเที่ยวจะเข้าใจถึง ความต้องการของลูกค้าได้อย่างชัดเจน และสนองตอบกับความ ต้องการนั้นได้อย่างเต็มที่

1.2 มีความรู้พื้นฐานด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความรู้ ภูมิปัญญา และภาษาท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง ทั้งรู้ถึงความแตกต่างทางขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น และสามารถสื่อสาร ถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องรวมทั้ง สภาพของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลความรู้ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ เพื่อช่วยสร้างสีสันและความสนุกสนานในการนำเที่ยวแต่ละครั้ง

1.3 เป็นนักวางแผนที่ดี ทั้งในการเตรียมความพร้อมชุมชน รูปแบบการ ท่องเที่ยว การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ปลอดภัยในการท่องเที่ยว โยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

1.4 มีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 มีความซื่อสัตย์ และจริงจังในการให้บริการ

2. บุคลากรผู้ให้บริการ

การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับคุณภาพ ของผู้ให้บริการ บุคลากรหรือผู้ให้บริการจึงมีความสำคัญมาก ต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการ

ห้องเที่ยวท้องถิ่น เพราะเป็นธุรกิจครอบครัวขนาดเล็ก หรือเป็นการร่วมมือระหว่างคนในชุมชน ร่วมกันทำกิจกรรมหรือให้บริการ

2.1 ให้ความสำคัญกับการสรรหาและการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่นที่จะเข้าร่วมในการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง โดยต้องชี้แจงให้เข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการบริการ นักท่องเที่ยว

2.2 ให้ผลตอบแทนหรือกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

2.3 สร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

บุคลากรกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการให้บริการ คือ มัคคุเทศก์

ท้องถิ่น เพราะมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเป็นผู้ให้ความรู้และบริการอำนวยความสะดวกระหว่างการเดินทางให้แก่ลูกค้า ลูกค้าจะประทับใจบริษัทหรือมีประสบการณ์ที่ดีต่อการท่องเที่ยวครั้งนั้นหรือไม่ ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับมัคคุเทศก์ การคัดเลือกและมีกอบรวมผู้ที่จะเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น จึงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการนำเที่ยวท้องถิ่นต้องใส่ใจเป็นพิเศษ

3. ปัจจัยด้านการตลาด

ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของ การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง อีกปัจจัยหนึ่ง คือ ด้านการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความต้องการของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในด้านการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง จำเป็นต้องคำนึงถึงหลัก 4 ประการ คือ

3.1 กำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ชัดเจน Focus on activities เช่น ท่องเที่ยวทางน้ำ เดินป่าล่องแก่ง ดำน้ำ ตกปลา ดูนก ปีนผา เป็นต้น

3.2 กำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ชัดเจน Target on specific group of clients เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวหนุ่มสาว กลุ่มท่องเที่ยวผจญภัย นักธรรมชาติวิทยา ฯลฯ

3.3 กำหนด สถานภาพด้านการตลาดที่ชัดเจน Market positioning หมายถึง การกำหนดลักษณะการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก และ ราคา ให้ตรงกับความสามารถในการจ่ายของกลุ่มเป้าหมาย

3.4 กำหนดวิธีการและเครื่องมือสื่อสารการตลาดที่เหมาะสม Integrated Marketing Communication เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ การเสนอเป็นบทความ หรือ สารคดีการท่องเที่ยว การทำ website การเชิญตัวแทนสื่อมวลชน หรือ บริษัทนำเที่ยวเข้ามาทดลองกิจกรรมการท่องเที่ยว หรือ เส้นทางนำเที่ยวที่จัดขึ้น เป็นต้น

4. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง คือ

- 4.1 ด้านวัฒนธรรม : เป็นการอนุรักษ์ พื้นฟู และสืบทอดวัฒนธรรม
- 4.2 ด้านสิ่งแวดล้อม : รักษาสมดุลของธรรมชาติ แลละอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว
- 4.3 ด้านเศรษฐกิจ : สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่น ให้พอกิน พออยู่
- 4.4 ด้านสังคม : การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น คุณภาพชีวิตดีขึ้น

3.4 รูปแบบการท่องเที่ยวไทยในปัจจุบัน

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทุกประเทศจะต้องจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว โดยกิจกรรมการท่องเที่ยวจะจัดขึ้นตามศักยภาพของสถานที่นั้น ๆ และตามความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยประเทศไทย จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2522 จนถึงปัจจุบัน พบว่าประเทศไทยมีรูปแบบการท่องเที่ยวต่างๆ เกิดขึ้นมากมายหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โครงการ YCT การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (www.welcomethai.net/thai/traveltips.asp?id=7) ได้สรุปรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ไว้ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์ และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง กับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (MARINE Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเลโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเล อาทิ เดินป่าชมธรรมชาติ ป่าบนเกาะ ป่าชายหาด ป่าชายเลน การดำน้ำดูปะการัง

3. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาหรือศิลาสัญจร (LITHO TRAVEL) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์ โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่โลก ศึกษาธรรมชาติของหิน ประเภทต่างๆและซากบรรพชีวินหรือฟอสซิล ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยว อย่างรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการ

จัดการท่องเที่ยว

4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตร สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความงามความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกการรักษาสภาพแวดล้อมของ สถานที่แห่งนั้น

นอกจากกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติไว้แล้ว YCT การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไว้ว่า

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์
2. มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษารวมชาติ ภายในศูนย์มีอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีเคาน์เตอร์บริการ ช่างสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มการบริหารจัดการในลักษณะเป็นเจ้าของบ้านที่ดี มีความปลอดภัยต่อการเดินทาง
3. มีการจัดการเส้นทางศึกษารวมชาติ ทั้งเส้นทางไปกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบหรือวงกลม ระยะตั้งแต่ 1 กิโลเมตร ขึ้นไป
4. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษารวมชาติเป็นระยะๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว

5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
 6. มีการกำหนดความสามารถในการรับรองพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน
- เป็นอย่างไบบ้างคะ สำหรับการจัดการท่องเที่ยวทั้ง 4 รูปแบบ หวังว่าคงจะถูกใจชาวท่องเที่ยวอย่างเราๆ บ้างไม่มากนักน้อ

วันชัย หวนนากลาง (2548) กล่าวถึงรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ของสังคมโลก โดยพบว่าจากสถานการณ์ปัจจุบันสามารถสรุปรูปแบบการท่องเที่ยวในปัจจุบันได้เป็นรูปแบบต่างๆ ดังนี้ 1) รูปแบบของการท่องเที่ยวแบบ "มวลชน" (Mass Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการเดินทางของนักท่องเที่ยว ที่เป็นกลุ่มใหญ่ เป็นจำนวนมาก และเป็นการท่องเที่ยวแบบ "ดั้งเดิม" ที่บรรดาประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ส่วนแต่ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ และปรากฏว่าได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงระยะ 15 ปีที่ผ่านมา เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคม และสภาพแวดล้อมอย่างยิ่ง (Pearce, 1989) และในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ก่อให้เกิดรายได้ทางเศรษฐกิจ อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยแต่อย่างใดผลที่ เกิดขึ้นจึงมีการเสนอว่าควรจะคิดหารูปแบบการท่องเที่ยวประเภทอื่นที่เหมาะสมและประการสำคัญจะต้องไม่สร้างผลกระทบในทางลบเช่นเดียวกันกับการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่

กล่าวมาแล้วหลัง จากนั้นบรรดานักทฤษฎีและนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวทั่วโลกโดยเฉพาะที่มาจากซีกโลกด้านยุโรปและตะวันตก เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอเมริกา ก็ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่ว่านี้ โดยมีผู้ตั้งชื่อต่างๆ กัน เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible Tourism) การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม (Participative Tourism) การท่องเที่ยวอย่างฉลาด (Intelligent Tourism) การท่องเที่ยวที่มีแรงจูงใจ (Motivated Tourism) การท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม (Appropriate Tourism) การท่องเที่ยวที่ช่วยรักษาสภาพแวดล้อม (Soft Tourism) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Conservation Tourism) และการท่องเที่ยวที่ปกป้องสภาพแวดล้อม (Green Tourism) เป็นต้น ซึ่งชื่อรูปแบบการท่องเที่ยวทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วล้วนแล้วแต่หมายถึง "การท่องเที่ยวทางเลือก" (Alternative Tourism) นั่นเอง โดยที่คำว่า การท่องเที่ยวทางเลือกนั้น สามารถที่จะให้นิยามได้หลายความหมายขึ้นอยู่กับการศึกษาของแต่ละคน รูปแบบการท่องเที่ยวชนิดนี้จะเข้าไปในลักษณะที่เป็นการช่วยดูแลรักษาสภาพแวดล้อมอย่างดีจากผู้ที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เช่น นักท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว และชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวชนิดนี้จะช่วยคุ้มครองสภาพแวดล้อม มรดกทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยว และประการสำคัญก็คือว่า เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย และเป็นการท่องเที่ยวในชนบท (countryside) มากกว่าในตัวเมือง (urban) ซึ่งการท่องเที่ยวแบบนี้มีค่านิยมที่กว้างมาก และอาจจะมี ความหมายที่หลากหลายแตกต่างกันได้แล้ว แต่ว่าใครเป็นผู้ให้ค่านิยม (Butler, 1990 : de Kadt, 1990)

ลักษณะเด่นที่เป็น "แก่น" สำคัญของ "การท่องเที่ยวทางเลือก" (Alternative Tourism) นั่นก็คือว่า จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องสามารถ "เลือก" ได้จริงๆ ไม่ว่าจะเลือกในเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยว ประเภทของที่พัก บริษัทนำเที่ยว และการจัดการ รวมทั้งการควบคุมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการท่องเที่ยว ซึ่ง Butler (1992) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่กล่าวมานี้จะต้องสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน และเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ และในขณะเดียวกัน กิจกรรมต่างๆ ของนักท่องเที่ยวที่เลือกการเดินทางแบบการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) นั้นจะครอบคลุมลักษณะการท่องเที่ยวที่เป็นไปในลักษณะเพื่อศึกษาวิถีชีวิตและสัมผัสวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการผจญภัย ล่องแพล่องแก่ง รวมทั้งเป็นการท่องเที่ยวไปในชนบทเพื่อศึกษาธรรมชาติ สภาพแวดล้อม หรือเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวดูนก (Bird watching) ดูผีเสื้อ (Butterfly watching) หรือแม้แต่ว่าการท่องเที่ยวที่ใช้รถคาราวาน และการกางเต็นท์พัก (Caravan and Camping) เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ต้องไม่ลืมความจริงที่ว่า แม้กิจกรรมที่กล่าวมา จะ

อยู่ภายใต้คำว่าการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) ก็ตาม ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือว่า การท่องเที่ยวแบบนี้ก็ไม่อาจรับประกันได้ว่า ร้อยเปอร์เซ็นต์ว่า จะไม่มีผลเสียเกิดขึ้น ข้ำรายในบางครั้งอาจสร้างความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมได้พอๆ กับการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) ดังที่ Inskeep (1991) ได้ยกตัวอย่างถึงกรณีที่นักไต่เขาในประเทศเนปาลได้ทิ้งขยะในระหว่างปีนเขาไว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีกรณีของความเสียหายที่เกิดจากนักดำน้ำที่ขาดความรับผิดชอบที่มีต่อแนวหินปะการังหลายต่อหลายแห่งฉะนั้น การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางเลือกเพื่อเน้นการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชนและลดผลกระทบทางลบในด้านต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งดังจะเห็นได้จากในกรณีของหมู่บ้านปลายโพงทาง จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ได้มีการจัดการท่องเที่ยวทางเลือกขึ้น โดยเน้นนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยที่ต้องการศึกษาวิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชาวบ้าน รวมทั้งการนั่งเรือชมหิ่งห้อยที่สวยงามยามค่ำคืน โดยที่ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้จากการมีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง ทั้งในรูปแบบของการให้บริการเรื่องที่พักอาศัย ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กลับคืนสู่ชุมชน หากได้มีการจัดการอย่างเหมาะสมแล้วก็จะสามารถทำให้การท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) เป็นเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่ไม่เพียงแต่จะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่น ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้นเท่านั้น แต่ยังสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคตได้อีกด้วย

ประการสำคัญที่สุดก็คือ หากได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่มีอยู่ ในประเทศไทยได้ละก็ ความหวังที่อยากให้ประเทศไทย มีแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมชุมชนและวิถีชีวิตชาวบ้านที่ "ปลอดภัย" จากผลกระทบทางลบจากการท่องเที่ยวก็คงอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม

เพราะหัวใจของการท่องเที่ยวทางเลือกคือการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่ผู้ที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวที่จะช่วยกันคุ้มครองพัฒนา และอนุรักษ์ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้สามารถคงอยู่ไปจนถึงรุ่นลูกหลานต่อไปในอนาคตและจะเป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศในท้ายที่สุด

3.5 แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (2549) กล่าวไว้ว่า การที่รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วยตนเองนั้น จุดสำคัญที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จได้หรือไม่ ก็ย่อมต้องขึ้นอยู่กับตัวชุมชนเป็นสำคัญ เพราะเขาเป็นเจ้าของสินค้า เจ้าของสมบัติ รวมไปถึงหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน ก็ยิ่งจะทำให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น แต่การพูดถึงการเริ่มต้นแล้วไม่พูดถึงการดำรงอยู่หรือการสิ้นสุดของการท่องเที่ยวดังกล่าวก็คงไม่ได้ เพราะการดำเนินการที่ดี ต้องมีการประเมินความเสี่ยงร่วมด้วยเสมอ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เตรียมความพร้อมในการรองรับกับสถานการณ์ต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และรวมถึงการหาทางป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้เสียตั้งแต่เนิ่นๆ ซึ่ง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ยังกล่าวไว้ว่า เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา สิ่งที่จะตามมาด้วยก็คือการเปลี่ยนแปลงของชุมชน และหากชุมชนจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจริงๆ ก็คงเป็นเรื่องที่ห้ามไม่ได้ แต่จะทำอย่างไรให้การเปลี่ยนแปลงนั้นไม่กระทบกับของเดิม หรือยังคงใกล้เคียงกับของเดิมที่มีอยู่ ยกตัวอย่างที่บ้าน ชาวไทยทรงดำ อำเภอเขาชัยย้อย ชาวบ้านที่ต้องการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ ก็จะได้รับบริการกระตุ้นเตือนขอให้สร้างบ้านที่ยังคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยทรงดำไว้ เพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยการสร้างบ้านที่มีโครงสร้างทำด้วยไม้ แทนที่จะเป็นตึกทึบหลัง

การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนจะเริ่มต้นได้ด้วยวิธีตามขั้นตอน ดังนี้

1. คัดเลือกพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

นับเป็นจุดเริ่มต้นของการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจะต้องร่วมกับองค์กรของชุมชนพิจารณา ค้นหาของดีหรือสินค้าท่องเที่ยวที่มีอยู่หรือสามารถพัฒนาศักยภาพเพียงพอ เพื่อการดึงดูดหรืออยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในชุมชนและบริเวณใกล้เคียงชุมชน เช่น

1.1 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ชายหาด เกาะ

1.2 วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.3 โบราณสถาน โบราณวัตถุ อนุสรณ์สถานประวัติศาสตร์

1.4 สินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทอผ้าไหม ผ้ามัดหมี่ เครื่องเงิน ไม้แกะสลัก เฟอร์นิเจอร์ไม้ จักสาน ไม้ไผ่ ขนมไทย ของที่ระลึกต่างๆ

1.5 ผลผลิตด้านการเกษตร ตามฤดูกาลตามภาคต่างๆ เช่น เงาะ ทุเรียน มะม่วง

ส้ม มะขาม ไม้เมืองหนาว

2. เตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมเป็นอีกขั้นตอนที่มีความสำคัญ และมีความหมายของการเริ่มต้น การเตรียมความพร้อมจะดำเนินการต่อเนื่องภายหลังจากที่ได้คัดเลือกพื้นที่หรือสินค้าการท่องเที่ยวได้แล้วโดยเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆดังนี้

2.1 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่การจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ในชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจแก่องค์กรประชาชนในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชนที่จะร่วมกันจัดขึ้น โดยการนำเจ้าหน้าที่ภาครัฐและภาคเอกชนที่รับผิดชอบ และมีความรู้เข้าร่วมประชุมกับองค์กรประชาชนและประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะแนวทางการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ผลในด้านบวกและด้านลบที่จะเกิดขึ้นในชุมชน โดยคำนึงถึงความคิดเห็นและมติของประชาชนเป็นสำคัญ

2.2 จัดทำแผนการ/โครงการ ร่วมกับกรรมการหมู่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือสภาตำบล หรือองค์กรประชาชนจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ไฟฟ้า ประปา ชยะ สถานพยาบาล) ภูมิทัศน์ของชุมชนหรือแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนแผนงาน/โครงการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

2.3 จัดทำเส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของชุมชนรายละเอียดของสถานที่ท่องเที่ยวหรือรายการท่องเที่ยวที่ชุมชนจัดขึ้น

2.4 อบรมการนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์แก่คนในชุมชน และอบรมให้ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวที่ชุมชนจัดขึ้นเพื่อเตรียมความพร้อมในอาชีพให้การบริการแก่ประชาชนในชุมชน

2.5 กำหนดมาตรการในเรื่อง การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมในทุกๆด้านของชุมชนต้องคำนึงและให้ความสำคัญในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการขององค์กรประชาชน และประชาชนเป็นสำคัญ

3. การจัดหานักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว เมื่อมีสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวจะยังไม่สมบูรณ์ ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวหรือไปใช้บริการ การจัดหานักท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้หลายวิธี เช่น

3.1 การจัดทำใบปลิว แผ่นพับระบุนรายละเอียดของการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวพร้อมค่าใช้จ่าย แจกจ่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3.2 ขอความร่วมมือ ส่วนราชการ อำเภอ จังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่วนราชการอื่นๆตลอดจนภาคเอกชนช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เชิญชวน

3.3 ขอเชิญสื่อมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสาธารณะ

ต่างๆ

3.4 ส่งข้อมูลผ่านปลิว ผ่านพับไปประชาสัมพันธ์ยังบริษัททัวร์ต่างๆ และหนังสือมวลชนที่มีรายการท่องเที่ยว

3.5 ส่งผ่านปลิว ผ่านพับไปประชาสัมพันธ์ตามกลุ่มเป้าหมายที่คาดหวัง

3.6 จัดให้มีพนักงานเดินขาย การบริการการท่องเที่ยวของชุมชน เช่น แจกจ่ายผ่านพับแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณใกล้เคียง

4. การให้บริการการท่องเที่ยว

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของวิธีการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นขั้นตอนที่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชนจะต้องสัมผัสกับนักท่องเที่ยวในฐานะผู้ให้บริการการให้บริการจำเป็นต้อง

4.1 บุคลิกภาพ ผู้ให้บริการการท่องเที่ยว ต้องบริการนักท่องเที่ยวด้วยน้ำใจอารีสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว

4.2 อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเพื่อความสะดวกสบาย

4.3 ความตรงต่อเวลา เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด หากต้องมีการยืดหยุ่นก็ควรเป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

4.4 ให้ความเป็นธรรมแก่นักท่องเที่ยวไม่เอาัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายราคาเป็นไปอย่างเปิดเผย

4.5 สินค้าที่ให้บริการต้องมีมาตรฐานทั้งด้านคุณภาพ ราคาและความสะอาด

4.6 การให้บริการเป็นไปตามรายการที่โฆษณาขาย

4.7 การให้บริการด้านคมนาคมเส้นทางหรือถนนสำหรับการเดินทางของนักท่องเที่ยว ต้องสะดวกสบายพร้อมปลอดภัย

4.8 นักท่องเที่ยวต้องรู้สึกปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สินโดยการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนต้องคำนึงถึงนักท่องเที่ยวและความพร้อมของพื้นที่ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นจะต้องทำให้ชุมชนนั้นๆมีความสุขก่อน นักท่องเที่ยวจึงจะเข้าไปเที่ยวอย่างมีความสุข

ตัวอย่างรูปแบบการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นได้ในชุมชน

จากการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล และทีมงาน ได้สรุปรูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของจังหวัดเพชรบุรีได้ตามสภาพ และศักยภาพของชุมชนเพื่อความยั่งยืนของการท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

1.การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต (Ethnic Tourism) ได้แก่

- อำเภอเมือง ชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนเพชรบุรีในตลาดยามเช้า
- อำเภอหนองหญ้าปล้อง ชมแก่งกระเจานศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของชาวกระเหรี่ยง

ยง

- อำเภอเขาชัย้อย ศึกษาวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ
- อำเภอบ้านลาด ศึกษาวิถีชีวิต อาชีพทำน้ำตาลโตนด และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
- อำเภอท่ายาง ศึกษาวิถีชีวิตของชาวลวน เช่น มะนาว กล้วยน้ำว่า กล้วยหอมทอง ชมทุ่ง

และลี้ปะระรด รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

- อำเภอบ้านแหลม ศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านและการทำนาเกลือ กับการทำน้ำตาล เช่น การขึ้นต้นตาล การเคี้ยวน้ำตาล การทำผลึกน้ำตาล รวมถึงขนมหวานและอาหารพื้นบ้านเมืองเพชรบุรี ชมวิถีชีวิตชาวลวนผลไม้ เช่น ชมทุ่ง ละคร และการทำเกษตรแบบดั้งเดิม

2.การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

- อำเภอเมือง ศึกษาศิลปะงานฝีมือต่างๆ เช่น ช่างปูนปั้น ช่างแกะสลัก ช่างแทงหยวก ช่างทอง เป็นต้น ชมการแสดงพื้นบ้านละครชาตรี
- อำเภอหนองหญ้าปล้อง ศึกษาประเพณีท้องถิ่น เช่น ประเพณีห่อกะเหรี่ยงหรือประเพณีต่างๆของชาวกระเหรี่ยง

- อำเภอเขาชัย้อย ศึกษาประเพณีหรือวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ
- อำเภอบ้านลาด ศึกษาวัฒนธรรมเกี่ยวกับต้นตาล และการทำน้ำตาล ประเพณีและการละเล่นพื้นบ้านต่างๆ

- อำเภอบ้านแหลม ศึกษาวัฒนธรรมของชาวทะเล เช่น ประเพณีการแข่งขันเรือ การทำบุญทะเล

3.การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism)

- อำเภอเมือง ชมแหล่งท่องเที่ยวแหล่งประวัติศาสตร์ที่รุ่งเรือง ในอดีตวัดต่างๆ ในหลายยุคสมัย ที่แตกต่างกัน เช่น วัดใหญ่สุวรรณาราม วัดมหาธาตุวรวิหาร วัดกำแพงพระนครคีรี (เขาวัง) แม่น้ำเพชรบุรี พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)

- อำเภอเขาชัย้อย ชมสถานที่นั่งกรรมฐานในรัชกาลที่ 4 และชมโบสถ์ไม้สักที่มีศิลปะงดงาม

- อำเภอบ้านลาด ศึกษาเส้นทางและข้อมูลแหล่งน้ำที่เกี่ยวข้องในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะวัดท่าไชยศิริ

- อำเภอชะอำ ศึกษาประวัติศาสตร์พระราชวังที่ประทับในฤดูร้อนของรัชกาลที่ 6 พระราช
นิเวศมฤคทายวัน

4.การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism)

- อำเภอบ้านลาด พายเรือชมวิถีชีวิตริมแม่น้ำเพชรบุรี และลำห้วยต่างๆ รวมทั้งป่าเขา
และทิวศาลที่ตั้งงาม

- อำเภอแก่งกระจาน ท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ แก่งกระจานที่อุดมไปด้วยสัตว์ป่าและนก
นานาชนิด น้ำตกทอทิพย์ที่สวยงาม ทะเลหมอกยามเช้าทัศนียภาพที่สวยงามของแก่งกระจาน

- อำเภอชะอำ ชมความงามของชายหาดชะอำ การท่องเที่ยวทางน้ำ การศึกษาชีวิตสัตว์
ทะเล

5.การท่องเที่ยวเชิงสันทนาการ (Recreation Tourism)

- อำเภอแก่งกระจาน มีกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เช่น การ
เดินป่า การส่องนก การศึกษาสภาพแวดล้อมและธรรมชาติ ต่างๆ กิจกรรมบริเวณเขื่อนแก่ง
กระจาน เช่น การล่องเรือชมทัศนียภาพ ของเขื่อน การตกปลา เป็นต้น

- อำเภอชะอำ ท่องเที่ยวสันทนาการกับแหล่งบันเทิงตอนกลางคืน การสังสรรค์ในโรงแรม
ระดับมาตรฐาน

- อำเภอบ้านแหลม การท่องเที่ยวในกิจกรรมพื้นบ้าน เช่น การถักกระดานเก็บหอย

6.การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Business Tourism)

- อำเภอชะอำ กิจกรรมในรูปแบบการประชุมสัมมนา ส่วนใหญ่จัดในอำเภอชะอำ
เนื่องจากมีสถานที่พักค้างคืนที่หลากหลาย

3.6 กระบวนการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่

ในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ จะต้องมีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน มีการวางแผนที่มี
ประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ภาระงานและความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ รวมไปถึงการ
ประเมินข้อดีและข้อเสียของการดำเนินการดังกล่าว ต่อสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ สิ่งเหล่านี้เป็น
ความจำเป็นที่ผู้ที่ต้องการจะส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องทราบ ซึ่งกระบวนการหรือขั้นตอนการ
วางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวมีกระบวนการต่างๆ ดังกรณีตัวอย่างการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
พื้นที่โครงการหลวง (2546) ซึ่งใช้กระบวนการที่สอดคล้องกับแนวคิดทางการตลาด ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์และการจัดลำดับความสำคัญ

1. ทบทวน

- ข้อมูลทางด้านพื้นที่
- ข้อมูลพื้นฐานทางด้านประชากรศาสตร์

2. วิเคราะห์สถานการณ์

จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด พร้อมทั้งประเมินศักยภาพของพื้นที่ของชุมชนบ้าน
ญวนสามเสน

3. กำหนดความร่วมมือ

โดยกำหนดวัตถุประสงค์และกรอบความร่วมมือในหลักการของการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีชีวิตชุมชน และการท่องเที่ยวในรูปแบบบูรณาการ

4. เป้าหมายการสนับสนุน

ของกระทรวงการท่องเที่ยว โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

3.6.2 การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

โดยมีลักษณะการบริหารเป็นกระบวนการวางแผนทางการตลาด ดังนี้

1. การวิเคราะห์และวิจัยตลาด
2. การเลือกตลาดเป้าหมาย
3. การออกแบบกลยุทธ์การตลาด
4. การวางแผนกิจกรรมการตลาด
5. การจัดองค์การ
6. การปฏิบัติการ
7. การควบคุมความพยายามทางการตลาด

การบริหารแนวคิดทางการตลาดจะแสดงออกมาในรูปของแผนการตลาด แผนการตลาด
จะต้องครอบคลุม 4 ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. การวิเคราะห์
2. การวางแผน
3. การปฏิบัติตามแผน
4. การควบคุม

3.7 กระบวนการพัฒนาการผลิตสินค้าและของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว

สินค้าของที่ระลึกก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องเกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพให้แก่คนในชุมชนรวมไปถึงการช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาของคนในชุมชนที่มีคุณค่าให้คงอยู่ได้ยาวนาน มีการพัฒนาภูมิปัญญาอย่างต่อเนื่อง

ในภาพรวมกระบวนการการพัฒนาการผลิตสินค้าของที่ระลึก อาจต้องได้รับการพัฒนาในหลายด้านเพื่อให้สินค้าได้รับความสนใจจากผู้บริโภค เช่นด้านการออกแบบ ด้านเทคโนโลยีการผลิต ด้านการให้ความหมายกับสินค้า โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (การจัดการธุรกิจของที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ,2550)

1) ด้านการออกแบบ เนื่องจากตัวสินค้าของที่ระลึกมีตลาดที่สำคัญ คือนักท่องเที่ยว การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำมาสู่การออกแบบสินค้าของที่ระลึก

2) ด้านเทคโนโลยี แม้ว่าส่วนใหญ่สินค้าของที่ระลึกจะเป็นงานหัตถกรรมเน้นการผลิตด้วยมือ ด้วยความประณีต เป็นงานศิลปะท้องถิ่น แต่เมื่องานศิลปหัตถกรรมได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสินค้าการผลิตและมวลที่เน้นปริมาณการผลิตจะเกิดขึ้น เทคโนโลยีในด้านการผลิตแบบอุตสาหกรรม เช่น เครื่องจักรกล วัสดุอุปกรณ์ จะถูกนำมาเป็นเครื่องมือ ช่วยให้การผลิตรวดเร็วและคงทน

3) ด้านการให้ความหมายกับสินค้าของที่ระลึก โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1) การเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอย (function) งานหัตถกรรมพื้นบ้านจะคงประโยชน์ใช้สอยต่อชุมชนตามหน้าที่เดิม เช่น ผ้าซิ่น มีหน้าที่นุ่งห่ม ล้อเกวียนมีหน้าที่เป็นพาหนะ เครื่องมือจักสานมีหน้าที่ใช้ในครัวเรือน เมื่องานหัตถกรรมจะก้าวเข้าสู่การเป็นสินค้าของที่ระลึก อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยหรือการสร้างประโยชน์ใช้สอยขึ้นมาใหม่ เช่น ผ้าซิ่นใช้ปูโต๊ะ ล้อเกวียนใช้ทำเก้าอี้สนาม เครื่องจักสานใช้เป็นเครื่องตกแต่งบนโต๊ะอาหาร

โดยบทบาทหน้าที่ของสินค้าของที่ระลึกที่มีประโยชน์ใช้สอยในสังคมอาจมีได้หลายลักษณะจำแนกได้ดังนี้

3.1.1) สินค้าของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวหลายประเภทที่พัฒนามาจากเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงชีวิตของคนในสังคม เช่น ผ้าทอมือ เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เครื่องเงิน เป็นต้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากเครื่องมือดังกล่าวมีหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นหลักความสวยงามปราณีตอาจจะลดน้อยลง แต่ก็มีคุณค่าในด้านความคิด ภูมิปัญญาพื้นบ้าน หากจะพัฒนาให้เป็นของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวจะต้องมีการพัฒนาในเรื่องการผลิต ความสวยงาม ปราณีตมากขึ้น

3.1.2) บทบาทหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยด้านเป็นเครื่องผ่านสภาวะ (ties

of passage) คือการผ่านสภาวะหนึ่งไปสู่อีกสภาวะหนึ่ง เช่น การทอดผ้าเป็น เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้หญิงอิสลามผ่านกระบวนการอบรม จัดเทศกาลทางสังคมและเป็นเสมือนพิธีกรรมที่ผ่านสภาวะสู่ความเป็นหญิงสาวพร้อมที่จะมีครอบครัวได้เมื่อทอดผ้าเป็น หรือในสังคมล้านนา ผู้หญิงล้านนาในอดีตจะสวมใส่เสื้อผ้าที่มีลักษณะพิเศษ เช่น ผ้าตีนจก เป็นการแสดงให้เห็นถึงสภาวะด้านความสามารถของผู้สวมใส่ในการทอดผ้า

3.1.3) บทบาทหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยด้านการเป็นสัญลักษณ์แห่งการสื่อสารทางวัฒนธรรม เช่น ความต่างในลวดลาย สีเส้นที่ปรากฏในผ้าชิ้นตีนจก เป็นการสื่อความหมายถึงภูมิลำเนาและสถานภาพและสังคมของผู้สวมใส่

3.1.4) บทบาทหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยด้านพิธีกรรมและศาสนา เช่น คู่ ที่มีหลายประเภท ทั้งที่เป็นตุ้มมงคล ที่แขวนเป็นพู่บูชา และตุ้มอวมงคล

3.1.5) บทบาทหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยด้านเป็นเครื่องแสดงสถานทางเศรษฐกิจและบทบาทหน้าที่ทางสังคม เช่น เครื่องทอง เครื่องเงิน ผ้าไหม

โดยการเปลี่ยนแปลงประโยชน์ใช้สอยจะต้องตั้งอยู่บนความคิดสร้างสรรค์เคารพต่องานหัตถกรรมพื้นบ้าน ไม่ทำลายคุณค่าของการเป็นงานศิลปหัตถกรรม

3.2) การเปลี่ยนแปลงขนาดและรูปร่าง (size & form) ในกระบวนการออกแบบ อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงขนาดและรูปร่างของงานหัตถกรรมให้แปรสภาพสู่การเป็นสินค้าของที่ระลึกเพื่อให้ดูสวยงาม สะดวกต่อการขนส่ง ประณีต เช่น กระจ่างผัดข้าวแปรสภาพเป็นภาชนะขนาดเล็กสำหรับใส่ผลไม้

3.3) การเปลี่ยนแปลงการผลิตให้ง่ายขึ้น (simplification) สินค้าหัตถกรรมส่วนใหญ่จะมีการผลิตด้วยมือมีความซับซ้อน ประณีต ใช้เวลานานและผลิตด้วยคนคนเดียวเป็นผู้รังสรรค์งาน เมื่อเข้าสู่การทำให้เป็นสินค้าของที่ระลึกอาจมีการลดขั้นตอนการผลิต การใช้วัสดุเทคนิควิธีการใหม่ การแบ่งงานกันทำมากขึ้น จึงเป็นการทำให้การผลิตง่ายขึ้นลดความซับซ้อนของการผลิตลง เช่น การทอดผ้าตีนจกแต่เดิมใช้ความสามารถของชาวบ้านอันเป็นความสามารถเฉพาะตัว ปัจจุบันได้มีการใช้ "พิมพ์" เป็นตัวช่วยกำหนดลวดลายทำให้มีการทอที่ง่ายขึ้น

3.4) การเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะของการเป็นของตกแต่ง (decoration) เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่ซื้อสินค้าของที่ระลึกไม่ได้บริโภคสินค้าที่ระลึกในหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยเดิม แต่จะบริโภคสินค้าของที่ระลึกในหน้าที่ใหม่ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะใช้บริโภคสินค้าของที่ระลึกในด้านการเป็นของตกแต่ง เช่น ตกแต่งโต๊ะอาหาร ห้องทำงาน อาคารบ้านเรือน

3.8 แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ

ในการศึกษาความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางร่วมกันต่อการดำเนินการที่จะต้องเข้าไปสัมพันธ์กับคนในชุมชน ใช้อัตลักษณ์ (identity) ของชุมชนเป็นตัวสื่อสารกับนักท่องเที่ยว ซึ่งอัตลักษณ์ในที่นี้หมายถึง การสร้างความหมายเชิงวัฒนธรรมให้แก่ตัวตนของปัจเจกหรือกลุ่มชน เพื่อตระหนักในคุณค่าของชีวิตตนตามความหมายที่ตนเองได้นิยามไว้ให้แก่ตัวเอง โดยทั่วไปแล้วอัตลักษณ์มี 3 ประเภทคือ 1) อัตลักษณ์ที่ชนชั้นปกครองหรือชนชั้นนายคเยียดและปลูกฝังให้แก่ประชาชน (legitimizing identity) เพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่ระบบที่พวกเขาครอบงำอยู่ อัตลักษณ์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความเป็นชาติหรือความเป็นไทย 2) อัตลักษณ์ที่ยืนยันความเป็นตัวตนของตน ด้วยการออกมาประท้วงและต่อต้าน (resistance identity) ซึ่งไม่จำเป็นว่าจะต้องจำกัดเฉพาะแค่ คนชายขอบ เสมอไป โดยปกติแล้ว อัตลักษณ์ประเภทที่สองนี้ แรงกว่าอัตลักษณ์ประเภทแรกเสียอีก เพราะมีลักษณะ "รบตบ ค้างอยู่ ในขณะที่อัตลักษณ์ประเภทแรกจะมีลักษณะที่ "เชื่องกว่า" 3) อัตลักษณ์ที่พุ่งเป้าไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตัวตนของตนต้องการจะเป็นหรือต้องการจะสังกัด (project identity) (<http://cddweb.cdd.go.th/muangyang/Community%20identify.htm>) จากความหมายของอัตลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นกลุ่มก้อนของคนในชุมชนหรือสังคมนั้นๆ ที่พร้อมจะต่อต้านหรือมีส่วนร่วมร่วมกับสิ่งที่ประชาคมส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกัน ดังนั้นหากชุมชนไม่ให้ความร่วมมือกับการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่แล้วก็จะเกิดความขัดแย้งหรือการต่อต้านได้ง่าย การดำเนินการด้านการท่องเที่ยวก็จะไม่ประสบความสำเร็จ

การศึกษาความต้องการของคนในครั้งนี่จึงต้องทำการศึกษาโดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับ แนวคิดและทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องด้วยจึงจะได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ผิดพลาด

3.8.1 คติชนวิทยา

การศึกษาความต้องการของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวเป็นการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นและความเข้าใจของคนในชุมชนต่อการจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม สิริพร จิตะฐาน ได้กล่าวไว้ว่า การรวมกลุ่มกันของบุคคลตั้งแต่ 2-3 คนขึ้นไปจะมีเอกลักษณ์อย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน ซึ่งเอกลักษณ์นี้รวมถึงเอกลักษณ์ในด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของบุคคลกลุ่มนั้น จึงทำให้มีจุดร่วมทางวัฒนธรรมร่วมกัน (ชนิษฐา จิตชินะกุล 2545 : 2) จุดร่วมกันนี้มีความสัมพันธ์กับคำศัพท์ที่เรียกว่า คติชาวบ้าน ซึ่งบุปผา ทวีสุข กล่าวไว้ว่า คติชาวบ้านเป็นกระจกเงาของวัฒนธรรม (ชนิษฐา จิตชินะกุล) อันเป็นความคิดและ

ความเชื่อของคนในสังคม นั่นเอง การศึกษาคติชาวบ้านจึงเป็นการศึกษาที่เรียกว่า คติชนวิทยา ซึ่ง ดร.กึ่งแก้ว อัครถาวร เป็นผู้นำเข้ามาในประเทศไทยเป็นคนแรกเมื่อประมาณ 20 ปีก่อน ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของข้อมูลทางคติชนวิทยา ต่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมโดยต้องเริ่มต้นจากการเข้าใจสภาพแท้จริงของสังคม โดยใช้แนวคิดเรื่อง คติชนวิทยา ซึ่งแมคเค็ดเวิร์ด ลีซ (ชนิษฐา จิตชินะกุล) กล่าวถึงความหมายของ คติชนวิทยา สรุปได้ว่า คติชนวิทยาเป็นความรู้ของชาวบ้านกลุ่มหนึ่งซึ่งจะรู้เรื่องต่างๆ เหมือนกัน และได้มีการสืบทอดต่อกันมา อาร์เชอร์ เทเลอร์ (ชนิษฐา จิตชินะกุล) กล่าวว่า สิ่งต่างๆ ที่มีการถ่ายทอดโดยประเพณี วิธีการถ่ายทอดทำ โดยทางการพูดหรือโดยขนบธรรมเนียมประเพณีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งโดยไม่ทราบผู้แต่ง เช่น เพลงพื้นบ้าน สุภาษิต หรือเรื่องอื่นๆ และ สติธ ทอมป์สัน (ชนิษฐา จิตชินะกุล) กล่าวว่า การถ่ายทอดนั้นทำโดยวิธีการจดจำและปฏิบัติมากกว่าการจดบันทึก เสน่ห์ บุญยรักษ์ (ชนิษฐา จิตชินะกุล) ได้กล่าวถึงคติชนวิทยาโดยสรุปไว้แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- 1) เป็นเรื่องเล่าสืบทอดต่อกันมาไม่สามารถระบุแหล่งที่มาได้
- 2) เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของชาตินั้นๆ
- 3) การถ่ายทอดข้อมูลทางคติชนวิทยาจะเป็นการบอกเล่าต่อกันมามากกว่าการถ่ายทอดเป็นลายลักษณ์อักษร
- 4) เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ได้มีการสืบทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน
- 5) เป็นการศึกษาเรื่องราวของชาวบ้านมากกว่าชาวเมือง เพราะวิถีชีวิตของชาวบ้านจะมีการเปลี่ยนแปลงช้ากว่าชาวเมือง

วาสนา เกตุภาค (2521:5) ได้แบ่งประเภทของคติชนวิทยา ไว้ 3 ประเภท พอสรุปได้ดังนี้

- 1) ประเภทการใช้ถ้อยคำ ประกอบด้วย
 - 1.1) เพลงชาวบ้านหรือเพลงพื้นเมือง (Folk song)
 - 1.2) เพลงกล่อมเด็ก (Lullaby)
 - 1.3) บทกลอนสำหรับเด็ก (Nursery Rhymes)
 - 1.4) ภาษิต (Proverb)
 - 1.5) ปริศนา (Riddle)
 - 1.6) นิทานชาวบ้าน (Folk Tale)
 - 1.7) ภาษาถิ่น (Dialect)
- 2) ประเภทไม่ใช้ถ้อยคำ แต่จะถ่ายทอดโดยการประพฤติปฏิบัติหรือทำให้ดู ประกอบด้วย

- 2.1) ศิลปะชาวบ้าน (Folk Art)
- 2.2) สถาปัตยกรรม (Folk Architecture)
- 2.3) งานฝีมือ (Folk Handicraft)

3) ประเภทผสม คือ ใช้ด้วยคำและการกระทำให้ดูประกอบกัน ประกอบด้วย

- 3.1) ระบำชาวบ้าน (Folk Dances)
- 3.2) ละครรำบ้าน (Folk Drama)
- 3.3) การเล่นเกมของเด็ก (Children Games)
- 3.4) ความเชื่อ (Belief of Superstitions)
- 3.5) ขนบธรรมเนียมประเพณี (Customs)

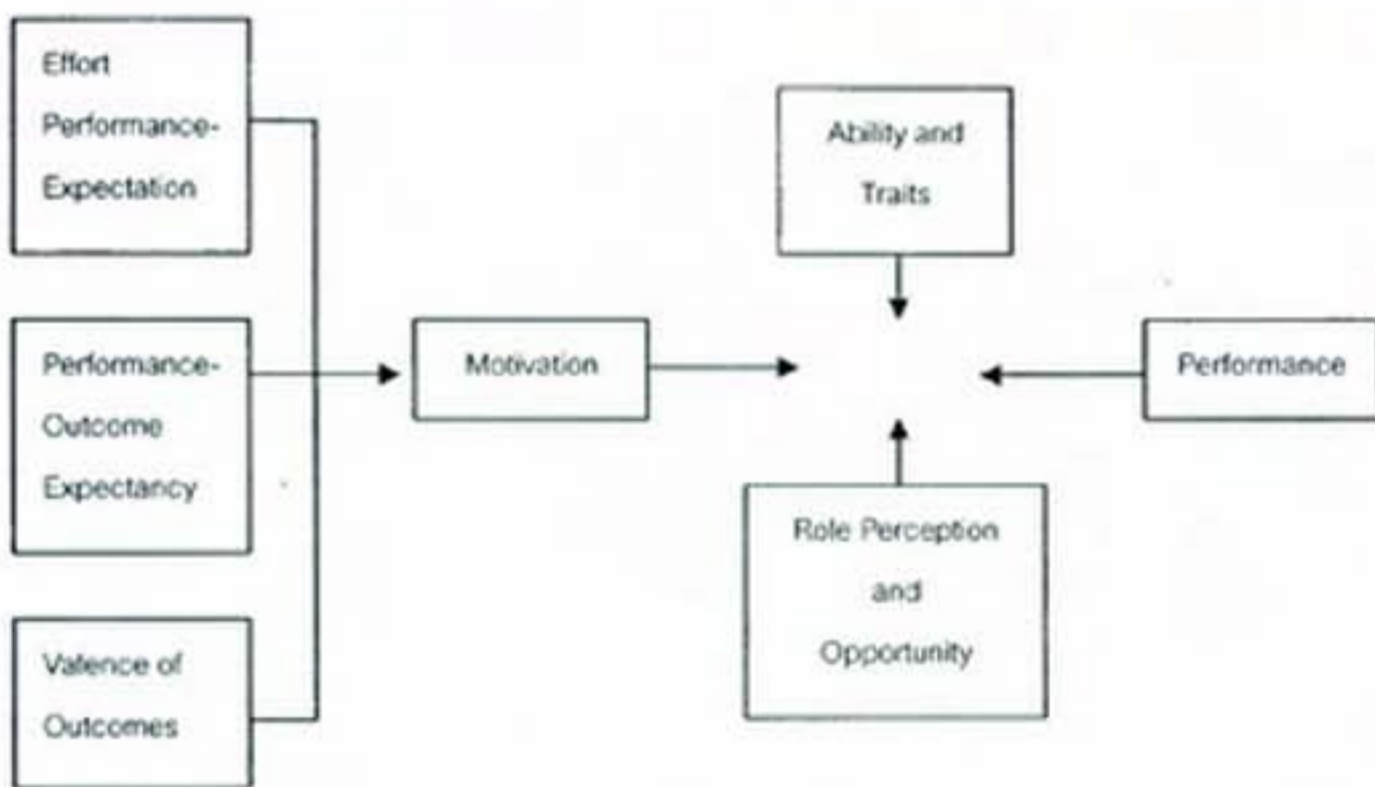
จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงสามารถสรุปได้ว่า สิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมา แม้จะทราบหรือไม่ทราบแหล่งข้อมูลที่มา ทั้งที่ได้มีการถ่ายทอดแบบเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม ก็ถือได้เป็นคติชนวิทยาแทบทั้งสิ้น

3.8.2 ความคาดหวังหรือความต้องการของบุคคล

ความคาดหวังและความต้องการของมนุษย์เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับการคิดและการตัดสินใจ ในด้านพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองตอบความต้องการของตนเอง Vroom (อ้างใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2546) ได้สรุปคติฐานเกี่ยวกับความคาดหวังของมนุษย์ไว้ในด้านความคาดหวังต่อผลลัพธ์ว่า การที่บุคคลคาดหวังไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมว่า ถ้าหากเราจะกระทำพฤติกรรมนั้นได้แล้วเราจะได้ผลลัพธ์ที่จะเป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไรต่อเรา และในด้านคุณค่าของผลลัพธ์ที่ได้ ซึ่งหมายถึงความตั้งใจที่ผลลัพธ์มีให้แก่บุคคลที่จะต้องแสดงพฤติกรรมออกไปเพื่อให้ได้ผลลัพธ์นั้น โดยแต่ละบุคคลจะมีการรับรู้ที่แตกต่างกันต่อผลลัพธ์เดียวกันได้ ซึ่ง ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545) ความคาดหวังและการแสดงบทบาทนั้นส่วนหนึ่งต้องขึ้นอยู่กับ บทบาทและความขัดแย้งในบทบาท โดยอธิบายว่า บุคคลโดยทั่วไปจะต้องมีสถานภาพ และบทบาทหลายอย่าง และแต่ละสถานภาพที่เราครอบครองอยู่เราจะต้องแสดงบทบาทไปตามสถานภาพนั้น ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกับบางบทบาทหรือบางสถานภาพที่เราเป็นได้ แต่ถึงแม้ว่าจะมีความขัดแย้งกันระหว่างบทบาทและความคาดหวัง Bandura (อ้างใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล, 2546) ยังเชื่อในทฤษฎี Social Cognitive Theory กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของการที่คนเราจะกระทำพฤติกรรมใดออกมา นั้นคนเราจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าตนเองจะสามารถทำพฤติกรรมนั้นได้เสียก่อน ความเชื่อนี้เรียกว่า Self-efficacy โดย

แบบดูรา เชื่อว่าสิ่งนี้มีความสำคัญอย่างมากที่จะต้องมีในตัวบุคคลก่อนที่จะแสดงพฤติกรรมออกไป

ความคาดหวังจะสัมพันธ์กับการตั้งใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม โดยจะมีโอกาสประสบผลสำเร็จถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าพฤติกรรมนำไปสู่ผลลัพธ์และผลลัพธ์นั้นมีค่าสูงสำหรับเขา และเขาเชื่อว่าตัวเขามีความสามารถในระดับที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ ซึ่งอย่างไรก็ตามเมื่อเกิดแรงจูงใจแล้ว บุคคลยังต้องอาศัยความสามารถที่แท้จริงกับโอกาสในการกระทำพฤติกรรม เช่น อยู่ในบทบาทหรือตำแหน่งที่ทำได้อีกด้วย ก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม (สิทธิโชค วรานุสันติกุล,2546)

ภาพที่ 18 แผนภูมิแสดงโมเดลทฤษฎีการคาดหวัง (สิทธิโชค วรานุสันติกุล,2546)

นอกจากการตั้งใจแล้วความคาดหวังยังสัมพันธ์กับการตั้งเป้าหมายของบุคคล ใ้ไว้อย่างน่าสนใจว่า บุคคลจะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายและความตั้งใจของตนเอง โดยบุคคลจะเป็นตัวกลางระหว่างพฤติกรรมกับลักษณะของงาน สิ่งจูงใจ การนิเทศงาน และการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้วยความเชื่อมั่นว่าเป้าหมายเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลรักษาทันธสัญญา ที่จะทำงานให้สำเร็จ (Locke et all,อ้างใน สิทธิโชค วรานุสันติกุล,2546) จากแนวคิดของ ล็อคและคณะสามารถสรุปแนวคิดเพื่อนำไปใช้ในการจูงใจบุคคลได้ดังนี้

- 1) การจูงใจให้งานสำเร็จควรเริ่มจากการให้คำสั่งที่เฉพาะเจาะจง ชัดเจนไม่คลุมเครือ

- 2) ควรตรวจตราดูเป้าหมายที่ตั้งนั้นยากเกินที่จะทำสำเร็จหรือไม่
- 3) ควรตั้งเป้าหมายที่ท้าทายคนทำงาน อย่าให้ง่ายเกินไป
- 4) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนในการกำหนดเป้าหมายของงานที่เขาทำ
- 5) ควรมีการประเมินควรก้าวหน้าของการทำงานโดยยึดเอาเป้าหมายเป็นหลัก
ในการประเมิน

บทที่ 4

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ทำการศึกษาด้วยการสืบค้นข้อมูล เชิงประวัติศาสตร์ สถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อนำมาเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งได้ทำการสอบถามความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการร่วมมือจากคนในชุมชนต่อการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ในอนาคตต่อไป

4.1 ขอบเขตการศึกษา

4.1.1 ขอบเขตข้อมูลและแหล่งข้อมูล

4.1.1.1 ข้อมูลประเภทปฐมภูมิ

ได้จากการศึกษาข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ด้วยวิธีการสอบถามและการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อมูลต่างๆดังนี้

- ข้อมูลพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ของคนในชุมชนบ้านญวน
- ข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่
- ข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น
- ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนตั้งแต่อดีตจนถึง

ปัจจุบัน

4.1.1.2 ข้อมูลประเภททุติยภูมิ

ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร นิตยสาร วารสาร เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทต่างๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

- ข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชน ที่มีสัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ใน

ปัจจุบันของคนในชุมชน

- ข้อมูลหลักฐานทางกายภาพ
- ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการชุมชน
- วัฒนธรรมชาวญวน (เวียดนาม)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่

- แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวโน้มของการท่องเที่ยวในปัจจุบัน
- แนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของคน

4.1.2 ขอบเขตพื้นที่

ทำการศึกษาเฉพาะชุมชนบ้านญวนสามเสน มีตรคาม 1 และมิตรตาม 2 และชุมชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ชุมชนบ้านเขมรโปรตุเกส

4.1.3 ขอบเขตเวลา

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาโดยใช้ระยะเวลาการศึกษาทั้งหมดตามที่กำหนดไว้คือ 6 เดือนนับจากวันทำสัญญา

4.1.4 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากชุมชนเป้าหมายเป็นชุมชนที่มีขนาดเล็กตามขนาดพื้นที่ที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น โดยมีจำนวนครัวเรือนเป้าหมายอยู่ทั้งสิ้น 138 ครัวเรือน (มิตรคาม 1 และ มิตรคาม 2) ครัวเรือนละ 1 ฉบับ โดยสามารถเก็บคืนมาได้ทั้งสิ้น 103 ฉบับ มากกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างตามค่าความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ ตามตารางของเครซีและเมอร์แกน (ช้างในมนัส สุวรรณ, 2539)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและการแปลผลข้อมูล

4.2.1 แบบนำสัมภาษณ์

ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แปลผลด้วยการสรุป และอภิปรายผล โดยมีโครงสร้างคำถามประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ ดังนี้

- 1) ชื่อ / สกุลผู้ให้ข้อมูล
- 2) ตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน(หมู่บ้าน)
- 3) ประวัติความเป็นมาของชุมชน (เท่าที่จำได้)
- 4) สภาพปัจจุบันของชุมชนในทัศนของท่าน
- 5) คนเก่าแก่หรือคนดั้งเดิมของชุมชนที่ยังอาศัยอยู่มีหรือเปล่า/ใคร/อยู่ที่ไหน
- 6) ปัญหาของชุมชนในปัจจุบัน
- 7) กรณีที่ชุมชนมีปัญหาคิดว่ามีวิธีการช่วยเหลือคนในชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง
- 8) ชุมชนของท่านมีการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอย่างไรบ้างหรือไม่ อย่างไร

9) ท่านคิดว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาชุมชนได้หรือไม่

- 10) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาชุมชนของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
- 11) ท่านคิดว่ารูปแบบการท่องเที่ยวที่คิดว่าเหมาะสมกับชุมชนของท่านควรเป็นอย่างไร
- 12) ในชุมชนของท่านมีภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านใดบ้าง
- 13) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติมีผลต่อการอยู่ร่วมกันหรือไม่

4.2.2 แบบสอบถาม

ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรศาสตร์ ความคิดเห็น ความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ และต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น แปลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย (SPSS) โดยแบ่งโครงสร้างเนื้อหาในแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย คำถาม เพศ อายุ ศาสนา เชื้อชาติ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็น ประกอบด้วยคำถาม 5 หมวด ได้แก่

- ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว
- ความคิดเห็นต่อทรัพยากร อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- ความคิดเห็นต่อภูมิปัญญา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน
- ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมขององค์กรภายนอก
- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

กรณีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบนำสัมภาษณ์ นักวิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลด้วยเทปบันทึกข้อมูล หรือ MP4 และนำข้อมูลที่ได้ออกความ รูป และรายงานผล

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามนั้น นักวิจัยจะจำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรมประมวลผล SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย

n	=	แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	=	แทนค่าเฉลี่ย
SD	=	แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

t-test	=	แทนค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างประชากร 2 กลุ่ม		
F-test	=	แทนค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม		
Sig.(P-value)	=	แทนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร		
อันตรภาคชั้น	=	ได้แก่การเทียบค่าเพื่อบอกระดับการประเมิน โดยมีมาตรวัดดังนี้		
		1 - 1.85	หมายถึง	น้อยที่สุด
		1.86 - 2.66	หมายถึง	น้อย
		2.67 - 3.47	หมายถึง	ปานกลาง
		3.48 - 4.28	หมายถึง	มาก
		4.29 - 5.09	หมายถึง	มากที่สุด

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การวิจัยนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามใน 2 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชนและความคิดเห็นเกี่ยวกับต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นและความต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่จากสมาชิกในชุมชนที่อาศัยและตั้งถิ่นฐานอย่างเป็นทางการจะลักษณะ ซึ่งได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องความต้องการของคนในชุมชนบ้านญวนสามเสนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติเพื่ออธิบายผลข้อมูลดังต่อไปนี้

n	=	แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	=	แทนค่าเฉลี่ย
SD	=	แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t-test	=	ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง ประชากร 2 กลุ่ม
F-test	=	ใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม
Sig.(P-value)	=	แทนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร
อันดับภาคชั้น	=	ได้แก่การเทียบค่าเพื่อบอกระดับการประเมิน โดยมีมาตรวัดดังนี้
1 - 1.85	หมายถึง	น้อยที่สุด
1.86 - 2.66	หมายถึง	น้อย
2.67 - 3.47	หมายถึง	ปานกลาง
3.48 - 4.28	หมายถึง	มาก
4.29 - 5.09	หมายถึง	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียงโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 อธิบายผลการตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 อธิบายผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน
- ตอนที่ 3 อธิบายผลการทดสอบสมมุติฐาน

5.1 ผลการสอบถามความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ทำโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม จำนวน 103 ครั้วเรือน แบบสอบถามแบ่งเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ว่าด้วยเรื่องข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ว่าด้วยเรื่อง ความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว และส่วนที่ 3 ว่าด้วยเรื่องข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลนักวิจัยได้ใช้วิธีการเก็บจากประชากรทั้งหมดซึ่งได้แก่ จำนวน ครั้วเรือน โดยไม่เลือกกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ งานวิจัย SPSS และได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้แบบสอบถาม มีผู้ตอบแบบสอบถาม 103 คน เป็น เป็นชาย 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38 และ เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 62 ในด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่ามีตั้งแต่อายุ 8 ปี จนถึง 82 ปี โดยความถี่สูงสุดอยู่ที่อายุ 40 ปี มีจำนวนถึง 11 คน ที่เหลือมี ปริมาณใกล้เคียงกันดังแสดงในตาราง 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงความถี่จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	ความถี่ (จำนวน)	เปอร์เซ็นต์	อายุ	ความถี่ (จำนวน)	เปอร์เซ็นต์
8	1	1.0	38	2	1.9
14	2	1.9	39	3	2.9
15	2	1.9	40	11	10.7
16	1	1.0	41	5	4.9
19	4	3.9	43	4	3.9
20	5	4.9	44	4	3.9
22	2	1.9	45	2	1.9
23	3	2.9	46	2	1.9
24	3	2.9	47	3	2.9
25	6	5.8	48	3	2.9
26	3	2.9	50	1	1.0
27	1	1.0	52	4	3.9
29	2	1.9	53	3	2.9
30	2	1.9	55	1	1.0
31	3	2.9	62	1	1.0
32	1	1.0	66	1	1.0
34	5	4.9	72	1	1.0
35	2	1.9	76	1	1.0
36	1	1.0	82	1	1.0
37	1	1.0	103	103	100.0

ตารางที่ 5.2 แสดงจำนวนผู้นับถือศาสนาในชุมชน

ศาสนา	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
พุทธ	72	69.9
คริสต์นิกายโรมันคาทอลิก	25	24.3
คริสต์นิกายโปรเตสแตนต์	6	5.8
รวม	103	100

จากตาราง 5.2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้นับถือศาสนา พุทธ คิดเป็นร้อยละ 69.9 ส่วนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 24.3 สำหรับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ มีอยู่ร้อยละ 5.8 ส่วนศาสนาที่ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามเลยคือศาสนา อิสลาม

สำหรับในด้านเชื้อชาติผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเป็นคนไทยที่มีเชื้อชาติไทยทั้งสิ้น โดยมีได้มีผู้ใดระบุถึงเชื้อชาติอื่นๆที่ตั้งสมมุติฐานไว้เลย

ตารางที่ 5.3 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษาสูงสุด	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	40	38.8
มัธยมศึกษา	28	27.2
อาชีวะ	8	7.8
อนุปริญญา	13	12.6
ปริญญาตรี	11	10.8
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2
ไม่ตอบ	1	1
รวม	103	100

จากตารางที่ 5.3 แสดงระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามจะเป็นได้ว่า ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.2 สำหรับอนุปริญญาและปริญญาตรี มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ร้อยละ 12.6

และ 10.8 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่น้อยที่สุดในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยคิดเป็นร้อยละ 2

ในด้านอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 32 รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการมีปริมาณน้อยที่สุด เท่ากับร้อยละ 9.7 7.8 และ 4.9 และตัวเลขที่น่าสนใจได้แก่ กลุ่มว่างงาน มีจำนวนถึงร้อยละ 12.6 และกลุ่มอื่นๆ ซึ่งไม่ได้ระบุอาชีพของตนเองมา แต่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่กรอกข้อนี้ถึงร้อยละ 20.4 ดังตาราง

ตารางที่ 5.4 แสดงอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
รับราชการ	5	4.9
รัฐวิสาหกิจ	10	9.7
ค้าขาย	33	32
ธุรกิจส่วนตัว	8	7.8
ว่างงาน	13	12.6
นักเรียนนักศึกษา	12	11.7
อื่นๆ	21	20.4
ไม่ตอบ	1	1
รวม	103	100

จากตารางที่ 5.4 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอาชีพ อื่นๆ ซึ่งมาบางคนกรอกข้อมูลมาว่าทำงานเซเว่น อีเลฟเว่น หรือ อาชีพอิสระรับจ้างทั่วไป เป็น คิดเป็นร้อยละ 20.4 ที่เหลือก็คละกันไปในหลายอาชีพ โดยถ้าดูจากตัวเลขแล้วถือได้ว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้นมีอาชีพหลากหลาย

ตารางที่ 5.5 แสดงระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ใน ชุมชน	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 1 ปี	1	1
ไม่เกิน 5 ปี	5	4.9
ไม่เกิน 10 ปี	8	7.8
มากกว่า 10 ปี	47	45.6
อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	39	37.9
อื่นๆ	3	2.9
รวม	103	100

จากตารางที่ 5.5 แสดงระยะเวลาที่คนในชุมชนได้เข้ามาอาศัยอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มาอาศัยอยู่ในชุมชนมานานเกิน 10 หรือบางกลุ่มอยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด คิดเป็นร้อยละ 47.8 และ ร้อยละ 37.9 มีจำนวนน้อยมากที่มาอาศัยอยู่ไม่เกิน 1 ปี

ตารางที่ 5.6 แสดงรายได้ของคนในชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายได้ต่อเดือน	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	31	30.1
5,001 - 10,000 บาท	44	42.7
10,001 - 15,000 บาท	16	15.5
15,001 - 20,000 บาท	1	1
20,001 - 25,000 บาท	1	1
30,001 บาทขึ้นไป	3	2.9
ไม่ตอบ	7	6.8
รวม	103	100

จากตารางที่ 5.6 แสดงให้เห็นถึงรายได้ของคนในชุมชนคิดเป็นต่อเดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 5,00 บาท ถึง ไม่เกิน 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 88.3 ที่เหลือเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงซึ่งมีปริมาณน้อยมาก

ตารางที่ 5.7 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อปริมาณนักท่องเที่ยว

ปัจจุบันในชุมชนนี้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวชมหรือไม่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
มี	35	34
ไม่มี	67	65
ไม่ตอบ	1	1
รวม	103	100

จากตารางที่ 5.7 พบว่าปัจจุบันในชุมชนแห่งนี้ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้าที่แสดงออกว่ามาท่องเที่ยวเข้ามามากนัก คิดเป็นร้อยละ 65 แต่ก็มีบางกลุ่มก็พบเห็นนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้าเดินทางเข้ามาในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 34

ตารางที่ 5.8 ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ท่านคิดว่าสิ่งที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากที่สุดในชุมชนของท่าน ได้แก่	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
วัดคอนเซ็ปชัน	15	14.6
วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์	40	38.8
สุสานฟรังซิสเซเวียร์	2	1.9
วิถีชีวิตชุมชน	13	12.6
ชื่ออาหาร	11	10.7
อื่นๆ	3	2.9
ไม่ตอบ	19	18.4
รวม	103	100

จากตารางที่ 5.8 พบว่า คนในชุมชนได้สังเกตเห็นว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในชุมชน ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับ วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาได้แก่ วัดคอนเซ็ปชัน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ส่วนสถานที่ที่น้อยที่สุดที่คนให้ความสนใจได้แก่ สุสานฟรังซิสเซเวียร์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 จากตารางยังมีตัวเลขอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าสนใจได้แก่ ผู้ที่ไม่ตอบ ซึ่งอาจจะมาจากการไม่ได้สังเกต คิดเป็นร้อยละ 18.4

ตารางที่ 5.9 ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ประเด็นความคิดเห็น : นักท่องเที่ยว เพื่อประเมินระดับความต้องการและความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน (Std.)	ระดับการ ประเมิน
1.ท่านต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนของท่าน	3.22	1.168	ปานกลาง
2.ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว	3.39	1.096	ปานกลาง
3.ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	3.27	1.132	ปานกลาง
4.ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป**	3.07	1.056	ปานกลาง
5.ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่านเสื่อมโทรมลง**	2.29	1.139	น้อย
6.ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้คนในชุมชนของท่านไม่ปลอดภัย**	2.42	1.092	น้อย

จากตารางที่ 5.9 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความคิดเห็นและความต้องการต่อนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ผลการประเมินเท่ากับ 2.94 โดยมีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คนในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีความยินดีที่จะตอบคำถามต่อนักท่องเที่ยว หรือแสดงถึงการบริการนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.39 ซึ่งเป็นคะแนนที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความคิดเห็นที่ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของชุมชน หากมีนักท่องเที่ยวเกิดขึ้นเท่ากับ 3.27 คิดเป็นระดับปานกลาง และ คนในชุมชนต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.22 สำหรับประเด็นที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ความคิดเห็นที่มองว่าหากมีนักท่องเที่ยวจะทำให้ชุมชนเสื่อมโทรมลง พบว่าคนในชุมชนมีความคิดเห็นเรื่องนี้เป็นลำดับท้ายที่สุดในระดับ น้อย เท่ากับ 2.29

ตารางที่ 5.10 ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อทรัพยากรและสถานที่ของชุมชนในปัจจุบัน

ประเด็นความคิดเห็น : ทรัพยากรและสถานที่ เพื่อประเมินระดับความต้องการและความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่า เบี่ยงเบน (Std.)	ระดับการ ประเมิน
1.ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	3.21	1.293	ปานกลาง
2.ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้ายบอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	3.63	1.111	มาก
3.ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	3.52	1.082	มาก
4.ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม*	2.69	1.034	ปานกลาง

จากตารางที่ 5.10 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความเห็นด้วยเป็นอย่างมาก หากให้มีการจัดทำป้ายบอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เดินทางเข้ามาเที่ยวชม คิดเป็น 3.63 อยู่ในระดับ มาก รองลงมาได้แก่ ต้องการให้มีการปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวคิดเป็น 3.52 ระดับการประเมินเท่ากับ มาก นอกจากนั้นก็ยังมีความต้องการให้มีการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างต่างๆในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยตรงเนื่องจากมีความเห็นว่า ชุมชนนี้มีทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่การเที่ยวชม คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 อยู่ในระดับ ปานกลาง

ตารางที่ 5.11 ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของชุมชนในปัจจุบัน

ประเด็นความคิดเห็น : ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เพื่อประเมินระดับความต้องการและความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบน (Std.)	ระดับการ ประเมิน
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมา และมีคุณค่าควรแก่การส่งเสริม	2.84	1.227	ปานกลาง
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำหรือพัฒนาสินค้าที่ระลึกของชุมชน จากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	3.05	1.253	ปานกลาง
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งหรือไม่	2.71	1.139	ปานกลาง
4.ท่านคิดว่าควรจัดกิจกรรมเสริมในชุมชนเพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว	3.21	1.109	ปานกลาง
5.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิม ของท่านเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่*	2.65	.977	น้อย

จากตารางที่ 5.11 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนมีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 อยู่ในระดับ ปานกลาง นอกจากนั้นน่าจะจะมีการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกของชุมชนขึ้นมา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 อยู่ระดับ ปานกลาง สำหรับคำถามในด้านความคิดเห็นต่อผลกระทบของการท่องเที่ยวที่จะมีต่อวัฒนธรรมชุมชน พบว่าคนในชุมชนมีความเห็นว่าจะมีผลกระทบในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65

ตารางที่ 5.12 ความคิดเห็นของคนในชุมชนต่อการมีส่วนร่วมผู้ที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นความคิดเห็น : การมีส่วนร่วม เพื่อประเมินระดับความต้องการและความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่า เบี่ยงเบน (Std.)	ระดับการ ประเมิน
1.ท่านคิดว่าการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนควรมีคณะกรรมการของ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือวางแผนด้วย	3.33	1.146	ปานกลาง
2.ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	2.47	1.199	น้อย
3.ปัจจุบันหน่วยงานของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาคเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	2.17	1.118	น้อย
4.ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ *	3.19	1.258	ปานกลาง

จากตารางที่ 5.12 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง โดยหากมีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนจริงก็ต้องการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือวางแผนด้วย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ระดับการประเมิน เท่ากับ ปานกลาง

ตารางที่ 5.13 ความคิดเห็นในด้านสิ่งที่ต้องการหากมีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน

หากมีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน สิ่งที่ท่านต้องการคือ	ใช่		ไม่ใช่	
	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
1.รายได้	73	70.9	29	28.2
2.การพัฒนาสาธารณสุข	54	52.4	48	46.6
3.การมีงานทำ	58	56.3	44	42.7
4.ชุมชนมีชื่อเสียง	47	45.6	55	53.4
5.การอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน	36	35	66	64.1
6.เสริมสร้างความร่วมมือชุมชน	49	47.6	53	51.5
7.การได้รับงบประมาณจากภาครัฐ	40	38.8	62	60.2
8.ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น	65	63.1	37	35.9

จากตารางที่ 5.13 แสดงถึงความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ว่า หากมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น สิ่งที่เราคาดหวังมากที่สุดได้แก่ รายได้ โดยร้อยละ 70.9 คาดหวังในด้านนี้ รองลงมาได้แก่ ต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 63.1 สำหรับในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนเป็นเพียงเป้าหมายรอง ที่ประชาชนให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 35

สำหรับในด้านรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการให้มีได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวประเภท วิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.1 จากทั้งหมด ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนมีความต้องการให้จัดการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 20.4 ส่วนตัวเลขที่มีความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการนอนพักร่วมกับชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.9 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากตัวเลขที่กล่าวมานี้ยังมีข้อมูลที่น่าสนใจคือ ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 21.4 มีความต้องการให้จัดการท่องเที่ยวคละเคล้ากันไป ไม่เน้นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเฉพาะ

ตารางที่ 5.14 ความคิดเห็นในด้านรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการให้มีในชุมชน

หากมีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าจะเกิดขึ้นคือ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
1.สัมผัสวิถีชีวิตชุมชน	30	29.1
2.สัมผัสภูมิปัญญาท้องถิ่น	10	9.7
3.เที่ยวไปกินไป	7	6.8
4.การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	21	20.4
5.การทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน	6	5.8
6.การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	5	4.9
7.การพักกับชาวบ้านแบบ โฮมสเตย์	2	1.9
8.หลายชนิด (เลือกมากกว่า 1)	22	21.4
รวม	103	100

ตารางที่ 5.15 แสดงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ในการดำเนินการจัดการอง
เทียว

ปัญหาและอุปสรรคที่น่าจะเกิดขึ้น หากมีการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่	ใช่		ไม่ใช่	
	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
1.ความร่วมมือของชุมชน	48	46.6	55	53.4
2.ขาดแหล่งท่องเที่ยว	51	49.5	52	50.5
3.การจราจรในชุมชน	42	40.8	61	59.2
4.การปรับปรุงอาคารสถานที่แหล่งท่องเที่ยว	62	60.2	41	39.8
5.เหตุผลทางศาสนา	10	9.7	93	90.3
6.ไม่มีเวลาเพราะทำงาน	23	22.3	80	77.7
7.อื่นๆ	1	1	102	99

จากตารางที่ 5.15 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนรู้ถึงปัญหาเหล่านี้ว่าน่าจะเกิดขึ้นหากมีการทำ
กิจกรรมในชุมชน ปัญหาที่ชุมชนคิดว่าจะเกิดขึ้นมากที่สุดได้แก่ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ที่ยังไม่
เป็นกิจจะลักษณะที่ดีเพียงพอ ยังต้องมีการปรับปรุงกันอีกมาก ส่วนประเด็นที่ไม่น่าจะเป็นปัญหา
สำหรับการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนก็คือ ปัญหาทางด้านศาสนา หรือกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวจะไม่ส่งผลต่อพิธีกรรมทางศาสนา สำหรับในด้านอื่นๆ นั้น คนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น
แตกต่างกัน ประมาณ 50 ต่อ 50 เปอร์เซ็นต์ ทั้งในด้านปัญหา ความร่วมมือ ปัญหาแหล่ง
ท่องเที่ยว หรือปัญหาการจราจร

ตารางที่ 5.16 แสดงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลังจากการจัดการท่องเที่ยว

ปัญหาที่จะเกิดขึ้นภายหลังการเป็น แหล่งท่องเที่ยว	ใช่		ไม่ใช่	
	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
1.ปัญหาอาชญากรรม	23	22.3	80	77.7
2.ปัญหาเรื่องมลพิษ	17	16.5	86	83.5
3.ปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว	18	17.5	85	82.5
4.ปัญหาด้านภาษาและการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว	35	34	68	66
5.ปัญหาการดูแลรักษาทรัพยากร	23	22.3	80	77.7
6.ปัญหาขยะ	45	43.7	57	56.3
7.ปัญหาการบริหารจัดการระยะยาว	15	14.6	88	85.4

จากตารางที่ 5.16 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวไม่น่าจะสร้างปัญหาให้กับชุมชน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ ปัญหาการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาด้านการดูแลรักษาทรัพยากร หรือแม้แต่ปัญหาการบริหารจัดการระยะยาวก็ไม่น่าเป็นปัญหา มีเพียงปัญหาด้าน ขยะมูลฝอย ที่ยังไม่ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบครึ่งหนึ่งที่ให้ความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการดูแล

ตารางที่ 5.17 แสดงความคิดเห็นค่อนหน่วยงานที่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้อง

การจัดการท่องเที่ยวในชุมชนของท่าน ต้องการให้หน่วยงานใดเข้ามีส่วนร่วมบ้าง	ใช่		ไม่ใช่	
	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
1.การท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร	53	51.5	50	48.5
2.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	36	35	67	65
3.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	15	14.6	88	85.4
4.สำนักงานเขตดุสิต	39	37.9	64	62.1
5.สน.สามเสน	18	17.5	85	82.5
6.โรงพยาบาลวชิระ	9	8.7	94	91.3
7.โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนของท่าน	8	7.8	95	92.2

จากตารางที่ 5.17 แสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนส่วนใหญ่มีความต้องการให้ สำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร หรือกองการท้องถิ่นเกี่ยวกรุงเทพมหานครเข้ามาดูแลมากที่สุด แต่ก็มีเพียงร้อยละ 51.5 เท่านั้น ที่เหลือก็ไม่ได้ระบุแน่ชัดว่าต้องการให้หน่วยงานใดเข้ามามีส่วนร่วม มีเพียงข้อเสนอในตอนท้ายว่า หน่วยงานใดก็ได้แต่ขอให้ดำเนินการอย่างจริงจังก็เพียงพอ

ตารางที่ 5.18 แสดงความคิดเห็นต่อความร่วมมือของหน่วยงานที่ต้องการให้เข้ามาเกี่ยวข้อง

ท่านต้องการให้หน่วยงานต่างๆ ช่างค้นมีส่วนร่วมกับชุมชนของท่านในด้านใด	ใช่		ไม่ใช่	
	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ	ความถี่ (จำนวน)	ร้อยละ
1.เงินทุน	81	78.6	22	21.4
2.กิจกรรม	53	51.5	50	48.5
3.วัสดุอุปกรณ์	61	59.2	41	39.8
4.การวางแผน	59	57.3	44	42.7

จากตารางที่ 5.18 แสดงว่า คนในชุมชนมีความต้องการได้รับความช่วยเหลือในเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ การวางแผน หรือแม้แต่ในด้านกิจกรรม เพื่อรองรับการท้องถิ่นที่จะเกิดขึ้น

5.2 การทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนด สมมติฐานการวิจัยไว้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นและความต้องการจัดการห้องเที่ยวแตกต่างกัน

2. ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์ไม่ส่งผลให้ความต้องการในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ได้แตกต่างกัน

หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเพื่อการวิจัยเชิงพรรณนาแล้วนั้น นักวิจัยก็ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานตามที่ได้ตั้งไว้ดังนี้

ตารางที่ 5.19 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	เพศ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.																																										
1. ท่านต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ในชุมชนของท่าน	ชาย	3.23	1.17	.009	.923																																										
	หญิง	3.21	1.18			2. ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้า หรือนักท่องเที่ยว	ชาย	3.30	1.21	.410	.523	หญิง	3.45	1.01	3. ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวใน ชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ชาย	3.31	1.11	.060	.807	หญิง	3.25	1.15	4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป	ชาย	3.05	1.02	.021	.884	หญิง	3.08	1.09	5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของ ท่านเสื่อมโทรมลง	ชาย	2.51	1.09	2.480	.118	หญิง	2.14	1.15	6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ชาย	2.51	1.16	.374	.542
2. ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้า หรือนักท่องเที่ยว	ชาย	3.30	1.21	.410	.523																																										
	หญิง	3.45	1.01			3. ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวใน ชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ชาย	3.31	1.11	.060	.807	หญิง	3.25	1.15	4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป	ชาย	3.05	1.02	.021	.884	หญิง	3.08	1.09	5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของ ท่านเสื่อมโทรมลง	ชาย	2.51	1.09	2.480	.118	หญิง	2.14	1.15	6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ชาย	2.51	1.16	.374	.542	หญิง	2.37	1.04						
3. ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวใน ชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ชาย	3.31	1.11	.060	.807																																										
	หญิง	3.25	1.15			4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป	ชาย	3.05	1.02	.021	.884	หญิง	3.08	1.09	5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของ ท่านเสื่อมโทรมลง	ชาย	2.51	1.09	2.480	.118	หญิง	2.14	1.15	6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ชาย	2.51	1.16	.374	.542	หญิง	2.37	1.04															
4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป	ชาย	3.05	1.02	.021	.884																																										
	หญิง	3.08	1.09			5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของ ท่านเสื่อมโทรมลง	ชาย	2.51	1.09	2.480	.118	หญิง	2.14	1.15	6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ชาย	2.51	1.16	.374	.542	หญิง	2.37	1.04																								
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของ ท่านเสื่อมโทรมลง	ชาย	2.51	1.09	2.480	.118																																										
	หญิง	2.14	1.15			6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ชาย	2.51	1.16	.374	.542	หญิง	2.37	1.04																																	
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ชาย	2.51	1.16	.374	.542																																										
	หญิง	2.37	1.04																																												

จากตารางที่ 5.19 แสดงให้เห็นว่า คนในชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน ไม่ทำให้ความคิดเห็น ต่อบัณฑิตที่เข้าจะมาในชุมชนแตกต่างกัน นั่นหมายความว่า คนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับบัณฑิตที่เข้ามามีค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 5.20 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่ง ท่องเที่ยว	เพศ	ค่าเฉลี่ย - \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุง สิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ชาย	3.39	1.15	.895	.347
	หญิง	3.14	1.35		
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้าย บอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก แก่แก่นักท่องเที่ยว	ชาย	3.56	1.14	.247	.620
	หญิง	3.67	1.09		
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม	ชาย	2.48	1.01	2.659	.106
	หญิง	2.83	1.03		
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุง ทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	ชาย	3.50	1.17	.021	.886
	หญิง	3.53	1.03		

จากตารางที่แสดงให้เห็นว่า เพศที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่
ต่างกัน ซึ่งหมายความว่าทุกคนมีความใกล้เคียงหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สังเกตได้จากผล
การประเมินค่า Sig. ที่ไม่มีค่าตามใดในกลุ่มเพศใดที่ได้ผลการคำนวณต่ำกว่า 0.05

จากตารางที่ 5.21 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านเพศไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านการจัดการทรัพยากรและภูมิปัญญาในชุมชน สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มคำตอบใดที่ได้ค่า
ดังกล่าวน้อยกว่า 0.05 หมายความว่าคนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวใกล้เคียงกัน โดยให้
ความสำคัญกับประเด็นต่างๆในระดับ ปานกลาง สังเกตได้จาก ค่าเฉลี่ย ที่มีผลการคำนวณส่วน
ใหญ่อยู่ในระดับ 2 - 3 เป็นสำคัญ

ตารางที่ 5.21 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อด้านทรัพยากร
ในชุมชนและภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ด้านทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	เพศ	ค่าเฉลี่ย - X	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ ถ่ายทอดกันมาด้วย	ชาย	2.86	1.25	.025	.875
	หญิง	2.82	1.23		
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำหรือพัฒนาสินค้าที่ระลึก ของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ชาย	3.00	1.26	.100	.752
	หญิง	3.08	1.25		
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความเข้มแข็ง หรือไม่	ชาย	2.56	1.09	.762	.385
	หญิง	2.77	1.16		
4.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้วัฒนธรรม ชุมชนดั้งเดิมของท่านเปลี่ยนแปลงหรือไม่	ชาย	2.56	1.01	.530	.469
	หญิง	2.71	.95		
5.ท่านคิดว่าควรมีการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ชาย	3.05	1.21	1.436	.234
	หญิง	3.32	1.03		

ตารางที่ 5.22 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามเพศ ต่อความร่วมมือ
ของคนในชุมชน

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ด้านความร่วมมือของชุมชน	เพศ	ค่าเฉลี่ย - X	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นใน ชุมชนของท่านต้องการให้คณะกรรมการของชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือวางแผน	ชาย	3.25	1.20	.236	.628
	หญิง	3.37	1.11		
2.ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	ชาย	2.32	1.22	.933	.337
	หญิง	2.56	1.18		
3.ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจาก หน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	ชาย	2.21	1.21	.062	.805
	หญิง	2.15	1.06		
4.ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือไม่	ชาย	3.15	1.26	.046	.830
	หญิง	3.20	1.26		

จากตารางที่ 5.22 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านเพศของคนในชุมชนไม่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นในด้านการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกของคนในชุมชนเลยสังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่มีผลการคำนวณต่ำกว่า 0.05 นั้นหมายความว่าไม่มีกลุ่มใดที่เพศที่ต่างกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ส่วนใหญ่ก็ให้ความคิดเห็นว่า ชุมชนเห็นความสำคัญและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมหากมีการดำเนินการจริง ทิวิจารณ์จากค่าเฉลี่ยที่คนส่วนใหญ่ให้น้ำหนักกับด้านนี้สูงที่สุด

ตารางที่ 5.23 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	อายุ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนของท่าน	ไม่เกิน 25	3.31	1.22	.408	.666
	26 - 55	3.20	1.14		
	56 ขึ้นไป	2.75	1.25		
2. ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25	3.22	1.16	1.435	.243
	26 - 55	3.48	1.18		
	56 ขึ้นไป	3.41	1.00		
3. ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ไม่เกิน 25	2.60	1.67	4.886	.009*
	26 - 55	3.39	1.09		
	56 ขึ้นไป	3.41	1.21		
4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป	ไม่เกิน 25	3.32	1.05	3.493	.034*
	26 - 55	1.80	.83		
	56 ขึ้นไป	3.27	1.13		
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่านเสื่อมโทรมลง	ไม่เกิน 25	2.82	.98	2.137	.124
	26 - 55	3.23	1.04		
	56 ขึ้นไป	2.20	1.09		
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ไม่เกิน 25	3.07	1.05	3.958	.022*
	26 - 55	2.00	1.13		
	56 ขึ้นไป	2.45	1.11		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่า อายุที่แตกต่างกัน มีผลทำให้มีความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้าน ความคิดเห็นเชิงบวกว่า หากมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง พบว่าบางคนอาจเห็นด้วยหรือบางคนอาจไม่เห็นด้วย ซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก ค่า Sig. เท่ากับ 0.009 รวมทั้งในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับ หากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.034 แสดงให้เห็นว่า คนที่มีอายุต่างกันโดยเฉพาะอายุระหว่าง 26-55 ปี มีความเห็นว่า ปัญหานี้จะเกิดขึ้นได้น้อย แต่อีก 2 กลุ่มกลับมองว่าปานกลางหรืออาจเกิดขึ้นได้สังเกตได้จากค่าเฉลี่ย รวมทั้ง หากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัยก็เช่นกัน ที่คนอายุต่างกันจะมีความเห็นต่างกัน

ตารางที่ 5.24 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่ง ท่องเที่ยว	อายุ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุง สิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	1.80 2.29 2.20	1.30 1.13 1.23	1.175	.313
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้าย บอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกแก่นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	2.60 1.25 2.42	.99 .50 1.09	2.429	.093
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยว ชม	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	3.27 3.25 2.25	1.27 1.28 1.50	4.639	.012*
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุง ทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจ นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	3.21 3.44 3.77	1.29 1.21 1.04	1.676	.192

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าคนที่มีอายุต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้านการเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีค่าของชุมชนแตกต่างกัน ซึ่งบางกลุ่มมองว่าไม่มีแต่บางกลุ่มกลับมองเห็นว่ามีอยู่มากมาย ทำให้ผลการคำนวณที่ได้พบว่า คนที่มีอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป มองเห็นคุณค่าของสิ่งที่มีในชุมชนสูงที่สุด สังเกตได้จากค่าเฉลี่ยที่สูงกว่ากลุ่มอื่น จากตรงนี้จึงสรุปได้ว่า อายุที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นในด้านการเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.25 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	อายุ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิม ที่ถ่ายทอดกันมาด้วย	ไม่เกิน 25	2.80	1.09	.054	.947
	26 - 55	3.63	1.11		
	56 ขึ้นไป	2.86	1.09		
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำหรือพัฒนาสินค้า ที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25	2.72	.96	3.741	.027*
	26 - 55	1.40	.89		
	56 ขึ้นไป	2.69	1.03		
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความ เข้มแข็งหรือไม่	ไม่เกิน 25	3.31	1.31	.653	.523
	26 - 55	3.65	.94		
	56 ขึ้นไป	3.00	1.22		
4.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้ วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของท่านเปลี่ยนแปลง หรือไม่	ไม่เกิน 25	3.52	1.08	6.347	.003*
	26 - 55	2.78	1.39		
	56 ขึ้นไป	2.87	1.16		
5.ท่านคิดว่าควรจะมีการจัดกิจกรรมเสริมใน ชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25	2.80	1.30	.813	.446
	26 - 55	2.84	1.22		
	56 ขึ้นไป	3.37	1.26		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่า อายุที่แตกต่างกันส่งผลให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้าน การพัฒนาสินค้าหรือของที่ระลึกจากภูมิปัญญาของคนในชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26 – 55 ปี มีความเห็นว่าประเด็นนี้จะสามารถเกิดขึ้นได้ยาก ในขณะที่อีกสองกลุ่มที่เหลือกลับมีความเห็นว่าจะเกิดขึ้นได้มากกว่า สืบเนื่องจากค่าเฉลี่ยที่มีค่าต่ำที่สุดในกลุ่ม

จากตารางยังพบว่าผู้ที่มีอายุแตกต่างกันยังมีความเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ว่าการท่องเที่ยวจะทำให้วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป โดยกลุ่มที่มีความเห็นว่าจะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุดได้แก่ กลุ่มที่มีอายุอยู่ระหว่างไม่เกิน 25 ปี ส่วนที่เหลือบอกว่าค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 5.26 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอายุ ต่อความร่วมมือของ ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	อายุ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยว เกิดขึ้นในชุมชนของท่านต้องการให้ คณะกรรมการของชุมชนมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการหรือวางแผน	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	3.00 1.80 3.05	1.20 1.09 1.25	.791	.456
2.ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการ แหล่งท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	2.51 2.80 2.60	1.08 1.15 1.34	1.902	.155
3.ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนในการ จัดการแหล่งท่องเที่ยว	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	2.71 2.48 2.84	1.13 .94 .91	1.473	.234
4.ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวหรือไม่	ไม่เกิน 25 26 - 55 56 ขึ้นไป	1.40 2.65 3.24	.89 .97 1.21	.082	.921

จากตารางพบว่าจากอายุที่แตกต่างกัน กลับไม่พบว่าในประเด็นเหล่านี้จะมีความเห็นแตกต่างกัน ส่วนสังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มค่าตอบใดที่ได้ค่าดังกล่าวนี้ต่ำกว่า 0.05 เลย

ตารางที่ 5.27 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ค่อนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นค่อนักท่องเที่ยว	ศาสนา	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนของท่าน	พุทธ	3.01	1.14	3.948	.022*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.60	1.00		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	4.00	1.54		
2. ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว	พุทธ	3.21	1.01	3.406	.037*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.76	1.09		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	4.00	1.54		
3. ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	พุทธ	3.15	1.05	1.429	.245
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.60	1.25		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.33	1.36		
4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป	พุทธ	2.98	.96	2.865	.062
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.44	1.19		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	2.40	.89		
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่านเสื่อมโทรมลง	พุทธ	2.43	1.06	2.496	.088
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	2.08	1.35		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	1.50	.54		
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	พุทธ	2.53	1.09	1.508	.227
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	2.26	1.13		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	1.83	.75		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ศาสนาที่แตกต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นค่อนักท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในด้าน ความต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน โดยกลุ่มโปรเตสแตนต์มีความเห็นด้วยกับเรื่องนี้สูงที่สุด สังเกตจากค่าเฉลี่ย อีกด้านหนึ่งที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ความยินดีในการให้ข้อมูลหรือตอบคำถามนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้ากรณีเดินทางเข้ามาในชุมชน ซึ่งเช่นเดียวกันกับประเด็น

ข้างต้นคือ กลุ่ม โปรเตสแตนต์ มีความรู้สึกยินดีสูงสุดที่จะให้การดูแลคนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยวหากเดินทางเข้ามาในชุมชน

ตารางที่ 5.28 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการ ท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่ง ท่องเที่ยว	ศาสนา	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการ ปรับปรุงสิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่าน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	พุทธ	3.11	1.21	1.056	.352
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.36	1.46		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.83	1.47		
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการ จัดทำป้ายบอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ นักท่องเที่ยว	พุทธ	3.60	1.08	.526	.592
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.80	1.15		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.33	1.36		
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากร หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่ การมาเที่ยวชม	พุทธ	2.52	.98	3.700	.028*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	2.96	.97		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.50	1.37		
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการ ปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อ ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	พุทธ	3.42	1.01	1.487	.231
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.64	1.11		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	4.16	1.60		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าศาสนาที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นของคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในด้าน ความคิดเห็นต่อทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชมในชุมชน ซึ่งผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์เห็นว่ามีคุณค่าดังกล่าวแฝงอยู่มากกว่ากลุ่มศาสนาอื่นๆ สังเกตได้จากค่าเฉลี่ยที่สูงกว่า

ตารางที่ 5.29 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อทรัพยากร
ในชุมชน ภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการ ท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	ศาสนา	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญา ดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมาด้วย	พุทธ	2.63	1.15	3.900	.024*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.43	1.16		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.00	1.87		
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำหรือพัฒนา สินค้าที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญา เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	พุทธ	2.84	1.24	3.134	.048*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.40	1.11		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.83	1.47		
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมี ความเข้มแข็งหรือไม่	พุทธ	2.54	1.13	3.186	.046*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.20	.93		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	2.66	1.50		
4.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำ ให้วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของท่าน เปลี่ยนแปลงหรือไม่	พุทธ	2.54	.96	2.395	.097
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.04	.92		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	2.50	1.04		
5.ท่านคิดว่าควรมีการจัดกิจกรรม เสริมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	พุทธ	3.00	1.02	4.772	.011*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.68	1.10		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.83	1.47		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าศาสนาที่แตกต่างกันทำให้มีความเห็นที่แตกต่างกันในด้านต่างๆ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนี้ ในด้านภูมิปัญญาที่มีในชุมชน ด้านการจัดทำหรือพัฒนา
สินค้าของที่ระลึก ด้านความเข้มแข็งของวัฒนธรรมชุมชนตามความคิดเห็น และด้านความเห็น
ว่าควรจัดให้กิจกรรมเสริมขึ้นในชุมชนหรือไม่เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.30 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามศาสนา ต่อความ
ร่วมมือ ของชุมชน

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	ศาสนา	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยว เกิดขึ้นในชุมชนของท่านต้องการให้ คณะกรรมการของชุมชนมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการหรือวางแผน	พุทธ	3.11	1.04	5.002	.009*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.76	1.12		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	4.16	1.60		
2. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการ จัดการแหล่งท่องเที่ยว	พุทธ	2.41	1.15	.724	.488
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	2.70	1.33		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	2.16	1.16		
3. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนในการ จัดการแหล่งท่องเที่ยว	พุทธ	2.01	1.05	3.702	.028*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	2.68	1.21		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	1.83	.75		
4. ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวหรือไม่	พุทธ	2.98	1.25	3.411	.037*
	คริสต์(โรมันคาทอลิก)	3.68	1.10		
	คริสต์(โปรเตสแตนต์)	3.66	1.36		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าศาสนาที่แตกต่างกันทำให้มีความเห็นที่แตกต่างกันในด้านต่างๆ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนี้ ในด้านความต้องการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการ ด้านความคิดเห็นต่อการให้การสนับสนุนของภาคเอกชนต่อชุมชนที่ผ่านมา และ
ด้านความต้องการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.31 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับการศึกษาต่อการท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย — X	ค่าเบี่ยงเบน SD	F-test	Sig.
1. ท่านต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนของท่าน	ประถมศึกษา	3.16	1.04	1.696	.143
	มัธยมศึกษา	3.39	.95		
	อาชีวะ	3.37	1.59		
	อุดมศึกษา	3.15	1.46		
	ปริญญาตรี	2.63	1.26		
	สูงกว่าปริญญาตรี	5.00	.00		
2. ท่านมีความยินดียินยอมค่าตอบแทน/คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว	ประถมศึกษา	3.33	1.06	3.570	.006*
	มัธยมศึกษา	3.89	.78		
	อาชีวะ	3.75	1.38		
	อุดมศึกษา	2.84	1.14		
	ปริญญาตรี	2.60	1.07		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	.00		
3. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ประถมศึกษา	3.13	1.01	1.483	.203
	มัธยมศึกษา	3.57	1.19		
	อาชีวะ	3.12	1.45		
	อุดมศึกษา	3.61	1.12		
	ปริญญาตรี	2.72	.90		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	1.41		
4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป	ประถมศึกษา	3.07	1.02	2.036	.081
	มัธยมศึกษา	3.32	.86		
	อาชีวะ	2.14	.89		
	อุดมศึกษา	3.15	1.46		
	ปริญญาตรี	2.72	1.00		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	.00		
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่านเสื่อมโทรมลง	ประถมศึกษา	2.28	1.03	.254	.937
	มัธยมศึกษา	2.32	1.30		
	อาชีวะ	2.12	1.35		
	อุดมศึกษา	2.38	1.19		
	ปริญญาตรี	2.40	1.07		
	สูงกว่าปริญญาตรี	1.50	.70		
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ประถมศึกษา	2.45	1.09	.394	.852
	มัธยมศึกษา	2.42	1.10		
	อาชีวะ	2.50	1.19		
	อุดมศึกษา	2.07	.95		
	ปริญญาตรี	2.70	1.33		
	สูงกว่าปริญญาตรี	2.50	.70		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางพบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียงด้านเดียวได้แก่ ในด้านความยินดีในการให้คำตอบแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน

ตารางที่ 5.32 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับการศึกษา ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่ง ท่องเที่ยว	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุง สิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ประถมศึกษา	3.00	1.35	1.513	.193
	มัธยมศึกษา	3.53	1.13		
	อาชีวะ	3.00	1.51		
	อนุปริญญา	3.23	1.30		
	ปริญญาตรี	2.90	1.22		
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้าย บอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกแก่นักท่องเที่ยว	สูงกว่าปริญญาตรี	5.00	.00	.777	.569
	ประถมศึกษา	3.71	1.07		
	มัธยมศึกษา	3.75	1.04		
	อาชีวะ	3.25	1.28		
	อนุปริญญา	3.30	1.18		
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีภัตตาคารหรือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม	ปริญญาตรี	3.50	1.35	2.055	.078
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.50	.70		
	ประถมศึกษา	2.45	.96		
	มัธยมศึกษา	3.03	.96		
	อาชีวะ	2.75	1.38		
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุง ทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	อนุปริญญา	3.00	.91	.399	.848
	ปริญญาตรี	2.20	1.03		
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.50	.70		
	ประถมศึกษา	3.55	1.03		
	มัธยมศึกษา	3.71	1.01		
	อาชีวะ	3.37	1.50		
	อนุปริญญา	3.30	1.10		
	ปริญญาตรี	3.45	1.29		
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.00	.00		

จากตารางแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันในด้านการปรับปรุงสถานที่ในชุมชน เพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยสังเกตจากไม่มีกลุ่มค่าตอบใดที่มีค่า Sig. น้อยกว่า 0.05 เลย จึงพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเกิดขึ้นกับการศึกษาด้านนี้

ตารางที่ 5.33 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับการศึกษา ต่อ
ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิม ที่ถ่ายทอดกันมาด้วย	ประถมศึกษา	2.8108	1.10146	4.961	.000*
	มัธยมศึกษา	3.5385	1.13950		
	อาชีวะ	2.1429	1.21499		
	อุดมปัญญา	2.5385	1.12660		
	ปริญญาตรี	2.0000	1.00000		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.5000	.70711		
2. ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำหรือพัฒนาสินค้า ที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว	ประถมศึกษา	2.7143	1.20224	2.171	.064
	มัธยมศึกษา	3.6071	1.13331		
	อาชีวะ	3.0000	1.60357		
	อุดมปัญญา	3.1538	1.31450		
	ปริญญาตรี	2.5000	1.08012		
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.5000	.70711		
3. ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความ เข้มแข็งหรือไม่	ประถมศึกษา	2.5526	1.03185	3.174	.011*
	มัธยมศึกษา	3.1481	.94883		
	อาชีวะ	2.6250	1.50594		
	อุดมปัญญา	2.5385	1.19829		
	ปริญญาตรี	2.0000	1.09545		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.5000	.70711		
4. ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำไม่ วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของท่านเปลี่ยนแปลง หรือไม่	ประถมศึกษา	2.5676	.86732	1.181	.325
	มัธยมศึกษา	2.9615	.82369		
	อาชีวะ	2.1250	1.12599		
	อุดมปัญญา	2.8462	1.14354		
	ปริญญาตรี	2.6000	1.07497		
	สูงกว่าปริญญาตรี	2.5000	2.12132		
5. ท่านคิดว่าควรมีการจัดกิจกรรมเสริมใน ชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ประถมศึกษา	2.9744	1.01274	1.624	.161
	มัธยมศึกษา	3.5000	1.00000		
	อาชีวะ	3.0000	1.30931		
	อุดมปัญญา	3.6923	1.31559		
	ปริญญาตรี	2.8000	1.03280		
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.5000	2.12132		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้ความคิดเห็นหรือมุมมองในด้านความมีคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับน้อยกว่า 0.05 โดยบางกลุ่มมองว่าไม่ค่อยมีในขณะที่อีกกลุ่มหนึ่งกลับมองเห็นว่ามีมาก เป็นต้น

ตารางที่ 5.34 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระดับการศึกษา ต่อทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ในชุมชนของท่านต้องการให้คณะกรรมการของ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือ วางแผน	ประถมศึกษา	3.30	1.10	.192	.965
	มัธยมศึกษา	3.39	1.19		
	อาชีวะ	3.25	1.58		
	อนุปริญญา	3.30	1.25		
	ปริญญาตรี	3.18	.87		
2. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	1.41	2.757	.023*
	ประถมศึกษา	2.23	1.17		
	มัธยมศึกษา	2.96	1.18		
	อาชีวะ	2.25	1.16		
	อนุปริญญา	2.61	.86		
3. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	ปริญญาตรี	1.80	1.31	4.799	.001*
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	.00		
	ประถมศึกษา	1.78	.91		
	มัธยมศึกษา	2.70	1.20		
	อาชีวะ	2.25	1.16		
4. ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวหรือไม่	อนุปริญญา	2.38	.86	.986	.431
	ปริญญาตรี	1.50	.84		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	1.41		
	ประถมศึกษา	3.20	1.32		
	มัธยมศึกษา	3.50	1.17		
	อาชีวะ	2.87	1.35		
	อนุปริญญา	2.84	1.21		
	ปริญญาตรี	2.81	1.25		
	สูงกว่าปริญญาตรี	4.00	1.41		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันทำให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในด้านการเข้าใจถึงการให้การสนับสนุนของ

ภาครัฐบาล ที่บางกลุ่มมองว่ายังได้รับการสนับสนุนน้อยและบางกลุ่มมองว่าได้รับการสนับสนุนปานกลาง รวมถึงหน่วยงานเอกชนด้วย

ตารางที่ 5.35 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนของท่าน	รับราชการ	2.80	1.09	1.908	.088
	รัฐวิสาหกิจ	2.60	1.07		
	ค้าขาย	3.41	1.14		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.87	1.72		
	ว่างงาน	3.08	1.08		
	นักเรียนนักศึกษา	4.00	.85		
	อื่นๆรวม	3.19	.98		
2.ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว	รับราชการ	2.75	1.25	1.462	.200
	รัฐวิสาหกิจ	3.10	.87		
	ค้าขาย	3.71	1.05		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.87	1.35		
	ว่างงาน	3.23	1.01		
	นักเรียนนักศึกษา	3.75	1.05		
	อื่นๆรวม	3.38	1.02		
3.ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	รับราชการ	3.00	1.00	1.342	.247
	รัฐวิสาหกิจ	3.30	.94		
	ค้าขาย	3.28	1.22		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.62	1.50		
	ว่างงาน	3.00	1.12		
	นักเรียนนักศึกษา	3.91	.79		
	อื่นๆรวม	3.42	1.02		
4.ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป	รับราชการ	2.60	.547	2.279	.043*
	รัฐวิสาหกิจ	3.30	.948		
	ค้าขาย	3.53	.949		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.62	1.40		
	ว่างงาน	2.58	1.24		
	นักเรียนนักศึกษา	3.09	.83		
	อื่นๆรวม	2.80	1.03		

ตารางที่ 5.35 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อนักท่องเที่ยว
(ต่อ)

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่าน เสื่อมโทรมลง	รับราชการ	2.50	1.29	2.086	.052
	รัฐวิสาหกิจ	3.00	1.33		
	ค้าขาย	2.58	1.23		
	ธุรกิจส่วนตัว	1.87	.83		
	ว่างงาน	1.84	.80		
	นักเรียนนักศึกษา	2.16	1.11		
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวใน ชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	รับราชการ	2.50	1.23	.628	.707
	รัฐวิสาหกิจ	2.40	1.17		
	ค้าขาย	2.64	.98		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.50	1.30		
	ว่างงาน	1.91	.90		
	นักเรียนนักศึกษา	2.33	1.15		
	อื่นๆ	2.47	1.20		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าอาชีพที่แตกต่างกันส่งผลให้ความคิดเห็นของคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในด้าน ความเปลี่ยนแปลงไปของสภาพสังคมภายหลังการมีนักท่องเที่ยวเกิดขึ้น โดยกลุ่มที่หวาดกลัวความเปลี่ยนแปลงมากที่สุดได้แก่ กลุ่ม ค้าขาย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ

ตารางที่ 5.36 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อการปรับปรุง
อาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุง สิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านที่รองรับนักท่องเที่ยว	รับราชการ	2.60	1.51	.575	.750
	รัฐวิสาหกิจ	3.20	1.13		
	ค้าขาย	3.34	1.26		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.75	1.90		
	ว่างงาน	3.00	1.20		
	นักเรียนนักศึกษา	3.50	1.00		
	อื่นๆ	3.33	1.39		
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้ายบอก ทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยว	รับราชการ	3.25	.95	.675	.670
	รัฐวิสาหกิจ	3.70	1.25		
	ค้าขาย	3.65	.97		
	ธุรกิจส่วนตัว	3.12	1.64		
	ว่างงาน	3.69	.94		
	นักเรียนนักศึกษา	3.58	.66		
	อื่นๆ	3.95	1.24		
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม	รับราชการ	2.60	1.34	1.396	.225
	รัฐวิสาหกิจ	2.55	1.13		
	ค้าขาย	2.80	.87		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.50	1.19		
	ว่างงาน	2.15	1.06		
	นักเรียนนักศึกษา	3.25	1.05		
	อื่นๆ	2.80	.95		
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุง ทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	รับราชการ	3.40	.54	1.255	.286
	รัฐวิสาหกิจ	3.70	1.15		
	ค้าขาย	3.62	.94		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.75	1.58		
	ว่างงาน	3.41	.99		
	นักเรียนนักศึกษา	4.00	1.12		
	อื่นๆ	3.52	.98		

จากตารางพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันไม่ทำให้คนมีความคิดเห็นต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกันเลย สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่มีค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.37 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญา ดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมาด้วย	รับราชการ	2.00	1.00	1.205	.311
	รัฐวิสาหกิจ	2.40	1.34		
	ค้าขาย	2.96	1.18		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.71	1.70		
	ว่างงาน	2.66	.88		
	นักเรียนนักศึกษา	3.45	1.03		
	อื่นๆระบุ	2.95	1.32		
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดการจัดทำหรือพัฒนา สินค้าที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อ ดึงดูดนักท่องเที่ยว	รับราชการ	2.50	1.00	1.980	.077
	รัฐวิสาหกิจ	3.00	1.15		
	ค้าขาย	3.33	1.26		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.28	1.25		
	ว่างงาน	2.66	1.15		
	นักเรียนนักศึกษา	3.83	.71		
	อื่นๆระบุ	2.90	1.37		
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมี ความเข้มแข็งหรือไม่	รับราชการ	2.80	1.78	.621	.713
	รัฐวิสาหกิจ	2.20	1.31		
	ค้าขาย	2.83	1.06		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.50	1.69		
	ว่างงาน	2.58	.79		
	นักเรียนนักศึกษา	3.00	.95		
	อื่นๆระบุ	2.80	1.03		

ตารางที่ 5.37 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อทรัพยากรใน
ชุมชน ภูมิปัญญา (ต่อ)

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
4.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้ วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของท่าน เปลี่ยนแปลงหรือไม่	รับราชการ	2.75	1.50	1.595	.158
	รัฐวิสาหกิจ	3.00	.81		
	ค้าขาย	3.00	.92		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.12	1.24		
	ว่างงาน	2.41	.99		
	นักเรียนนักศึกษา	2.66	.77		
5.ท่านคิดว่าควรมีการจัดกิจกรรมเสริมใน ชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	รับราชการ	3.50	1.29	1.754	.117
	รัฐวิสาหกิจ	2.90	.73		
	ค้าขาย	3.40	.97		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.62	1.59		
	ว่างงาน	3.00	1.22		
	นักเรียนนักศึกษา	3.91	.90		
อื่นๆระบุ	3.09	1.04			

จากตารางพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันไม่ทำให้คนมีความคิดเห็นต่อด้านทรัพยากรและภูมิ
ปัญญาในชุมชนแตกต่างกันเลย สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่มีค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.38 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามอาชีพ ต่อด้านความ
ร่วมมือของชุมชน

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	อาชีพ	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ในชุมชนของท่านต้องการให้คณะกรรมการของ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือ วางแผน	รับราชการ	3.40	.89	1.507	.184
	รัฐวิสาหกิจ	3.30	.48		
	ค้าขาย	3.62	1.03		
	ธุรกิจส่วนตัว	3.00	1.60		
	ว่างงาน	2.76	1.09		
	นักเรียนนักศึกษา	3.83	1.26		
	อื่นๆระบุ	3.19	1.16		
2. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	รับราชการ	3.00	.81	1.004	.428
	รัฐวิสาหกิจ	2.50	1.17		
	ค้าขาย	2.63	1.32		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.37	1.30		
	ว่างงาน	1.76	.83		
	นักเรียนนักศึกษา	2.58	1.08		
	อื่นๆระบุ	2.55	1.27		
3. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	รับราชการ	2.75	.95	.708	.644
	รัฐวิสาหกิจ	2.20	.91		
	ค้าขาย	2.35	1.33		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.14	1.46		
	ว่างงาน	1.75	1.05		
	นักเรียนนักศึกษา	2.33	.98		
	อื่นๆระบุ	2.00	.85		
4. ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวหรือไม่	รับราชการ	2.80	1.30	1.343	.246
	รัฐวิสาหกิจ	2.50	1.08		
	ค้าขาย	3.37	1.26		
	ธุรกิจส่วนตัว	2.62	1.50		
	ว่างงาน	3.61	1.19		
	นักเรียนนักศึกษา	3.41	.79		
	อื่นๆระบุ	3.28	1.34		

จากตารางพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันไม่ทำให้คนมีความคิดเห็นต่อ ความต้องการการมีส่วนร่วม จากหน่วยงานแตกต่างกันเลย สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่มีค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.39 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย
ต่อนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	ระยะเวลาที่อาศัย	ค่าเฉลี่ย — X	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาใน ชุมชนของท่าน	ไม่เกิน 1 ปี	4.00	.	.889	.492
	ไม่เกิน 5 ปี	2.80	1.78		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.87	1.12		
	มากกว่า 10	3.09	1.07		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.48	1.14		
	อื่นๆ ระบุ	3.00	2.00		
2. ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือ นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 1 ปี	4.00	.	1.344	.252
	ไม่เกิน 5 ปี	3.00	1.0		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.00	.75		
	มากกว่า 10	3.28	1.12		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.69	1.07		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		
3. ท่านคิดว่าการมีนักท่องเที่ยวมากท่องเที่ยวในชุมชน จะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ไม่เกิน 1 ปี	4.00	.	1.733	.134
	ไม่เกิน 5 ปี	2.60	1.14		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.87	.64		
	มากกว่า 10	3.15	1.19		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.63	1.05		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		

ตารางที่ 5.39 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย
ต่อนักท่องเที่ยว(ต่อ)

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	ระยะเวลาที่อาศัย	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาใน ชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลง ไป	ไม่เกิน 1 ปี	1.00	.	1.399	.232
	ไม่เกิน 5 ปี	2.40	1.14		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.25	1.03		
	มากกว่า 10	3.15	.99		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.10	1.06		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่าน เสื่อมโทรมลง	ไม่เกิน 1 ปี	1.00	.	1.396	.233
	ไม่เกิน 5 ปี	2.40	.54		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.75	1.03		
	มากกว่า 10	2.50	1.17		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	2.00	1.14		
	อื่นๆ ระบุ	2.00	1.00		
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	1.924	.098
	ไม่เกิน 5 ปี	3.40	1.14		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.75	1.03		
	มากกว่า 10	2.54	1.17		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	2.08	.92		
	อื่นๆ ระบุ	2.33	1.15		

จากตารางพบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันไม่ทำให้คนมีความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชนแตกต่างกันเลย สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่มีค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.40 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่อการปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่ง ท่องเที่ยว	ระยะเวลาที่อาศัย	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุง สิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	.070	.997
	ไม่เกิน 5 ปี	3.00	1.22		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.25	1.16		
	มากกว่า 10	3.20	1.25		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.28	1.39		
	อื่นๆ ระบุ	3.00	2.00		
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้าย บอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกแก่นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 1 ปี	2.00	.	1.678	.147
	ไม่เกิน 5 ปี	3.00	1.22		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.37	1.18		
	มากกว่า 10	3.84	1.10		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.64	1.01		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม	ไม่เกิน 1 ปี	4.00	.	2.165	.065
	ไม่เกิน 5 ปี	2.50	.57		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.25	.88		
	มากกว่า 10	2.45	1.04		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.05	.97		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุง ทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 1 ปี	2.00	.	1.210	.310
	ไม่เกิน 5 ปี	3.60	1.67		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.62	1.06		
	มากกว่า 10	3.60	.95		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.52	1.13		
	อื่นๆ ระบุ	2.33	1.15		

จากตารางพบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันไม่ทำให้คนมีความคิดเห็นต่อ การปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแตกต่างกันเลย สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่มีค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.41 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย
ต่อทรัพยากรและภูมิปัญญาในชุมชน

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	ระยะเวลาการอาศัย	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ ถ่ายทอดกันมาด้วย	ไม่เกิน 1 ปี	2.00	.	1.055	.391
	ไม่เกิน 5 ปี	2.20	1.30		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.37	1.06		
	มากกว่า 10	2.78	1.22		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.13	1.23		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดการจัดทำหรือพัฒนาสินค้าที่ ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	1.578	.174
	ไม่เกิน 5 ปี	2.40	1.67		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.00	1.15		
	มากกว่า 10	2.88	1.18		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.43	1.25		
	อื่นๆ ระบุ	2.00	1.00		
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความ เข้มแข็งหรือไม่	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	2.749	.023*
	ไม่เกิน 5 ปี	1.20	.44		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.12	.99		
	มากกว่า 10	2.91	1.12		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	2.76	1.05		
	อื่นๆ ระบุ	3.00	2.00		
4.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้วัฒนธรรม ชุมชนดั้งเดิมของท่านเปลี่ยนแปลงหรือไม่	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	.391	.854
	ไม่เกิน 5 ปี	2.20	1.30		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.57	.97		
	มากกว่า 10	2.62	.98		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	2.75	.90		
	อื่นๆ ระบุ	3.00	1.73		
5.ท่านคิดว่าควรมีการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	.778	.568
	ไม่เกิน 5 ปี	2.80	1.48		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.00	.92		
	มากกว่า 10	3.13	1.07		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.46	1.07		
	อื่นๆ ระบุ	2.66	2.08		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางแสดงให้เห็นว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับน้อยกว่า 0.05 ในด้าน ความคิดเห็นต่อความเข้มแข็งของชุมชน ว่ามีหรือไม่มี โดยค่า Sig ที่ได้เท่ากับ 0.023 กลุ่มที่คิดว่ามีความเข้มแข็งมากที่สุดได้แก่กลุ่มที่เพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ไม่เกิน 1 ปี ส่วนที่เหลือมีความแตกต่างกัน สังเกตได้จากค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5.42 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย ต่อความร่วมมือของชุมชน

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	ระยะเวลาการอาศัย	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ในชุมชนของท่านต้องการให้คณะกรรมการ ของชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หรือวางแผน	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	.239	.944
	ไม่เกิน 5 ปี	3.40	1.14		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.25	1.03		
	มากกว่า 10	3.34	1.05		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.38	1.28		
2. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52	1.930	.097
	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.		
	ไม่เกิน 5 ปี	2.00	1.41		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.12	.99		
	มากกว่า 10	2.17	1.13		
3. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	2.89	1.18	1.768	.127
	อื่นๆ ระบุ	2.66	1.52		
	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.		
	ไม่เกิน 5 ปี	1.20	.44		
	ไม่เกิน 10 ปี	2.00	1.00		
	มากกว่า 10	2.09	1.10		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	2.30	1.07		
	อื่นๆ ระบุ	3.33	2.08		

ตารางที่ 5.42 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัย
ต่อความร่วมมือของชุมชน (ต่อ)

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	ระยะเวลาการอาศัย	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
4.ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็น แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่	ไม่เกิน 1 ปี	3.00	.	1.577	.174
	ไม่เกิน 5 ปี	2.20	1.78		
	ไม่เกิน 10 ปี	3.25	1.03		
	มากกว่า 10	3.15	1.24		
	อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด	3.46	1.21		
	อื่นๆ ระบุ	2.00	1.00		

จากตารางพบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกันไม่ทำให้คนมีความคิดเห็นต่อ
ความร่วมมือของคนในชุมชนและจากภายนอกแตกต่างกันเลย สังเกตได้จากค่า Sig. ที่ไม่มีกลุ่มใดที่
มีค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.05

ตารางที่ 5.43 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อนักท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นนักท่องเที่ยว	รายได้	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1.ท่านต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้า มาในชุมชนของท่าน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.36	1.03	2.745	.024*
	5,001 - 10,000 บาท	3.19	1.00		
	10,001 - 15,000 บาท	2.68	1.30		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	4.33	1.15		
2.ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลก หน้าหรือนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.33	1.06	3.077	.013*
	5,001 - 10,000 บาท	3.65	1.02		
	10,001 - 15,000 บาท	2.68	1.13		
	15,001 - 20,000 บาท	4.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.33	.57		

ตารางที่ 5.43 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อนักท่องเที่ยว
(ต่อ)

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว	รายได้	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
3. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวมากท่องเที่ยว ในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.23	1.10	1.715	.140
	5,001 - 10,000 บาท	3.34	1.06		
	10,001 - 15,000 บาท	3.00	1.36		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
	30,001 บาทขึ้นไป	4.00	1.00		
4. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้า มาในชุมชนจะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชน เปลี่ยนแปลงไป	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.90	1.13	1.414	.227
	5,001 - 10,000 บาท	3.25	.90		
	10,001 - 15,000 บาท	2.93	1.34		
	15,001 - 20,000 บาท	4.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.33	.57		
5. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้า มาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชน ของท่านเสื่อมโทรมลง	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.10	1.14	1.063	.387
	5,001 - 10,000 บาท	2.53	1.24		
	10,001 - 15,000 บาท	2.31	1.01		
	15,001 - 20,000 บาท	1.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
	30,001 บาทขึ้นไป	2.65	.57		
6. ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามา ท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ท่าน ไม่ปลอดภัย	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.28	1.08	.885	.495
	5,001 - 10,000 บาท	2.63	1.11		
	10,001 - 15,000 บาท	2.37	1.20		
	15,001 - 20,000 บาท	2.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.00	.00		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางพบว่ารายได้ที่แตกต่างกันส่งผลให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 ในด้านความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้าน ความต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน และ ความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือคนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยวในด้านการตอบคำถาม

ตารางที่ 5.44 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อการปรับปรุง
อาคารสถานที่ แหล่งท่องเที่ยว

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : การปรับปรุงอาคารสถานที่ แหล่ง ท่องเที่ยว	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย \bar{x}	ค่า เบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุง สิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.06	1.36	1.590	.171
	5,001 - 10,000 บาท	3.39	1.13		
	10,001 - 15,000 บาท	2.81	1.55		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.66	1.15		
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้าย บอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกแก่นักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.85	1.13	2.858	.019*
	5,001 - 10,000 บาท	3.79	1.01		
	10,001 - 15,000 บาท	3.05	1.23		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.33	.57		
3. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือแหล่ง ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.26	1.11	3.929	.003*
	5,001 - 10,000 บาท	3.00	.85		
	10,001 - 15,000 บาท	2.26	.88		
	15,001 - 20,000 บาท	4.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	1.11		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.33	.57		
4. ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุง ทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.53	1.07	2.136	.069
	5,001 - 10,000 บาท	3.72	.82		
	10,001 - 15,000 บาท	3.12	1.50		
	15,001 - 20,000 บาท	3.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.00	.00		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางพบว่ารายได้ที่แตกต่างกันส่งผลให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 ในด้านการปรับปรุงอาคารสถานที่เพื่อรองรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้าน การจัดทำป้ายบอกทางหรือสัญลักษณ์ และ ด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรและ

ความมีคุณค่าของชุมชนในความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คิดว่ามีคุณค่าระดับใด ซึ่งพบว่าแต่ละกลุ่มรายได้ให้ความคิดเห็นในด้านนี้แตกต่างกัน

ตารางที่ 5.45 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อทรัพยากรในชุมชนและภูมิปัญญา

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-Test	Sig.
1.คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมาด้วย	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.17	1.13	3.046	.014*
	5,001 - 10,000 บาท	2.78	1.22		
	10,001 - 15,000 บาท	2.18	1.04		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.66	.57		
2.ท่านคิดว่าควรมีการจัดการทำหรือพัฒนาสินค้าที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.17	1.27	1.205	.314
	5,001 - 10,000 บาท	3.09	1.17		
	10,001 - 15,000 บาท	2.56	1.41		
	15,001 - 20,000 บาท	4.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.33	1.52		
3.ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งหรือไม่	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.80	.99	2.114	.071
	5,001 - 10,000 บาท	2.74	1.17		
	10,001 - 15,000 บาท	2.20	1.32		
	15,001 - 20,000 บาท	4.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	4.00	1.00		
4.ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของท่านเปลี่ยนแปลงหรือไม่	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.39	1.03	3.310	.009*
	5,001 - 10,000 บาท	2.95	.80		
	10,001 - 15,000 บาท	2.43	1.15		
	15,001 - 20,000 บาท	1.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.66	.57		
5.ท่านคิดว่าควรมีการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.20	1.12	1.872	.107
	5,001 - 10,000 บาท	3.32	.99		
	10,001 - 15,000 บาท	2.81	1.22		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	.		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	.		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.33	1.52		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางพบว่ารายได้ที่แตกต่างกันส่งผลให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 ในด้านความคิดเห็นต่อทรัพยากรที่มีคุณค่า และภูมิปัญญาในชุมชน โดยเฉพาะในด้าน ความคิดเห็นต่อภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ยังมีการถ่ายทอดหรือไม่และ ในด้านความคิดเห็นต่อผลกระทบต่อวัฒนธรรมของชุมชนที่อาจจะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.46 แสดงความคิดเห็นของคนในชุมชนแบ่งแยกตามรายได้ ต่อการความร่วมมือของชุมชน

ความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยว : ความร่วมมือของชุมชน	การศึกษา	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ค่าเบี่ยงเบน SD	t-test	Sig.
1. ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ในชุมชนของท่านต้องการให้คณะกรรมการของ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือ วางแผน	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.19	1.22	2.437	.041*
	5,001 - 10,000 บาท	3.55	.95		
	10,001 - 15,000 บาท	2.93	1.06		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
2. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.46	1.26	2.228	.059*
	5,001 - 10,000 บาท	2.68	1.17		
	10,001 - 15,000 บาท	1.81	1.10		
	15,001 - 20,000 บาท	4.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
3. ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.00	.88	3.341	.008*
	5,001 - 10,000 บาท	2.46	1.22		
	10,001 - 15,000 บาท	1.56	.81		
	15,001 - 20,000 บาท	3.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
4. ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวหรือไม่	ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.16	1.36	1.738	.134
	5,001 - 10,000 บาท	3.39	1.09		
	10,001 - 15,000 บาท	2.68	1.53		
	15,001 - 20,000 บาท	5.00	-		
	20,001 - 25,000 บาท	1.00	-		
	30,001 บาทขึ้นไป	3.00	1.00		

(*) หมายถึง ค่า Significant

จากตารางพบว่ารายได้ที่แตกต่างกันส่งผลให้คนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า 0.05 ในด้านความคิดเห็นต่อความร่วมมือต่อชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว โดยพบว่ามีถึง 3 ประเด็นที่คนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้น ความต้องการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่ความคิดเห็นมีความใกล้เคียงกัน

5.3 ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้นำชุมชน ทางผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลไปยังฝ่ายพัฒนาชุมชน สำนักงานเขตคูสิตเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนดูแล ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านญวนสามเสนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบว่า ชุมชนบ้านญวนสามเสนนี้แบ่งเป็นหลายชุมชนตามเชื้อชาติและศาสนาที่ตนเองนับถือ เป็นชุมชนที่ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนตามคำจำกัดความของสำนักงานเขต เหมือนอย่างชุมชนอื่นๆ เนื่องจากปัญหาในการถือครองที่ดินของคนในชุมชนโดยเฉพาะ ชุมชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายน้ำ ซึ่งได้แก่ ชุมชนบ้านมิตรคาม 1 และบ้านมิตรคาม 2 เนื่องจากไม่มีหลักฐานการถือครองที่ดิน เพราะตัวบ้านยื่นลงไปแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้ไม่สามารถระบุที่ตั้งได้ ทำให้ชาวบ้านดังกล่าวนี้ยังไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือในด้านใดๆ เช่นเดียวกับชุมชนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว โดยชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงและได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วได้แก่ ชุมชนราชมหาทับทิม เป็นต้น

5.1.1 คุณภูมิรินทร์ สำอางค์ ตำแหน่งคณะกรรมการชุมชนมิตรคาม 1

อาศัยอยู่ที่นี้มาเป็นเวลา 35 ปี โดยย้ายมาจากจังหวัดสิงห์บุรี เข้ามาเรียนและทำงานในกรุงเทพฯ แต่เดิมอาศัยอยู่กับพี่ชาย เมื่อก่อนยังไม่ค่อยมีบ้านเรือนในชุมชนมากนัก หรือถ้ามีก็น้อย สมัยก่อนมีบ้านคนญวนอยู่ทางด้านบนประมาณ 10 หลัง ที่นี่ยังเคยเป็นที่อยู่อาศัยของชาวญวนเขมร และโปรตุเกสก่อน เชื้อสายโปรตุเกสได้หมดไปแล้วโดยได้ย้ายไปอยู่แถว โรงเรียนชานตาครุส กันหมดเหลือเพียงแต่คนเชื้อสายญวนปลายๆ รุ่นลูกหลาน ชาวโปรตุเกสที่เข้ามาส่วนใหญ่จะเข้ามาค้าขายและมีเรือรบเข้ามาจอดตรงสะพานซังฮี้ แต่ไม่ทราบว่าเป็นของชาติใด จากอดีตจนถึงปัจจุบันชุมชนได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมาก เริ่มมีบ้านเรือนมากขึ้น และมีคนอพยพเข้ามาจากหลายที่หลายจังหวัด มีทั้งจังหวัดอยุธยา สุพรรณบุรี และสิงห์บุรี ได้เข้ามาอยู่อาศัยที่นี้หลายครอบครัว ทางชุมชนบ้านมิตรคาม 1 ได้แยกตัวออกจากมิตรคาม 2 แต่ละฝั่งจะมีประธานปกครองดูแลชุมชน ซึ่งชุมชนบ้านมิตรคาม 1 นี้จะมีการจัดการดูเป็นระบบและเป็นรูปเป็นร่าง

มากกว่า มิตรคาม 2 และมีบ้านเลขที่ พร้อมทะเบียนบ้านอย่างถูกต้องครบทุกหลัง อาณาเขตบ้าน มิตรคาม 1 และ 2 นั้นจะมีคลองเล็กๆ กั้นอยู่กลาง แบ่งอาณาเขตอย่างแน่นอนชัดเจน คลองนี้จะ ยาวไปจนถึงสุดชุมชนราชผาตัดบึงทิม ชุมชนราชผาตัดบึงทิมนี้เป็นชุมชนที่จดทะเบียนอย่างถูกต้องตาม กฎหมายเรียบร้อยแล้ว แต่ทางบ้านมิตรคาม 1 ได้ทำเรื่องขอไปทางสำนักงานเขตแล้วแต่สำนักงาน เขตไม่ยินยอม

ปัญหาของชุมชน คือ ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งทางชุมชนได้มีการคิด และพร้อมที่จะทำอยู่แล้ว นอกจากนั้นก็มีปัญหาเรื่องงบประมาณในการสร้างสะพาน แต่ได้มีการ ของบประมาณจากทาง สส. มาบ้าง และขอเศษไม้ที่ไม่ใช้แล้วของทางวัดมาบ้างแล้ว

ความร่วมมือของทางชุมชนมิตรคาม 1 และ 2 ไม่ได้มีการประสานงานร่วมมือกัน คือต่าง คนต่างดูแลชุมชนที่ตนเองอยู่เท่านั้น เพราะบ้านมิตรคาม 2 ไม่ค่อยมีความเสียสละเวลา ไม่มีความ ใส่ใจเท่าที่ควรและยังขาดคนกลางที่เป็นผู้คอยประสานงานทั้งสองฝั่ง ส่วนเรื่องของปัญหา ยาเสพติดมีน้อยกว่าแต่ก่อนมาก เพราะคนในชุมชนให้ความร่วมมือและต่อต้าน คอยสอดส่องดูแล ชุมชนกันเป็นอย่างดี ทุกๆ 3 เดือน จะมีการเรียกประชุมกัน 1 ครั้ง เวลาต้องการความช่วยเหลือ หรือชี้แจงเรื่องต่างๆ ก็จะมีการเรียกประชุมกันเสมอ ส่วนใหญ่จะเป็นวันเสาร์และวันอาทิตย์

โครงการที่ได้เริ่มทำคือศาลาอเนกประสงค์ สะพานทางเดิน งบประมาณได้ทำเรื่องขอ กระทรวงพัฒนาสังคม กลุ่มออมทรัพย์ ให้ตามความสมัครใจ ครอบคลุมละ 100 บาท บ้าง หรือจะ มากกว่านั้นก็ได้ ฝากแยกเป็นครอบครัวกันไป เวลาที่จะทำโครงการต่างๆ ผู้ที่คอยให้ความ ช่วยเหลือ คือ สำนักงานเขต กระทรวงพัฒนาชุมชน และ พอช. ส่วนใหญ่งบประมาณที่ได้จะเป็น ของ พอช. แต่มี สส. เข้ามาดูแลบ้าง ขอเรียกรายจากคนในชุมชนบ้างแล้วนำมาพัฒนาเป็นของ ส่วนรวม การจัดกิจกรรมของคนในชุมชน ก็ได้มีการจัดไปบ้างแล้ว คือ ช่วงวันเด็กและวันปีใหม่

การจัดพื้นที่ตรงนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ค่อนข้างที่จะเห็นด้วย เพราะจะทำให้ช่วย แก้ปัญหาในชุมชน ให้คนในชุมชนมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มมากขึ้นและทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ภาษา มี การศึกษาที่ดีขึ้น แต่อยากจะให้มีการพัฒนาทางด้านศักยภาพและความพร้อมของชุมชนให้ มากกว่านี้ ในชุมชนที่มีความแออัดและบ้านแต่ละหลังมีคนอยู่อาศัยหลายคน อาจทำให้ไม่พร้อมที่ จะให้บ้านเป็นแบบโฮมสเตย์

ส่วนใหญ่คนในชุมชนมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท ทำประดาน้ำบ้าง แต่มีเหลืออยู่ไม่กี่บ้าน ที่ประกอบอาชีพนี้ การนับถือศาสนา มีผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกประมาณ 40% และที่เหลือนับถือศาสนาพุทธ การนับถือศาสนาที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้คนในชุมชนเกิดความ แยกแยกหรือความแตกต่างหรือการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน

สิ่งที่คนในชุมชนต้องการตอนนี้ คือ อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคอยเข้ามาดูแล ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ เพื่อที่จะทำให้ชุมชนเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและในอนาคตคอยทำให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ให้สำเร็จ สร้างสะพานที่สามารถเดินทะลุถึงกันได้ ตอนนี้กำลังผลักดันและพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

5.1.2 คุณพิสิทธิ์ บัวสี เป็นรองประธานบ้านญวนมิตรคาม 1

อยู่ที่นี้มาตั้งแต่สมัยคุณตาถือเป็นรุ่นแรกของมิตรคาม1 ผู้ที่อาศัยอยู่ส่วนมากเป็นเครือญาติกัน ตอนนั้นยังไม่ได้แบ่งออกเป็นมิตรคาม1 กับมิตรคาม2 แต่ได้แบ่งกันชัดเจนตอนทำพัฒนาชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ ครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัวขยาย พื้นที่ตรงนี้ได้รับพระราชทานในรัชกาลที่ 3 ตั้งแต่บ้านญวนลงมาถึงแม่น้ำโดยให้วัดเป็นผู้ดูแลจัดสรรให้ลูกบ้าน (เงินคอกอยู่ที่วัด) ต่อมารัชกาลที่ 5 ได้กำหนดกรรมสิทธิ์ที่ดินขึ้นให้สำหรับญวนที่อพยพ เหนือขึ้นไปส่วนบนของมิตรคาม2 เรียกว่าบ้านเขมร ซึ่งแต่ก่อนพื้นที่ตรงนี้เคยเป็นคลองยาวไปจนถึงถนนสามเสน ต่อมาได้มีการถมที่เพื่อทำถนน ส่วนการประกอบอาชีพส่วนใหญ่จะค้าขายบนเรือ เช่นขายถ่านหรือข้าว และมีอาชีพประดาน้ำเป็นอาชีพที่เก่าแก่ของชุมชน แต่ก่อนผู้ที่อาศัยอยู่ตรงนี้จะต้องเสียค่าเช่าโดยมีสภาพวัดเป็นผู้ดูแลเก็บเงิน แต่ปัจจุบันไม่ได้เก็บมา 10 ปีแล้ว ปัจจุบันได้มีการทำกลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย พื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่บุกรุกวัด ไม่ได้บุกรุกน่านน้ำ ตอนนี้ได้มีการจัดทำโครงการเช่าพื้นที่เจ้าท่าอยู่ แต่ยังไม่ได้รับอนุญาต (สรุปว่าไม่ได้เป็นพื้นที่ของวัดหรือของเจ้าท่า ซึ่งเขตเราบอกว่าเป็นของ กทม. กับน่านน้ำ) ตอนนี้ได้บ้านร่วมใจของสถาบันพัฒนาองค์การชุมชน สังกัดกระทรวงความมั่นคงของมนุษย์ และได้รับงบประมาณสาธารณูปโภคมาแล้ว แต่ไม่ได้หมายความว่า จะได้รับอนุมัติให้อยู่ในพื้นที่นี้ เป็นแค่การช่วยเหลือทางด้านงบประมาณเท่านั้น ซึ่งทางชุมชนเองก็ได้พยายามสร้างกลุ่มออมทรัพย์ให้เข้มแข็ง ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ กทม. (บ้านร่วมใจ คือ ให้กู้เงินเพื่อนำมาพัฒนาบ้านร้อยละ 2 บาท) ปัญหาที่ค้างคาคือเรื่องปัญหาที่ดิน แต่ทุกครัวเรือนมีบ้านเลขที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 ที่เขตเป็นผู้ออกให้ ส่วนเรื่องยาเสพติดมีน้อย ขโมยไม่มี ชุมชนจะทำกิจกรรมร่วมกันทุกๆ เทศกาลของไทย

เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะจัดพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จุดเด่นคือเป็นหมู่บ้านประมงและยังคงมีเรือประมงจอดอยู่ ยังเคยออกรายการคนค้นคนเรื่องการประดาน้ำ อนาคตมีโครงการรักษเจ้าพระยา จะรณรงค์ให้รักษาแม่น้ำ ไม่ทิ้งขยะ สร้างบ่อกำจัดไขมัน ซึ่งได้เสนอโครงการให้ กทม. และได้งบประมาณมาบ้างแล้วบางส่วน หากมีการจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจริงๆ อยากให้เป็นไฮมสเคย์ จะส่งลูกไปเรียนภาษาเป็นโค้ดเอง คนในชุมชนจะได้มีรายได้ คนในชุมชนสามารถเย็บ

อนได้ ประคาน้ำและทำตู้ประคาน้ำเอง มีการรับเหมาทั่วไป หากมีการทำโฮมสเตย์ในน้ำก็ดี เพราะแถวนี้ยังไม่มีที่ไหนทำ และเคยคิดโครงการนี้เอาไว้แล้ว นอกจากนี้ตรงนี้ยังเป็นแหล่ง กว๋ยเตี่ยวเรือแห่งแรก (ยังเก็บสูตรไว้อยู่) ต่อมาก็ได้ไปขายที่อนุสาวรีย์ ส่วนโครงการทำเขื่อนทาง ชุมชนไม่ต่อต้านยินดีจะรับพื้นที่ให้ แค่ไมไล่ที่เราก็อพยและไม่ลักลอบเผาที่ได้

5.1.3 คุณอุไร พ่วงท่า ตำแหน่งรองประธานชุมชนมิตรคาม 2

คุณอุไร พ่วงท่า ได้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนมิตรคาม 2 ว่า กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมิตรคาม 2 นี้ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบริเวณชานน้ำ โดยปลูก บ้านยื่นลงไปแม่น้ำเจ้าพระยา การมาตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านชานน้ำนี้มาจากกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า ที่เดินทางทางน้ำมาจากจังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี หรือจังหวัดใกล้เคียงมาเพื่อค้าขายเช่น ขายถ่าน ขายข้าว หรือขายกว๋ยเตี่ยว เป็นต้น เมื่อเดินทางมาถึงบริเวณนี้ก็เห็นเป็นทำเลที่ดีเลยหยุดค้าขาย อยู่บริเวณนี้เป็นเวลานาน จนเรือพังกเลยสร้างเป็นบ้านอยู่ในน้ำตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ด้านเชื้อชาติ และศาสนา คุณอุไรได้พูดถึงเชื้อชาติของคนในชุมชนนี้ว่า แบ่งออกเป็น หลายเชื้อชาติด้วยกัน มีทั้งชุมชนชาวโปรตุเกส ชาวญวน ชาวจีน ชาวเขมร และชาวไทย โดย ปัจจุบันนี้ก็ผสมกลมกลืนกันจนแทบจะแยกไม่ออก ส่วนในด้านการนับถือศาสนาของชาวบ้าน มิตรคาม 2 ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่จะมีบางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หรือที่เรียกว่า คริสตังค์

ในด้านพื้นที่ ชุมชนนี้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน ส่วนด้านบนและส่วนด้านล่าง ส่วน ด้านบนเป็นพื้นที่พระราชทานของรัชกาลที่ 5 ซึ่งได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และส่วน ด้านล่างเป็นชุมชนบ้านมิตรคาม เป็นชุมชนที่ยังไม่ได้จดทะเบียนอย่างถูกต้อง โดยเฉพาะชาวบ้าน ที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ของวัดคอนเซ็ปชัน โดยบุกรุกเข้ามาอยู่อาศัยอย่างผิดกฎหมาย มี เพียงบ้านเลขที่ชั่วคราวซึ่งทางสำนักงานเขตออกให้เพื่อให้สามารถนำลูกหลานไปเข้ารับการศึกษา ตามเกณฑ์อายุที่กำหนดได้ การกระทำการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้พื้นที่ประชาชนกลุ่มดังกล่าว จึงไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับการเซ็นอนุมัติของทางวัดคอนเซ็ปชัน ซึ่งทาง วัดสามารถรับไล่คนในชุมชนนี้ออกไปก็ได้ เพราะพวกเขาเข้ามาบุกรุกพื้นที่ของวัด แต่ทางวัดก็ได้ ยินยอมให้อาศัยอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

ทางด้านสาธารณูปโภคยังขาดในเรื่องของการไม่มีน้ำประปาใช้ ซึ่งทางชุมชนเคยได้ทำ เรื่องรอน้ำประปาไปกับทางการแล้วแต่ไม่เป็นผลสำเร็จเพราะทางวัดไม่ยอมตกลงร่วมด้วย ชาวบ้านจึงต้องซื้อน้ำประปาจากด้านบนมาใช้ ถึงละ 1 บาท อาบน้ำก็ต้องอาบน้ำคลองซึ่งสกปรก

มีเพียงไฟฟ้าใช้เท่านั้น แต่เวลาที่เกิดน้ำท่วมก็ยังคงมีหน่วยงานจากภายนอกเข้ามาช่วยเหลือคนในชุมชนอยู่บ้างเช่นกัน

ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของคนในชุมชนถ้าเป็นคนที่นับถือศาสนาพุทธก็จะทำพิธีกรรมตามวัดที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณนี้ เช่น วัดราชผาติการาม วัดราชาธิวาสและวัดกนิณี ส่วนคนที่นับถือศาสนาคริสต์ก็จะใช้วัดคอนเซ็ปชันที่อยู่ในชุมเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยการนับถือศาสนาที่แตกต่างกันไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในชุมชนและไม่เกิดความเหลื่อมล้ำกันเลย แต่คนในชุมชนกลับอยู่กันแบบที่น้อง คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ชุมชนบ้านมิตรคามนั้นแบ่งออกเป็น 2 ฝั่ง คือ ชุมชนบ้านมิตรคาม 1 และชุมชนบ้านมิตรคาม 2 ซึ่งมีคลองบ้านญวนคั่นกลาง คลองนี้ยาวไปจนถึงชุมชนบ้านราชผาติการาม เป็นชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงและจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ชุมชนบ้านมิตรคาม 1 ได้เป็นหมู่บ้านร่วมใจ ซึ่งได้ทำการทำเรื่องขอไปยังหน่วยงาน แต่ทางชุมชนบ้านมิตรคาม 2 ยังไม่มีใครเป็นตัวแทนดำเนินการ อีกทั้งชุมชนยังไม่มีความพร้อมทางด้านศักยภาพและการจัดการส่วนต่างๆ มีเพียงการตั้งคณะกรรมการของชุมชนขึ้นเท่านั้น

ปัญหาของคนในชุมชนบ้านมิตรคาม 2 นั้นในชุมชนนี้ยังมีคนเก่าแก่หลงเหลืออยู่บ้างประมาณ 4-5 คน มีอายุประมาณ 90 ปีขึ้นไป คนในชุมชนนี้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการลักขโมย ซึ่งเด็กในชุมชนเป็นผู้พาคนนอกเข้ามา ส่วนใหญ่เป็นเด็กนอกชุมชนที่เข้ามาทำให้เกิดปัญหา

จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนนี้ สิ่งที่ชุมชนต้องการให้มีการแก้ปัญหาเป็นอันดับแรกเลยคือ เรื่องน้ำประปา ส่วนการจัดกิจกรรมของคนในชุมชนเพิ่งเริ่มจัดแค่ 2 ครั้ง คือ วันปีใหม่และวันเด็ก เพราะเพิ่งได้มีการรวมตัวกันของคนในชุมชน ซึ่งแต่ก่อนต่างคนต่างอยู่ โดยได้รับความช่วยเหลือจาก พช. ที่เข้ามาทำให้คนในชุมชนได้รู้จักเก็บออมเงิน คือ ให้ชาวบ้านแต่ละหลังออมเงินเดือนละ 100 บาทหลัง แล้วแต่ความสมัครใจที่จะให้และเก็บรวบรวมเงินทุกวันที่ 5 ของเดือน เมื่อยามเดือนครีอนสามารถเบิกเงินจากตรงนี้ได้ ตอนนี้ พช. ยังมีงบประมาณคอยสนับสนุนช่วยเหลืออยู่ จึงไม่จำเป็นต้องเบิกเงินออม

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาพื้นที่นี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว คุณอุไร กล่าวว่า ตนเองมีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง และคิดว่าจะได้รับความร่วมมืออย่างดีจากคนในชุมชน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ดีที่ช่วยให้คนในชุมชนมีอาชีพ สร้างรายได้ มีรายได้เสริม เนื่องจากยังมีคนตกงานว่างงานและคนชราที่อยู่บ้านเฉยๆ เป็นจำนวนมากซึ่งจะสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ แต่สิ่งสำคัญคือคนในชุมชนยังไม่ทราบว่าอะไรจะนำมาเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว หรือนำอะไรมาเป็นจุดเด่นในการ

พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนรูปแบบการท่องเที่ยวตามที่พอจะมองเห็นตอนนี้ก็น่าจะเป็นเป็นการเปิดร้านอาหาร ตลาดขายของริมน้ำ ภูมิปัญญาชาวบ้านแต่เดิมทำการประมง และการสร้างบ้านให้กับนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก

ข้อคิดเห็นที่ต้องการเพิ่มเติมคือ อยากให้ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยสร้างสะพานและมีน้ำประปาใช้และต้องการให้มีการอบรมหรือเปิดสอนการทำงานหัตถกรรมหรืองานฝีมือให้กับชาวบ้าน

5.1.4 คุณอุทัยวรรณ นางาม ตำแหน่งตัวแทนชุมชนมิตรคาม 2

อาศัยอยู่ในชุมชนเมื่อ พ.ศ. 2533 ย้ายมาจากจังหวัดอุบลราชธานี อยู่ทางด้านบนของบ้านญวน ได้เข้ามาทำงานทำที่กรุงเทพฯ ชุมชนแห่งนี้ได้มีมาตั้งนานแต่ไม่มากเท่าปัจจุบัน สภาพของชุมชนแต่ก่อนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ค่อนข้างแยกว่านี้ ไม่มีไฟฟ้าใช้และไม่มีทะเบียนบ้านอย่างถาวร ต่อมาได้ทำเรื่องขอไปที่สำนักเขตจึงได้มีไฟฟ้าใช้และมีทะเบียนบ้านได้รับเมื่อ พ.ศ. 2537 แต่เดิมพื้นที่แห่งนี้ไม่ต้องเสียค่าเช่า สามารถจับจองปลูกสร้างบ้านเองได้ ทำให้มีการสร้างบ้านเรือนยื่นออกไปจำนวนมาก ซึ่งที่ที่อยู่ในปัจจุบันนี้เป็นของกรมเจ้าท่าคนในชุมชนบุกเบิกเข้ามาอาศัยอยู่และอีกไม่นานทาง กทม. จะให้มีการทำเขื่อนกันริมแม่น้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม ทำให้ชาวบ้านอาจจะถูกขับไล่ให้ไปอยู่ที่อื่น แต่ยังไม่มีการกำหนดวันที่ขับไล่อย่างแน่นอน แต่ได้มีการติดประกาศไว้ตามเสาของชุมชน

สิ่งที่ต้องการของคนในชุมชนคือการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาดูแลมากกว่านี้ เพราะคนในชุมชนได้อยู่อาศัยมาเป็นร้อยปี ตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย แต่จะมาเริ่มทำเขื่อนในปลายปีนี้

ส่วนปัญหาของชุมชนที่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะเป็นคนนอกเสียเป็นส่วนใหญ่ที่เข้ามาในชุมชนและชักจูงเด็กในชุมชนทำสิ่งเหล่านี้ เมื่อมีปัญหาคนในชุมชนจะช่วยตักเตือนกันแต่ยังมีพ่อแม่ของเด็กบางคนที่ไม่ฟังและไม่เชื่อว่าลูกของตนทำสิ่งที่ไม่ดี เมื่อมีปัญหาเหล่านี้มากเกินไปคนในชุมชนจะเรียกตำรวจเข้าจัดการดูแล แต่เข้ามาบ้างไม่เข้าบ้าง

กิจกรรมของคนในชุมชนที่เพิ่งจะได้ทำร่วมกันแค่ 2 ครั้ง เพราะมีการรวมตัวกันได้ไม่นานงานที่จัดจะมีงานปีใหม่และงานวันเด็ก ซึ่งแต่ละบ้านจะช่วยกันทำอาหารแล้วมารวมตัวกันแจกจ่ายอาหารให้กับเด็กๆ เมื่อวันเด็กปีที่แล้วได้ทุนช่วยเหลือของทางสำนักงานเขตและ พอช. ได้เข้ามาช่วยในเรื่องของการเก็บเงินออมของคนในชุมชน เพื่อสำรองไว้เป็นเงินทุนเมื่อถึงเวลาโดนขับไล่ที่

การนับถือศาสนา นับถือศาสนาพุทธ สามารถอยู่ร่วมกับคนที่นับถือศาสนาอื่นได้ โดยไม่รู้สึกว่ามีความแตกต่างหรือแบ่งแยกกัน เมื่อมีการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา จะเดินทางไปยังวัดที่อยู่ใกล้บ้าน เช่น วัดภคินีนาถ

การพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีความคิดเห็นที่ท้องถิ่นและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ เป็นผลทำให้คนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งยังทำให้เป็นการพัฒนาให้ลูกหลานต่อไป รูปแบบของการท่องเที่ยวที่ต้องการเป็นแบบการสร้างตลาดริมน้ำ ร้านอาหารให้นักท่องเที่ยวได้มาซื้อของ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน แต่จะต้องมีการปรับปรุงสถานที่ให้ดูดีกว่านี้ก่อน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว

ปัจจุบันประกอบอาชีพค้าขายอาหาร รายได้ไม่เยอะมากแต่พอเลี้ยงตัวเองได้ ไม่เดือดร้อน มีเงินพอที่จะเป็นค่ารักษาพยาบาลเมื่อยามตนเองเจ็บป่วย พอใจที่จะประกอบอาชีพต่อไป

5.1.5 คุณบุตรดาภา วีระสม (เคิม เสวนาทิน) ชาวบ้าน

บ้านเลขที่ 18 ซอยมิตรคาม3 พื้นที่ตรงนี้เป็นที่ดินพระราชทานตั้งแต่รัชกาลที่ 3 เริ่มตั้งแต่แม่น้ำจนถึงเขนคาเบรียลและโรงเรียนทันตะศึกษา อีกด้านหนึ่งติดกับหลังธนาคารกรุงเทพโดยไม่รวมราชผาติภิม ซึ่งมีโรงโศกริมไทยรัฐเป็นเขตกัน อีกด้านหนึ่งติดวัดราชาธิราชไปจนถึงโรงเรียนโยนออฟอาร์ต ต่อมา ร.5 ได้ออกโฉนดที่ดินให้ทั้งสองวัดดูแลโดยให้หลวงพ่อดูวัดเขนฟรังซิส และต้องเสียภาษีทุกปี ปีละ 1,000 บาท แต่วัดได้มีการแบ่งพื้นที่มิตรคาม1 กับมิตรคาม2 ในการดูแลกันเอง (เป็นที่รู้จักโดยไม่มีหลักกันชัดเจน) คุณทวดเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ได้อพยพมาจากเมืองเว้ มาสร้างเป็นหมู่บ้านมิตรคาม บ้านหลังนี้อยู่มาร้อยกว่าปี คุณป้าเป็นรุ่นหลานอยู่ในช่วง ร.3 แล้ว อดีตเรียกหมู่บ้านญวน (เขนฟรังซิสสามเสน) ติดกับหมู่บ้านคอนเซ็ปชัน(หมู่บ้านเขมร) ต่อมาแถวริมแม่น้ำก็เริ่มมีชุมชนมาตั้งบ้านบุกรุก และในสมัยพระคพหลังธรรมมาหาเสียงก็มาให้ไฟและมาขอร้องน้ำจากหลังบ้านคุณป้า แต่ป้าไม่ให้เพราะเราจะต้องเสียที่ให้กับการวางท่อน้ำ เราจึงมาขอวัดแต่วัดก็ไม่ให้อีก เพราะไม่ยอมให้มีชุมชนนี้อยู่ ป้าจึงอยากให้รัฐบาลหาที่อยู่ให้เป็นที่เหมาะสม คุณแม่บอกว่าสมัยทวดได้เดินทางมาทางเรือสำเภา ข้าราชการไทยที่อยู่วัดกุฎีจีน ร.3 แต่งตั้งให้เป็นเจ้าพระยาไปเจริญสัมพันธไมตรี ซึ่งเป็นคาทอลิก เพราะไม่ต้องการให้ขึ้นกับฝรั่งเศส เลยบีบให้ชาวคริสต์ไปขึ้นกับศาสนาพุทธ กลุ่มป้ารักษาศาสนานี้อยู่ไม่ต้องการเปลี่ยนศาสนา ข้าราชการด้วยกันก็ชวนให้มาอยู่ไทย เนื่องจากในหลวงรับได้ทุกศาสนา เลยพาข้าราชการมาประมาณ 100 คน และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เข้ามาแถวอยุธยา บ้านแพร สุพรรณบุรี ก็จะมีพวกญวน เจ้าของบ้านส่วนมากในแถบนี้เป็นคาทอลิก 95% ถ้าหากโอน ชื่อ ขายที่ดินต้องขึ้นอยู่กับทางวัด

อยากให้ข้าราชการจัดหน้าที่ให้ชุมชนอยู่เป็นหลักแหล่ง ตอนนี้ได้มีประกาศสร้างเขื่อน แต่ไม่สามารถสร้างได้ จึงทำให้น้ำท่วมเข้ามาในบ้านป่า เมื่อก่อนแถวคอนเซปชั่นเป็นพวกเขมรย้ายมาเมื่อ 333 ปี ที่แถวนี้แต่ก่อนเป็นสวนผัก มีบ้านน้อยมาก ตรงโรงเรียนโยนออฟอาร์ตเดิมเป็นป่าช้าของราชผาติการาม ร.3 ทรงซื้อและตั้งให้เป็นหมู่บ้านญวน ให้ชื่อว่าหมู่บ้านมิตรคาม อาชีพส่วนใหญ่จะเป็นครู สมัยก่อนผู้ที่ค่อนข้างมีฐานะดีจะเรียนเซนคาเบรียล เซนฟรัง ส่วนผู้ที่มีฐานะน้อยจะเรียนที่โยนออฟอาร์ต โรงเรียนเซนคาเบรียลตั้งมาประมาณ 80 ปี ตั้งแต่สมัยจอมพลถนอม เซนฟรังตั้งมา 60 ปี การปกครองเป็นแบบสภาวัด เซนฟรังซีสสามเสนอีกฝั่ง สภาวัดเป็นคอนเซปชั่น แยกกันปกครอง ส่วนบ้านของป่าขึ้นกับเซนฟรังซีส แต่ก่อนถนนตรงนี้จะเป็นครอง ต่อมาเกิดไฟไหม้ก็ถมที่เป็นถนน ทางสภาวัดขอเงินจากคาทอลิกสร้างบ้านให้พวกไฟไหม้กับพวกที่อยู่แถวป่าช้า เนื่องจากคับแคบ ตกลงกันไม่ได้ก็กลายมาเป็นที่จอดรถ คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขยายมาจากเรือลำภาเดียวกันจนถึงโรงเรียนพันธะศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่เป็นน้ำท่วมและอยากให้ชุมชนนี้ออกไป จะได้สร้างเขื่อนได้ กิจกรรมส่วนใหญ่จะไปวัดร่วมกัน เช้าวันอาทิตย์ ช่วง 8.00 -9.00 น. การกินอาหารว่างร่วมกัน การฉลองนักบุญ เห็นด้วยที่จะจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เมื่อก่อนได้มีการสำรวจแล้วว่า หากไม่มีชุมชนนี้เข้ามาอยู่ จะทำเป็นท่าเรือเจ้าพระยา รับ-ส่ง เพราะนักเรียนที่อยู่เซนคาเบรียล เซนฟรัง โยนออฟอาร์ต ต้องเดินทางไกล เราต้องไปขึ้นสะพานแถวเทเวศ แต่ถ้านหากข้ามทางนี้ได้จะสะดวกมากกว่า แต่ถ้าหากจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอยากให้เป็นแบบพารามหมู่บ้านคาทอลิก ซึ่งอยู่แบบโบราณและมีประวัติความเป็นมา ทำเป็นแบบริเวอร์วอร์ค ภูมิปัญญาส่วนมากเป็นด้านอาหารพวกปอเปี๊ยะญวน ปลาข้าวญวน ปลาข้าวญวน ปลาข้าวหลน

บ้านของป่าเป็นแบบญวนผสมฝรั่งเศส และเคยให้กรมศิลปากรมาดู แต่กรมศิลปากรแนะนำไม่ให้จดทะเบียนขึ้นเป็นโบราณสถาน เพราะจะทำให้ป่ามีข้อจำกัดหลายอย่าง แทนภายในบ้านสร้างมาพร้อมกับบ้าน บรรยากาศจะเป็นพุทธรวมกับคริสต์ ประดูบานเพ็ญ หลังคาปั้นหย่าแฝดทรงสโโลป

ที่ตรงนี้เป็นที่ไม่ถึงร้อยไร่ แต่มีโรงเรียนถึง 7 โรงเรียน คือ เซนฟรัง เซนคาเบรียล โยนออฟอาร์ตธรรมดา โยนออฟอาร์ตทานิซยการ พันธะศึกษามัธยม-อนุบาล โรงเรียนญววิท และโรงเรียนอนุบาลอนสมบูรณ และอีกหนึ่งโรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนดั้งเดิม ไม่มีใครรู้มาก่อนคือโรงเรียนโบสถ์คอนเซปชัน วัดเป็นผู้อนุรักษ์ไว้

5.1.6 คุณอนุรักษ์ (ชุมชนบ้านญวน ตำบลบน)

ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนเก่าแก่กว่า 330 ปีแล้ว ลุงเป็นคนดั้งเดิมที่นี่ อยู่มาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ ซึ่งพ่อแม่คุณลุงก็เป็นคนที่นี่เช่นกัน ลุงอาศัยอยู่ในชุมชนทางด้านบน ไม่ได้อยู่บริเวณชายน้ำ ก่อนที่ลุงจะมาอยู่ที่นี่ ก็มีชุมชนชายน้ำอยู่ก่อนแล้ว สมัยก่อนไม่ค่อยมีถนนหนทางมากนัก เวลาเดินทางต้องเดินทางทางน้ำ โดยใช้เรือ เป็นพาหนะในการเดินทาง รถยนต์มีใช้กันน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นคลองที่ต่อมาจากแม่น้ำเจ้าพระยา จนมาติดถนนสามเสน

แต่เดิมชุมชนแห่งนี้มีหลายเชื้อชาติ อาศัยอยู่ด้วยกันทั้ง เขมร โปรตุเกส และญวน ยกตัวอย่าง อย่างเช่นตัวลุงเองก็มีเชื้อสาย ญวน กับ ฝรั่งเศส แต่ตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษแล้ว มาอาศัยอยู่ที่นี่ก็นับถือศาสนาคริสต์ เข้ามาก็เห็นมีโบสถ์อยู่แล้ว 2 โบสถ์ เรียกว่า โบสถ์ใน และโบสถ์นอก โบสถ์ในเป็นโบสถ์แม่พระ เป็นของเขมรโปรตุเกส และโบสถ์นอกเป็นโบสถ์เซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ เป็นของโปรตุเกส ญวน โบสถ์แม่พระเป็นโบสถ์ที่เกิดขึ้นก่อน ส่วนโบสถ์เซนต์ฟรังซิสเซเวียร์เกิดขึ้นทีหลัง ซึ่งมีอายุห่างกันประมาณ 150 ปี แต่ก็นับถือคาทอลิกเหมือนกัน สำหรับหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินของโบสถ์ทั้งสองนี้รวมถึงร่องขาวบ้านที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมนั้น ทางกรมได้ออกโฉนดที่ดินในนามของวัด (โบสถ์) ไว้ให้เป็นผืนเดียวกัน โดยเป็นที่ดินที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 แต่โฉนดอยู่ในความดูแลของสังฆมณฑล ซึ่งเป็นเขตการปกครองอยู่ที่บางรัก โดยยกเว้นพื้นที่ที่อยู่บริเวณชายน้ำ ซึ่งเป็นพื้นที่ของกรมเจ้าท่า จึงไม่เกี่ยวข้องกัน สมัยก่อนนั้นคนในชุมชนประกอบอาชีพหลากหลายหลากหลายด้วยกัน มีทั้งช่างไม้ รับราชการ เป็นท่านหลวง ท่านพระยา ก็มี ล่องเรือประมงค้าขาย ปัจจุบันมีคนเก่าแก่หลงเหลืออยู่น้อยมากแล้ว

ในการจัดการพื้นที่แห่งนี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว นั้น ลุงก็ยินดี และเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง และน่าจะจัดให้มีมาตั้งนานแล้ว โดยอยากให้เป็นการท่องเที่ยวแบบเช้า เย็นกลับ ล่องเรือตามแม่น้ำ ชมบ้านเรือนที่ติดอยู่ริมน้ำ มากกว่าที่จะจัดให้เป็นโฮมสเตย์ หรือโรงแรม เพราะนักเรียนเยอะและส่วนมากบ้านที่อยู่ทางด้านบนจะเป็นบ้านส่วนตัวมากกว่าเป็นบ้านเช่า แต่ละบ้านจะไม่ค่อยมีคนอยู่โดยจะออกไปทำงานกันเสียส่วนใหญ่ แต่ทุกคนจะรู้จักกันดี แม้ว่าจะมีศาสนาต่างกัน ทั้งศาสนาพุทธ คริสต์ หรือ อิสลาม แต่ความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติศาสนาไม่มีผลต่อการอยู่ร่วมกัน ซึ่งคนในชุมชนจะอยู่ร่วมกันอย่างพี่น้อง มีอะไรก็จะช่วยเหลือกันเสมอ และรู้จักคุ้นเคยกันทุกคน และพร้อมจะให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีด้วย

อีกทั้งภายในชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น พิธีในโบสถ์ ซึ่งจะมีการทำ มิสซาห์ วันเด็กจะมีการแจกของขวัญให้กับเด็กๆ วันผู้สูงอายุ ก็จะมีมีการกราบไหว้ผู้ใหญ่ วันพ่อ วันทหารผ่านศึก วันสงกรานต์ เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน จะเป็นปัญหาเรื่องของยาเสพติด โดยจะมีเฉพาะแค่ชุมชนด้านล่าง ซึ่งเป็นคนนอกที่เข้ามาในชุมชน พ่อแม่ของเด็กเหล่านี้ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลลูกหลานของตนเอง ขาดการศึกษาที่ดี สร้างความเดือดร้อนมาถึงชุมชนด้านบน มีการลักเล็กขโมยน้อย จัดแวงสิ่งของตามบ้านต่างๆ ทางชุมชนได้มีเวรยามคอยดูแล เป็นตำรวจชุมชนสวมชุดสีแดงคอยตรวจยามตั้งแต่เวลาสามทุ่มจนถึงตีสอง

สำหรับด้านอาหารญวน ปัจจุบันยังมีอยู่บ้าง และยังมีการทำกินกันเองในครัวเรือนขึ้นเป็นบางโอกาส อย่างเช่น ปลาต้มส้ม ทางญวนเรียกว่า ต้มนกกระจิว หมูสับใส่ใบชะพลู อาหารเช้าอย่าง ก๋วยจั๊บญวน ภาษาญวนเรียกว่า ปลาгим ตอนเช้าจะมีตลาดญวนจะมีการขายของญวน อาหารญวน เริ่มขายตั้งแต่ตีห้า จนถึงประมาณ 8 โมง 9 โมงเช้า คนที่เข้ามาขายของจะมีทั้งคนในชุมชนด้วยกันและคนภายนอกด้วย

5.1.7 ป้าแถม อายุ 72 ปี (ชุมชนบ้านญวน ด้านบน)

ป้าแถมย้ายเข้ามาอยู่ที่นี้ประมาณ 30 ปีแล้ว เป็นคนกรุงเทพฯ ได้ย้ายเข้ามาอยู่กับสามีที่ชุมชนแห่งนี้ ลูกหลานก็อยู่ที่นี้และเรียนหนังสือที่นี้ ป้าแถมประกอบอาชีพค้าขายมากกว่า 20 ปีแล้วเล่าว่า แต่เดิมชุมชนนี้เป็นคลองไปหมด ไม่มีถนนเหมือนอย่างในปัจจุบัน เมื่อก่อนบ้านเรือนเยอะแต่เป็นบ้านไม้ห้องเล็กๆ แล้วค่อย ๆ ค่อยเติมขยายเป็นห้องใหญ่

แต่เดิมป้าแถมนับถือศาสนาพุทธ แต่เริ่มเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ภายหลังเพราะสามีและลูกนับถือศาสนาคริสต์ และป้าแถมก็ยังเคยเข้าร่วมพิธีกรรมในโบสถ์มาด้วย ป้าแถมบอกอีกว่าชุมชนขายน้ำนมมีมาตั้งนานแล้วแต่มีค่อนข้างน้อย ไม่เยอะเหมือนในปัจจุบัน ชุมชนทางด้านล่างจะนับถือศาสนาพุทธ ส่วนชุมชนทางด้านบนจะนับถือศาสนาคริสต์

สมัยก่อนคนในชุมชนประกอบอาชีพค้าขาย ถักเสื่อ และ ปั้นดินเหนียว ชุมชนแบ่งเป็นสองฝั่ง คือฝั่งวัดคอนเซ็ปชัญ จะเป็นวัดเขมร และฝั่งวัดฟรังซิสเซเวียร์จะเป็นของคนญวนที่ได้อพยพมาอยู่ที่นี้ ซึ่งปัจจุบันนี้ยังมีคนเชื้อสายญวนเหลืออยู่บ้าง แต่เชื้อสายโปรตุเกสไม่มีแล้ว

สำหรับการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนสวนกุหลาบแห่งนี้ ป้าแถมเห็นด้วย เพราะปัจจุบันมีชาวต่างชาติเดินเข้ามาเยี่ยมชุมชนอยู่บ้างเช่นกัน ส่วนใหญ่จะเข้ามาเดินดูวัด โบสถ์ บ้านวิมขายน้ำ สำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวที่ป้าแถมเห็นว่าน่าจะจัดให้มีได้แก่ การท่องเที่ยวแบบล่องเรือชม

ธรรมชาติ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ชมวัด โบสถ์ บ้านริมชานน้ำ มากกว่าที่จะจัดให้มีการเข้ามาพักแบบ โฮมสเตย์ เพราะคุณป้าเห็นว่า ชุมชนมีแต่ความแออัดไม่สะดวกสบาย

ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ก็มีไม่มากนัก ทางชุมชนได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การฉลองวัดจะมีการฟังพระเทศน์ ประกวอดผ้าแม่พระ และทุกๆวันอาทิตย์จะมีตลาดนัดขายของญวน เป็นรายตั้งแต่หกโมงเช้าจนถึงเที่ยงวัน ของที่ขายในตลาดส่วนใหญ่ได้แก่ ของกินเช่น แหนมเนือง คนที่เข้ามาซื้อมีทั้งคนข้างนอกและคนในชุมชนเอง หรือคนที่เข้ามาร่วมพิธีกรรมในโบสถ์บ้าง สำหรับพิธีกรรมในโบสถ์ค่อนข้างได้รับความสนใจจากคนภายนอกพอสมควร เนื่องจากมีคนเข้ามากราบไหว้พระเยซู เพื่อขอพรกันอยู่เป็นประจำซึ่งมีความเชื่อกันว่ามีความศักดิ์สิทธิ์มาก

5.1.8 สรุปผลการสัมภาษณ์

1) ศักยภาพเชิงพื้นที่ของชุมชน

1.1 มีแหล่งทรัพยากรทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า เช่น วัดคอนเซ็ปชัญ วัดเงินฝรั่งซิสเซเวียร์

1.2 มีบ้านไทยสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ยังคงไว้ซึ่งความมีคุณค่าทางศิลปะ

1.3 มีวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น วิถีชีวิตริมน้ำ วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ตลาดญวน วิถีการประกอบอาชีพ

1.4 ภูมิปัญญาอาหารญวน

2) ปัญหาสำคัญของชุมชน

2.1 ด้านที่อยู่ของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณชานน้ำ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดิน หรือทะเบียนบ้านให้ได้ และจะทำการรื้อถอนในเร็ววัน เพื่อสร้างเขื่อนกันกันน้ำท่วม

2.2 ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญที่คนในชุมชนรู้สึกหนักแน่นเป็นอย่างมากเพราะไม่ต้องการให้เด็กในชุมชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับ

2.3 ปัญหาความแตกแยกของคนในชุมชน โดยคนส่วนใหญ่มีความเห็นแก่ตัว ไม่ให้ความร่วมมือ

2.4 ปัญหาเรื่องชุมชนไม่มีน้ำประปาใช้

2.5 ปัญหาขยะ ในชุมชน เพราะยังไม่มีระบบบริหารจัดการที่ดี

2.6 ปัญหาความแออัดของชุมชน ทำให้ไม่เหมาะสำหรับการจัดการท่องเที่ยวแบบพักร่วมกับชาวบ้านแบบ โฮมสเตย์

3) ความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3.1 ต้องการให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือ

3.2 ต้องการให้มีการท่องเที่ยวเที่ยวเกิดขึ้น เพราะน่าจะช่วยสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชน

3.3 ต้องการให้ภาครัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือดูแลคนในชุมชน

3.4 ต้องการให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในชุมชน

3.5 ต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยว ในรูปแบบ ชมวิถีชีวิตชุมชน นั่งเรือชมคลอง ชมตลาดญวน ชมวัดโบสถ์ มากกว่าการเข้ามาพักกับชาวบ้าน

3.6 ระยะเวลาการท่องเที่ยวในชุมชน ต้องการให้ท่องเที่ยวแบบ 1 วัน หรือ ครึ่งวัน ไม่ต้องการให้มีการค้างคืน เพราะไม่สะดวก

5.4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการศึกษาสามารถสรุปข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้ดังนี้

1. ต้องการผู้ที่เป็นตัวกลาง ประสานงานด้านการพัฒนาชุมชน
2. อยากให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาร่วมกับสำนักงานเขตคูสิดพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น
3. อยากให้คนในชุมชนรักกันมากกว่านี้
4. อยากให้มีแหล่งเงินทุนเข้ามาสนับสนุน
5. อยากให้มีการจัดกิจกรรมตามประเพณี
6. มีกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการร่วมกัน เพื่อให้คนรักกัน
7. อยากให้คนในชุมชนพูดจาไพเราะ ไม่ทะเลาะกัน ไม่มีการพนัน ไม่ค้ายาบ้า
8. ควรจะจัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน
9. ต้องการให้มีแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่ต้องการให้ กทม. มารื้อถอนบ้านเรือนทำเขื่อน
10. ไม่ต้องการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
11. อยากให้มีการลงมืออย่างจริงจัง
12. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันทำงานนี้ให้สำเร็จด้วย
13. ขอให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง ไม่อยากให้อ้อมลสูญเปล่า

14.อยากให้มีการดำเนินการโดยเร็ว คนในชุมชนจะได้มีรายได้มีงานเสริม อยากเห็นทุกคนร่วมมือร่วมใจกัน

15.คนในชุมชนขาดความสามัคคี อยู่แบบตัวใครตัวมัน อิจฉากัน ถ้าได้ร่วมมือกันชุมชนน่าจะดีกว่านี้

16.อยากได้น้ำประปาใช้ และมีการจัดระเบียบชุมชน

17.อยากให้มีการจัดการด้านขยะมูลฝอย

18.ถ้ามีการดำเนินงานจริงก็ขอให้ทำให้จบ ไม่ใช่ครึ่งๆ กลางๆ

บทที่ 6

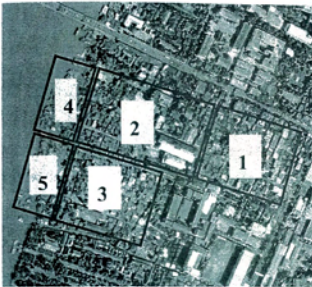
สรุปผลการศึกษา และอภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง ความต้องการของคนในชุมชนบ้านญวนสามแสนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นการศึกษาที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพ ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ชาวบ้านหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และการเก็บรวมข้อมูลในเชิงปริมาณได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม จำนวน 103 ชุด

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 สรุปข้อมูลทั่วไปชุมชน

จากการศึกษาทำให้สามารถสรุปข้อมูลสภาพทั่วไปของชุมชนแห่งนี้ได้ว่า ในอดีตชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ ติดถนนสามแสน ฝั่งตรงกันข้าม ลวนสุนันทา ด้านซ้ายหรือทางทิศเหนือติดถนนราชวิถี บริเวณเชิงสะพานกรุงธน (ชิงอี) และชุมชนราชผาติบทิม ด้านขวาหรือทางด้านทิศใต้ติดกับวัดราชาธิวาส และด้านหลังหรือทิศตะวันตกติดกับฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ในพื้นที่ดังกล่าวประกอบด้วยชุมชนที่ตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกันแบ่งออกเป็น 5 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนด้านบน ชุมชนบ้านญวน ชุมชนบ้านเขมรไป่ตุเกส ชุมชนมิตรคาม 1 และชุมชนมิตรคาม 2 ดังภาพ

1. ชุมชนด้านบน
2. ชุมชนบ้านฉวนสามสาม
3. ชุมชนบ้านเขมรโปรตุเกส
4. ชุมชนมิตรคาม 1
5. ชุมชนมิตรคาม 2

ภาพที่ 6.1 แสดงจำนวนชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงกัน

ชุมชนทั้ง 5 เป็นชุมชนที่มีการแบ่งแยกพื้นที่กันอย่างชัดเจนในทางพฤตินัย มีการจัดหัวหน้าชุมชนและกรรมการบริหารชุมชนไว้คอยดูแลลูกบ้าน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนดังกล่าวอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คอยดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

การแบ่งพื้นที่ชุมชนออกเป็น 5 ชุมชนนั้น แบ่งกันตามเชื้อชาติที่เข้ามาอยู่ โดยจากข้อมูลที่ได้ศึกษาพบว่า ชุมชนแรกที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ได้แก่ ชุมชนบ้านเขมรโปรตุเกส ซึ่งเป็นชาวเขมรและชาวโปรตุเกสที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วยพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตั้งแต่ต้นราชวงศ์จักรี

ต่อมาก็มีชาวดูน (เวียตนาม) ที่หนีการตามล่าของพระเจ้าหัวนหม่าง สมัยปราบปรามพวกนับถือศาสนาคริสต์ที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนาในประเทศเวียตนาม ซึ่งทำให้ชาวดูนที่ไม่ยอมเปลี่ยนศาสนากลับไปเป็นศาสนาเดิมต้องลี้ภัยการตามล่ามาพร้อมกับภรรยาเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย และด้วยพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินบริเวณวัดสัมเกลียงเหนือบ้านเขมร ให้ได้อยู่อาศัยโดยมีชาวดูนที่อพยพมาในครั้งนั้นประมาณ 1,350 คน

นอกจากนั้นยังได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างโรงเรียนใหญ่เพื่อเป็นที่พักอาศัย พร้อมทั้งพระราชทานเครื่องอุปโภคบริโภคไปอีกเป็นจำนวนมาก โดยใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างโบสถ์หลังแรก ซึ่งเป็นโบสถ์ชั่วคราวทำด้วยไม้ไผ่ใช้ชื่อว่า "วัดแรงต์หังชัวซาเวียร์" เพื่อใช้เป็นที่

ประกอบกิจกรรมทางศาสนาชาวญวนคริสต์ดั่งสี่ ส่วนชาวญวนที่มีได้เป็นคริสต์ดั่งสี่ก็ประมาณ 1,500 คน ทรงพระราชทานที่ดินให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่วัดแคนางเลิ้งส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งทรงจัดให้อยู่ในบริเวณวัดโพธิ์การาม ทางทิศใต้ของสะพานพระรามหก ซึ่งปัจจุบันยังมีอุทกหลานอาศัยอยู่ที่ดินดังกล่าวจนทุกวันนี้

ในด้านการปกครองของบ้านเมือง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้พระยาวิเศษสงคราม นำชายฉกรรจ์คริสต์ดั่งสี่ ไปสังกัดกองมื่อว่า "ญวนสวามิภักดิ์" ให้มีนายกอง ปลัดกรม นายหมวด นายหมู่ ให้ทำมาหากินตามภูมิลำเนาแคให้อยู่ในบังคับบัญชาของพระยาวิเศษสงคราม และผู้นำชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้ง เพื่อให้คนในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

อาชีพของคนญวนที่อาศัยอยู่ที่นี้ เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าชาวญวนดังกล่าวเคยทำนาก่อนเมื่อครั้งที่อยู่ในประเทศเวียดนาม จึงได้ทรงพระราชทานที่นาบริเวณดอนเมืองให้ได้ทำนากัน ส่วนคนที่ชอบทำการประมงก็ทรงช่วยเหลือจัดหาเครื่องมือให้หรือให้ประกอบอาชีพตามความถนัดได้โดยอิสระ ซึ่งคนที่ได้รับที่นาก็เดินทางไปทำนาได้สักระยะหนึ่งก็เกิดความเบื่อหน่ายเนื่องจากต้องเดินทางไกล การเดินทางก็ไม่สะดวก จึงเลิกทำนาในที่สุด หันมาทำการประมง หรือ รับจ้างต่อเรือ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ติดตัวมาตั้งแต่อาศัยอยู่ในประเทศเวียดนาม จนทำให้ชุมชนแห่งนี้ กลายเป็นชุมชนที่มีเรือต่อเรือตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก ได้มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับอย่างทั่วถึงกัน

ภายหลังจากที่ชาวญวนได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่นี้ ทำให้ชุมชนแห่งนี้มีความคึกคักมากยิ่งขึ้น มีคนเช่าออก มาทำมาค้าขายร่วมกับคนในชุมชนเป็นจำนวนมาก โดยอาศัยการเดินทางทางเรือมาจอดเรือค้าขายริมแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งบางครั้งได้จอดเรือค้าขายครั้งละหลายวัน จนถึงมีการจอดเรือเป็นการถาวร และนับวันยิ่งจะมีเรือมาจอดมากขึ้น โดยคนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี นนทบุรี สมุทรสาคร หรืออื่นๆ เป็นต้น

การเดินทางมาจอดเรือค้าขายของกลุ่มคนดังกล่าวทอนานเข้าบริเวณที่จอดเรือแห่งนี้ก็ได้กลายเป็นชุมชนขึ้น ซึ่งปัจจุบัน เรียกว่าชุมชน มิตรคาม มี 2 ชุมชนได้แก่ มิตรคาม 1 และมีตรคาม 2 โดยตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในน้ำ ทั้งแบบ แพ และแบบตั้งเสา ชาวบ้านกลุ่มนี้เป็นคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ อาศัยวัดวราชาธิวาสและวัดราชาธิการามเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ความเป็นอยู่ของกลุ่มคนเหล่านี้ไม่ค่อยดีนัก เมื่อเปรียบเทียบกับสองชุมชนข้างต้น เนื่องจากการตั้งถิ่นฐานนั้น ไม่เป็นไปตามความถูกต้องแต่เป็นการรุกล้ำเขตน่านน้ำของกรมเจ้าท่า พร้อมทั้งที่ตั้งบ้านเรือนไม่สามารถจัดท้าวางวัด และออกโฉนดได้ตามกฎหมาย ทำให้คนในชุมชนไม่ได้รับการดูแลใดๆ จากภาครัฐบาลไม่ว่าจะเป็น น้ำประปา ไฟฟ้า หรือแม้แต่เงินอุดหนุน

6.1.2 สรุปความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยได้ทำการสอบถามข้อมูลจากชาวบ้านที่เป็นแกนนำชุมชน จำนวน 7 คน จากทั้ง 4 ชุมชน และเก็บข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 103 ชุด โดยเก็บครัวเรือนละ 1 ชุด ได้ข้อสรุปจากการศึกษาดังนี้

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แกนนำชุมชน ได้ข้อมูลเป็นที่ตรงกันเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของคนในชุมชน การมาตั้งถิ่นฐานและการย้ายเข้ามาอยู่ของทั้ง 4 ชุมชน โดยกล่าวว่าชุมชนดั้งเดิมของที่นี่ได้แก่ ชุมชนเขมรโปรตุเกส ตามมาด้วยชุมชนบ้านญวน และชุมชนมิตรคาม ในด้านข้อมูลทางวัฒนธรรมนั้นพบว่า เนื่องจากชุมชนเขมรโปรตุเกสย้ายเข้ามาอยู่ก่อนชุมชนอื่นๆ ระยะเวลาทำให้วัฒนธรรมของชนชาติถูกกลืนหายไปจนแทบไม่หลงเหลือความเป็นเอกลักษณ์ทางเชื้อชาติเหลืออยู่เลย ส่วนชุมชนบ้านญวน ถึงแม้จะมีการย้ายเข้ามาอยู่อาศัยเป็นระยะเวลายาวนาน แต่ก็ยังคงหลงเหลือร่องรอยให้คนรุ่นหลังได้ติดตามศึกษากันพอสมควรโดยวัฒนธรรมที่ยังคงพบเห็นได้ในชุมชนนี้ได้แก่ วัฒนธรรมการกินอาหาร วัฒนธรรมการนับถือศาสนาและความเชื่อ รวมถึงวัฒนธรรมการประกอบอาชีพ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ยังสามารถพบเห็นได้จากคนในชุมชนนี้ สำหรับชุมชนมิตรคามสิ่งที่ได้จากการศึกษานั้น พบว่า เป็นชุมชนที่ขาดความมั่นคงในชีวิตเป็นอย่างมาก โดยช่วงเวลาที่นักวิจัยลงไปเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ทราบว่า ชุมชนแห่งนี้กำลังอยู่ระหว่างการดำเนินการของกรมเจ้าท่า เพื่อปรับปรุงผังเมืองในบริเวณริมแม่น้ำใหม่ ซึ่งอาจมีการเคลื่อนย้ายหรือไล่ที่เกิดขึ้น ทำให้ชาวบ้านแม้จะมีความสนใจในการจัดการท่องเที่ยว แต่ก็ยังคงน้อยกว่าความต้องการความชัดเจนในด้านที่อยู่อาศัยก่อนเป็นอันดับแรก

ในด้านความพร้อมของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ คนในชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ชุมชนของตนนี้มีความน่าสนใจและมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1) ศักยภาพของชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในมุมมองของแกนนำชุมชน

1.1) มีแหล่งทรัพยากรทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่า เช่น วัดคอนเซ็ปชัน วัดเขินฟ

รังซิสเซเวียร์

1.2) มีบ้านไทยสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ยังคงไว้ซึ่งความมีคุณค่าทางศิลปะ

1.3) มิวสิควิวดี และความเป็นอยู่ที่เป็เอกลักษณ์ เช่น วิถีชีวิตริมน้ำ วิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ญวน วิถีการประกอบอาชีพ และตลาดญวน

1.4) ภูมิปัญญาอาหารญวน

2) ปัญหาสำคัญของชุมชนที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดการท่องเที่ยวตามความเห็นของแกนนำชุมชน

2.1) ด้านที่อยู่อาศัยของคนในชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์การครอบครองที่ดิน หรือทะเบียนบ้านให้ได้ และจะทำกรรื้อถอนในวัน เพื่อสร้างเขื่อนกันกั้นน้ำท่วม

2.2) ปัญหาหาเสด็จซึ่งปัจจุบันมีคนในชุมชนบางกลุ่มเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่คนในชุมชนรู้สึกหวั่นเกรงเป็นอย่างมาก

2.3) ปัญหาความแตกแยกของคนในชุมชน โดยคนส่วนใหญ่มีความเห็นแก่ตัว ไม่ให้ความร่วมมือ

2.4) ปัญหาเรื่องชุมชนไม่มีน้ำประปาใช้

2.5) ปัญหาขยะในชุมชน เพราะยังไม่มีระบบบริหารจัดการที่ดี

2.6) ปัญหาความแออัดของชุมชน ทำให้ไม่เหมาะสำหรับการจัดการท่องเที่ยวแบบพักร่วมกับชาวบ้านแบบ โฮมสเตย์

3) ความคิดเห็นและความต้องการต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่

3.1) ต้องการให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความร่วมมือ

3.2) ต้องการให้มีการท่องเที่ยวเกี่ยวเกิดขึ้น เพราะน่าจะช่วยสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชน

3.3) ต้องการให้ภาครัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือดูแลคนในชุมชน

3.4) ต้องการให้มีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในชุมชน

3.5) ต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยว ในรูปแบบ ชมวิถีชีวิตชุมชน นั่งเรือชมคลอง ชมตลาดญวน ชมวัดโบสถ์ มากกว่าการเข้ามาพักกับชาวบ้าน

3.6) ระยะเวลาการท่องเที่ยวในชุมชน ต้องการให้ท่องเที่ยวแบบ 1 วัน หรือ ครึ่งวัน ไม่ต้องการให้มีการค้างคืน เพราะไม่สะดวก

จากผลการศึกษาที่ได้นี้ นักวิจัยยังได้ทำการศึกษาเพื่อนำข้อมูลอีกครั้งด้วยการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แล้วนำข้อมูลที่ได้นำสรุปและอภิปรายผล ได้ผลการศึกษาที่น่าสนใจดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 103 คน (ฉบับ) แบบสอบถามแบ่งเนื้อหาการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ว่าด้วยเรื่องข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ว่าด้วยเรื่อง ความคิดเห็นและความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยว และส่วนที่ 3 ว่าด้วยเรื่องข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล นักวิจัยได้ใช้วิธีการเก็บจากประชากรทั้งหมดซึ่งได้แก่ จำนวนครัวเรือน โดยไม่เลือกกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานวิจัย SPSS และได้ผลการศึกษา ดังต่อไปนี้ ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นชาย 40 คน คิดเป็นร้อยละ 38 และ เป็น หญิง คิดเป็นร้อยละ 62 ในด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีตั้งแต่อายุ 8 ปี จนถึง 82 ปี ความถี่สูงสุดอยู่ที่อายุ 40 ปี มีจำนวนถึง 11 คน ที่เหลือมีปริมาณใกล้เคียงกันในด้านศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ คิดเป็นร้อยละ 69.9 ส่วนศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 24.3 สำหรับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนท์ มีอยู่ร้อยละ 5.8 ส่วนศาสนาที่ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามเลยคือศาสนา อิสลาม สำหรับในด้านเชื้อชาติผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนเป็นคนไทยที่มีเชื้อชาติไทยทั้งสิ้น โดยมีได้มีผู้ใดระบุถึงเชื้อชาติอื่นๆที่ตั้งสมมุติฐานให้เลย

การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 27.2 สำหรับอนุปริญญาและปริญญาตรี มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ร้อยละ 12.6 และ 10.8 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่น้อยที่สุดในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยคิดเป็นร้อยละ 2

ในด้านอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ คำชาย คิดเป็นร้อยละ 32 รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และข้าราชการมีปริมาณน้อยที่สุด เท่ากับร้อยละ 9.7 7.8 และ 4.9 และตัวเลขที่น่าสนใจได้แก่ กลุ่มว่างงาน มีจำนวนถึงร้อยละ 12.6 และกลุ่มอื่นๆ ซึ่งไม่ได้ระบุอาชีพของตนเอง แต่มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่กรอกข้อนี้ถึงร้อยละ 20.4

ด้านอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมา ได้แก่ กลุ่มอาชีพ อื่นๆ ซึ่งมาบางคนกรอกข้อมูลมาว่าทำงานเซเว่น อีเลฟเว่น หรือ อาชีพอิสระรับจ้างทั่วไป เป็น คิดเป็นร้อยละ 20.4 ที่เหลือก็คละกันไปในหลายอาชีพ โดยถ้าดูจากตัวเลขแล้ว ถือได้ว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้นมีอาชีพหลากหลาย

ระยะเวลาที่คนในชุมชนได้เข้ามาอาศัยอยู่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มาอาศัยอยู่ในชุมชนมานานเกิน 10 หรือบางกลุ่มอยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด คิดเป็นร้อยละ 475.6 และ ร้อยละ 37.9 มีจำนวนน้อยมากที่เข้ามาอาศัยอยู่ไม่เกิน 1 ปี เมื่อถามถึงพบว่า คนในชุมชนมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง ต่ำกว่า 5,00 บาท ถึง ไม่เกิน 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 88.3 ที่เหลือเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงซึ่งมีปริมาณน้อยมาก

สำหรับในด้านความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน พบว่าปัจจุบันในชุมชนแห่งนี้ไม่ค่อยมีนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้าที่แสดงออกว่ามาท่องเที่ยวเข้ามามากนัก คิดเป็นร้อยละ 65 แต่ก็มีบางกลุ่มก็กล่าวว่าได้พบเห็นนักท่องเที่ยวหรือคนแปลกหน้าเดินทางเข้ามาในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 34 และจากการศึกษายังพบว่า คนในชุมชนได้สังเกตเห็นว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในชุมชน ส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับ วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาได้แก่ วัดคอนเซ็ปชัน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ส่วนสถานที่ที่น้อยที่สุดที่คนให้ความสนใจได้แก่ สุสานฟรังซิสเซเวียร์ คิดเป็นร้อยละ 1.9 จากตารางยังมีตัวเลขอีกกลุ่มหนึ่งที่น่าสนใจได้แก่ ผู้ที่ไม่ตอบ ซึ่งอาจจะมาจากการไม่ได้สังเกต คิดเป็นร้อยละ 18.4

ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีความคิดเห็นและความต้องการต่อการต้อนรับนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 โดยมีความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คนในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามมีความยินดีที่จะตอบคำถามต่อนักท่องเที่ยวหรือแสดงถึงการบริการนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ซึ่งเป็นคะแนนที่สูงที่สุด รองลงมาได้แก่ ความคิดเห็นที่ให้ความสำคัญกับชื่อเสียงของชุมชน หากมีนักท่องเที่ยวเกิดขึ้นเท่ากับ 3.27 คิดเป็นระดับปานกลาง และ คนในชุมชนต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง เท่ากับ 3.22 สำหรับประเด็นที่มีคะแนนน้อยที่สุดได้แก่ ความคิดเห็นที่มองว่าหากมีนักท่องเที่ยวจะทำให้ชุมชนเสื่อมโทรมลง พบว่าคนในชุมชนมีความคิดเห็นเรื่องนี้เป็นลำดับท้ายที่สุดในระดับ น้อย เท่ากับ 2.29

หากต้องการให้ชุมชนแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ คนในชุมชนมีความคิดเห็นอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนมีความเห็นด้วยเป็นอย่างมาก หากให้มีการจัดทำป้ายบอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เดินทางเข้ามาเที่ยวชม คิดเป็น 3.63 อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ต้องการให้มีการปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวคิดเป็น 3.52 ระดับการประเมินเท่ากับ มาก นอกจากนั้นก็ยังมีความต้องการให้มีการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างต่างๆ ในชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยตรงเนื่องจากมีความเห็นว่า ชุมชนนี้มีทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่การท่องเที่ยว คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 อยู่ในระดับ ปานกลาง

นอกจากการปรับปรุงทัศนแล้ว คนในชุมชนยังมีความคิดเห็นว่า ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 อยู่ในระดับ ปานกลาง นอกจากนั้นน่าจะมีการพัฒนาสินค้าของที่ระลึกของชุมชนขึ้นมา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 อยู่ระดับ ปานกลาง สำหรับ

คำถามในด้านความคิดเห็นต่อผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อวัฒนธรรมชุมชน พบว่าคนในชุมชนมีความเห็นว่าจะมีผลกระทบในระดับ น้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65

จากที่ได้มีการตั้งคำถามจำนวนมากไปแล้วนักวิจัยจึงเน้นย้ำคำตอบตรงๆ กับคนในชุมชนอีกครั้งว่า ท่านต้องการให้มีการท่องเที่ยวในชุมชนหรือไม่ โดยผลการศึกษาพบว่า คนในชุมชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยหากมีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนจริงก็ต้องการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือวางแผนด้วย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ระดับการประเมินเท่ากับ ปานกลาง

ความต้องการของคนในชุมชนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้น คนในชุมชนคาดหวังประโยชน์อะไรจากการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่บ้าง พบว่า สิ่งที่เราคาดหวังมากที่สุดได้แก่ รายได้ โดยร้อยละ 70.9 คาดหวังในด้านนี้ รองลงมาได้แก่ ต้องการให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 63.1 สำหรับในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนเป็นเพียงเป้าหมายรอง ที่ประชาชนให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 35 สำหรับในด้านรูปแบบการท่องเที่ยวที่ต้องการให้มีได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวประเภท วิถีชีวิตชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.1 จากทั้งหมด ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ชุมชนมีความต้องการให้จัดการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 20.4 ส่วนตัวเลขที่มีความต้องการน้อยที่สุดได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการนอนพักร่วมกับชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.9 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากตัวเลขที่กล่าวมานี้ยังมีข้อมูลที่น่าสนใจคือ ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 21.4 มีความต้องการให้จัดการท่องเที่ยวคละคล้ากันไป ไม่เน้นรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเฉพาะ

จากการศึกษาวิจัยชี้ให้เห็นว่าคนในชุมชนรู้ถึงปัญหาเหล่านี้ว่าน่าจะเกิดขึ้นหากมีการทำกิจกรรมในชุมชน ปัญหาที่คนในชุมชนคิดว่ามีอยู่ในปัจจุบันและอาจกระทบต่อการวางแผนจัดการท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ที่ยังไม่เป็นกิจจะลักษณะที่ดีเพียงพอ ยังต้องมีการปรับปรุงกันอีกมาก ส่วนประเด็นที่ไม่น่าจะเป็นปัญหาสำหรับการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชนก็คือ ปัญหาทางด้านศาสนา หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวจะไม่ส่งผลกระทบต่ออิทธิกรรมทางศาสนา สำหรับในด้านอื่นๆ นั้น คนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ประมาณ 50 ต่อ 50 เปอร์เซ็นต์ ทั้งในด้านปัญหา ความร่วมมือ ปัญหาแหล่งท่องเที่ยว หรือปัญหาการจรรยา

นอกจากนั้นนักวิจัยยังได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับ ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวที่เมื่อเข้ามาแล้วจะสร้างปัญหาให้กับชุมชนหรือไม่ โดยส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่น่าจะสร้างปัญหาให้กับชุมชน

ไม่ว่าจะเป็นปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์ ปัญหาการเอาเปรียบ นักท่องเที่ยว ปัญหาด้านการสื่อสาร ปัญหาด้านการดูแลรักษาทรัพยากร หรือแม้แต่ปัญหาการบริหารจัดการระยะยาวก็ไม่จำเป็นปัญหา มีเพียงปัญหาด้าน ขยะมูลฝอย ที่ยังผู้ตอบแบบสอบถามเกือบครึ่งหนึ่งที่มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการดูแล โดยหน่วยงานที่ชุมชนเห็นความสำคัญและต้องการให้เข้ามาร่วมส่งเสริมและพัฒนาชุมชนโดยอาศัยการท่องเที่ยว นั้นได้แก่ สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร หรือกองการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครเข้ามาดูแลมากที่สุด แต่ก็มีเพียงร้อยละ 51.5 เท่านั้น ที่เหลือก็ไม่ได้ระบุแน่ชัดว่าต้องการให้หน่วยงานใดเข้ามามีส่วนร่วม มีเพียงข้อเสนอในตอนท้ายว่า หน่วยงานใดก็ได้แต่ขอให้ดำเนินการอย่างจริงจังก็เพียงพอ

จากการศึกษาดังกล่าวนักวิจัยยังได้ทำการทดสอบสมมุติฐานการศึกษาเพื่อตรวจสอบข้อมูล โดยได้ทำการวิเคราะห์ในเงื่อนไขต่อไปนี้

1. ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นและความต้องการจัดการท่องเที่ยวแตกต่างกัน
2. ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์ไม่ส่งผลให้ความต้องการในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนไว้ได้แตกต่างกัน

หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเพื่อการวิจัยเชิงพรรณนาแล้วนั้น นักวิจัยก็ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล เพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยได้ข้อสรุปดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเพศพบว่า เพศที่แตกต่างกัน ไม่ได้ทำให้คนในชุมชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันเลยในด้านความต้องการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน แตกต่างกับ อายุ ที่พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันในหลายด้านด้วยกันดังนี้ ความเห็นต่อบทบาทของการท่องเที่ยวที่จะมีผลทำให้ชุมชนมีชื่อเสียง บทบาทของการท่องเที่ยวจะส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป การมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนอาจทำให้ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนไม่ปลอดภัย มุมมองเกี่ยวกับจำนวนทรัพยากรในชุมชนที่มีคุณค่าต่อการท่องเที่ยวว่ามีหรือไม่ การจัดทำหรือพัฒนาของที่ระลึกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และ ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อวัฒนธรรมชุมชน

ในด้านศาสนาที่แตกต่างกัน การศึกษาคครั้งนี้พบความแตกต่างกันทางความคิดเห็นอยู่หลายประเด็นด้วยกัน ดังนี้ ด้านความต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนของทางด้านความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว ด้านมุมมองเกี่ยวกับทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม ด้านมุมมองเกี่ยวกับภูมิปัญญาดั้งเดิมที่

ถ่ายทอดกันมา ด้านการจัดทำหรือพัฒนาสินค้าที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งหรือไม่ ด้านความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความคิดเห็นในการจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนของท่านต้องการให้คณะกรรมการของชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือวางแผนหรือไม่ ความคิดเห็นด้านการให้การสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และด้านความต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นและความต้องการที่แตกต่างกันในด้าน ความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว มุมมองเกี่ยวกับภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมา วัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งหรือไม่ ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกันในด้าน ความคิดเห็นต่อนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในชุมชนซึ่งอาจทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป

ด้านระยะเวลาการเข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนที่แตกต่างกัน มีผลทำให้ความคิดเห็นในด้านมุมมองเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมชุมชนของท่านว่ามีความเข้มแข็งหรือไม่ แตกต่างกัน

ด้านรายได้ พบว่ารายได้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นและความต้องการแตกต่างกันในด้าน ความต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชน ด้านความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว ด้านความเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้ายบอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ด้านทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรแก่การมาเที่ยวชม ด้านภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมา ด้านผลกระทบต่อวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของชุมชน ด้านความต้องการให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนของท่าน ต้องการให้คณะกรรมการของชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือวางแผน ด้านความคิดเห็นต่อการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากชุมชน ได้แก่

- 1) ต้องการผู้ที่เป็นตัวกลาง ประสานงานด้านการพัฒนาชุมชน
- 2) อยากให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาร่วมกับสำนักงานเขตคูสิดพัฒนาชุมชนให้

- 3) อยากให้คนในชุมชนรักกันมากกว่านี้
- 4) อยากให้มีแหล่งเงินทุนเข้ามาสนับสนุน
- 5) อยากให้มีการจัดกิจกรรมตามประเพณี
- 6) มีกิจกรรมกีฬาหรือนันทนาการร่วมกัน เพื่อให้คนรักกัน
- 7) อยากให้คนในชุมชนพูดจาไพเราะ ไม่ทะเลาะกัน ไม่มีการพนัน ไม่ค้ายาบ้า
- 8) ควรจะจัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน
- 9) ต้องการให้มีแหล่งท่องเที่ยวแต่ไม่ต้องการให้ กทม. มาซื้อที่ดินบ้านเรือนทำเขื่อน
- 10) ไม่ต้องการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
- 11) อยากให้มีการลงมืออย่างจริงจัง
- 12) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันทำงานนี้ให้สำเร็จด้วย
- 13) ขอให้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง ไม่อยากให้อ้อมลุดลุดแล้ว
- 14) อยากให้มีการดำเนินการโดยเร็ว คนในชุมชนจะได้มีรายได้มีงานเสริม อยากเห็นทุก

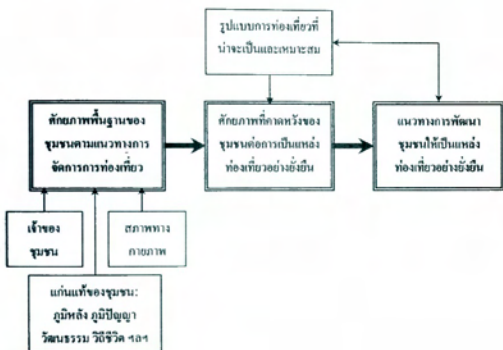
คนร่วมมือร่วมใจกัน

15) คนในชุมชนขาดความสามัคคี อยู่แบบตัวใครตัวมัน อิจฉากัน ถ้าได้ร่วมมือกันชุมชนน่าจะดีกว่านี้

- 16) อยากได้น้ำประปาใช้ และมีการจัดระเบียบชุมชน
- 17) อยากให้มีการจัดการด้านขยะมูลฝอย
- 18) ถ้ามีการดำเนินงานจริงก็ขอให้ทำให้จบ ไม่ใช่ครึ่งๆ กลางๆ

6.2 อภิปรายผลการศึกษาและแนวทางการพัฒนา

การศึกษาครั้งนี้ได้ผลการศึกษาเป็นที่แน่ชัดเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยว ความต้องการของคนในชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวที่ควรจะเป็น และแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน โดยสามารถสรุปแนวคิดจากการศึกษาได้เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนได้ดังนี้

ภาพที่ 6.2 แสดงกรอบแนวคิดเพื่อการพัฒนาชุมชนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากกรอบแนวคิดข้างต้นแสดงถึง กระบวนการจัดการชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้โดยอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ขั้นตอนได้แก่ (1) ศักยภาพพื้นฐานของชุมชนตามแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว (2) ศักยภาพที่คาดหวังของชุมชนต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ (3) แนวทางการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ศักยภาพพื้นฐานของชุมชนตามแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การวิเคราะห์สภาพชุมชนในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเจ้าของชุมชน วิเคราะห์ความคิดเห็น ความ

ต้องการและความคาดหวังของคนในชุมชน ด้านสภาพทางกายภาพของชุมชน ทำการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของชุมชน เพื่อให้ทราบความพร้อมทางกายภาพของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยวรวมทั้งสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดในชุมชนซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการจัดการท่องเที่ยว และสุดท้ายได้แก่ การวิเคราะห์แก่นแท้ของชุมชนทั้งในด้านภูมิหลัง ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและวิถีชีวิต และนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์สรุป โดยใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของชุมชน ความเงื่อนไขการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบหารูปแบบการท่องเที่ยวที่สอดคล้อง เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชน โดยรูปแบบที่ได้มาจะมีเงื่อนไขที่ชุมชนยังต้องพัฒนาเพื่อเข้าสู่แนวทางดังกล่าว

จากกรอบแนวคิดที่ได้นี้เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับชุมชนบ้านญวน สรุปได้ดังนี้

1) ศักยภาพพื้นฐานของชุมชนตามแนวทางการจัดการการท่องเที่ยว ในชุมชนสามเสนสรุปได้ดังนี้

1.1) ด้านเจ้าของชุมชน

คนในชุมชนบ้านญวนสามเสนจากการศึกษาพบว่ามีความต้องการให้มีการจัดการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ในรูปแบบที่มีเงื่อนไข เห็นได้จากประเด็นต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาข้างต้น โดยหากมีการจัดการท่องเที่ยวจริงจังจำเป็นต้องให้ความสำคัญและนำมาเป็นประเด็นในวางแผนร่วมด้วย อันจะสอดคล้องกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่จะต้องให้ความสำคัญกับมิติของการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (www.purearthfoundation.org/) ทั้งในด้านความคิดเห็น รายได้ หรือในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน หรือแนวคิดของ Ecotourism Society ที่ได้กล่าวไว้ถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะต้องตระหนักถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน และชี้นำความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว เป็นสำคัญ เพื่อการลดปัญหาความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้

1.2) ด้านสภาพทางกายภาพของชุมชน/แก่นแท้ของชุมชน

จากการศึกษาชุมชนบ้านญวนสามเสนมีทรัพยากรที่มีคุณค่าทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในด้านวัฒนธรรมจำนวนมากมายหลายอย่าง โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบด้วยกันคือ ประเภทนามธรรมได้แก่ ทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญา หรือวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และ ประเภทรูปธรรม ได้แก่ สิ่งก่อสร้าง หรือ วัด

ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการบริหารจัดการทรัพยากรดังกล่าวอย่างมีเป้าหมายชัดเจน จะมีเพียงการจัดทำป้ายแสดงข้อมูลประวัติความเป็นมา ไว้สำหรับสิ่งก่อสร้างที่สำคัญและเป็น

เอกลักษณ์ของชุมชน เช่น วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ เป็นต้น ส่วนในด้านอื่น ๆ พบว่ายังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามามีบริหารจัดการ โดยเฉพาะทรัพยากรประเภทภูมิปัญญาด้วยแล้วเท่าที่ศึกษาพบว่า ภูมิปัญญาจำนวนมากกำลังจะเลือนหายไปตามคนรุ่นเก่าที่ค่อยๆ จะหมดไปด้วย เช่น ในด้านอาหาร ซึ่งปัญหาเหล่านี้ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่หากมีการจัดการการท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชนนั้น จำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาปัญหาในด้านนี้กันอย่างจริงจังอีกครั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่จะต้องจัดการบนพื้นฐานที่แท้จริงของทรัพยากร และ ดึงภูมิปัญญา เสริมคุณค่า แล้วจึงส่งเสริม เช่นเดียวกับแนวคิดของ รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2551) ที่กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหมายถึง การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและท้องถิ่นไว้ได้มากที่สุด

2) ศักยภาพที่คาดหวังของชุมชนต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาค้นคว้าพิจารณาตามศักยภาพของชุมชนทั้งในทางกายภาพและแก่นแท้ของชุมชน สามารถสรุปแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวที่น่าจะเป็นของชุมชนบ้านญวนสามเสนได้ว่า ชุมชนบ้านญวนสามเสน รวมถึงชุมชนอีก 4 ชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง มีศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการการท่องเที่ยวรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตมากที่สุด เห็นได้จากศักยภาพและความพร้อมของชุมชนเป็นหลักในด้านวัฒนธรรม ประกอบกับความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นกว่าชุมชนใดในกรุงเทพฯ กล่าวถึงวัฒนธรรมญวน

3) แนวทางการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากรูปแบบดังกล่าวหากจะจัดให้มีการจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมขึ้นในชุมชนจริง แนวทางที่ต้องดำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน สามารถพิจารณาได้จากรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้บทพจนไว้บนบทที่ 3 แล้ว พบว่า สภาพชุมชนสอดคล้องกับแนวคิดของ รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2551) ที่กล่าวถึง การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนไว้ว่า แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขที่สำคัญ 13 ประการดังนี้

(1) เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ ดังเดิม

เฉพาะถิ่น ร่มรื่น สะอาด

(2) มีความพร้อมด้านการจัดสิ่งบริการอำนวยความสะดวก (Good

Infrastructure) รวมถึงระบบการจอดรถและการจราจรภายใน บุคลากรมีความพร้อมบริการ (Good Service and Welcoming)

(3) มีศูนย์ข้อมูลอำนวยความสะดวกเบื้องต้น (Tourist Center) มีเคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุชา (สะอาด) มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และสินค้าของที่ระลึก (ร่มกัน ฝน สะอาด)

(4) มีการจัดทำเส้นทางศึกษาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ทั้งเส้นทางไปและกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบวงรอบและวงกลม ระยะทางตั้งแต่ 800 เมตร ถึง 1,000 เมตร เป็นต้นไป อย่างน้อย 1 เส้นทาง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการบริการนักท่องเที่ยวสูงอายุและพิการด้วย

(5) มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาสถานที่เป็นระยะๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

(6) มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

(7) มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวันแต่ละเส้นทางและในสถานที่ท่องเที่ยว

(8) มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่นหรือคนสื่อความหมาย ที่มีความรู้ทางด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม สามารถอธิบายเรื่องราวในท้องถิ่นและภูมิปัญญาพื้นบ้านได้

(9) มีการบริหารจัดการพื้นที่ร่วมประชาคมในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารท้องถิ่น (เทศบาลและ อบต.) องค์การเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน (NGOs) และสถาบันการศึกษา

(10) มีนโยบายและแผนการจัดการ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนงานด้านการรักษาสภาพแวดล้อม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ชัดเจน เช่น การคุ้มครองสิทธิทางภูมิปัญญา การจัดการขยะ การจัดการน้ำเสีย การจัดการมลพิษต่างๆ ทั้งแผนระยะสั้นและระยะยาว

(11) มีแผนพัฒนาบุคลากรและบริการสู่ระดับมาตรฐานสากล ขององค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization:WTO.) หรือสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association:PATA) การฝึกอบรม การเดินทางดูงานเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรในธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ

(12) หากแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสีสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

(13) มีการตรวจสอบผลกระทบ การประเมินศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยว จะต้องกำหนดสถานภาพให้เหมาะสมว่าควรอยู่ในระดับไหน หากความสมดุลระหว่างความสามารถการ

จัดการเขตพื้นที่ การเก็บสถิติและออกแบบสอบถามกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และการ
ยอมรับของชุมชนท้องถิ่นต่อการพัฒนา เพื่อการปรับปรุงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

บรรณานุกรม

กมล รัตนวิระกุล, การจัดการท่องเที่ยวอย่างพอเพียง

http://www.thma.org/th/index.php?option=com_

การจัดการธุรกิจของที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น พิมพ์ครั้งที่1, 2550

ธนัชชา จิตชินะกุล , คติชนวิทยา,พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2545 , กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์

งามทศ สัตย์สงวน,สถาบันครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ในกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษา

ครอบครัวฉวน,กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2545

ทิวาวีธรรมโกชนวัฒน์กัญญาฝรั่งเศสเชเวียร์:หนังสืออนุสรณ์, 2527, กรุงเทพฯ : ธีระการพิมพ์

ธัญญาทิพย์ ศรีพนา, เหยียด เกี่ยวในประเทศไทยกับความสัมพันธ์ไทย - เวียดนาม , 2548,

มปท.

วันชัย หวนกลาง,บทความ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548,มติชนรายวัน ปีที่ 28

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร , จิตวิทยาสังคม ทฤษฎีและปฏิบัติการ, 2545,กรุงเทพฯ :สุริยสาส์น

สิทธิโชค วรานุสันติกุล,จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์,2546 , กรุงเทพฯ :

ซีเอ็ดยูเคชั่น

สุนทร คันติเวชกุล , วารสารราชภัฏเพชรบุรีเรื่อง : รูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของ

จังหวัดเพชรบุรี, 2549,มปท

Butler, 1990 : de Kadt, 1990

Butler, Judith (1990), *Gender Trouble: Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*, Routledge, London.

Chris Miller, Community Development Journal,

University of the West of England, Bristol, UK

Edward Inskip, Environmental Planning for Tourism.. Annals of Tourism Research,....

Journal of Travel Research.1987; 26: 43

Garbage Culture and The Culture of Garbage: The Solid Waste Management Quagmire

de Kadt *Organization Environment*.1994; 8: 345-379

<http://www.kanchanapisek.or.th/kp8/culture/bkk/bkk362.html>

<http://www.th.wikipedia.org/wiki/>

<http://www.catholic.egat.co.th/people/dec03.htm>

http://www.research.chula.ac.th/cu_online/2549/May16_1.htm

<http://www.chiangmainews.co.th/viewnews.php?id=7556&lyo=19>

<http://www.oknation.net/blog/Anan/2007/11/22/entry>

<http://www.cddweb.cdd.go.th/muangyang/Community%20identify.htm>

krailad@chiangmainews.co.th

www.geocities.com/hisot/12pt1225c1.html#0200720

www.Purearthfoundation.org/

www.catholic.or.th/service/tomb/samsern1.jpeg

www.bangkoktourist.com

ภาคผนวก ก

[หมายเหตุ]

แบบสอบถามความต้องการและความคิดเห็น

"โครงการศึกษาความต้องการของคนในชุมชนบ้านญวนสามเสนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่"
โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนวิจัย

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเจ้าของพื้นที่ โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น ส่วน ได้แก่ ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลความต้องการของชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ปี
3. ศาสนา 1.พุทธ 2.คริสต์(โรมันคาทอลิก)
 3.คริสต์(โปรเตสแตนต์) 4.อิสลาม
4. เชื้อชาติ 1.ไทย 2.ญวน
 3.เขมร 4.โปรตุเกส
 5.จีน 6.อื่นๆ ระบุ.....
5. ระดับการศึกษาสูงสุด 1.ประถมศึกษา 2.มัธยมศึกษา
 3.อาชีววะ 4.อนุปริญญา
 5.ปริญญาตรี 6.สูงกว่าปริญญาตรี
- 6.อาชีพ 1.รับราชการ 2.รัฐวิสาหกิจ
 3.ค้าขาย 4.ทำสวน/เกษตร
 5.ธุรกิจส่วนตัว 6.ว่างงาน
 7.นักเรียน นักศึกษา 8.อื่นๆระบุ.....

7.ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

☐ 1.ไม่เกิน 1 ปี	☐ 2.ไม่เกิน 3 ปี
☐ 3.ไม่เกิน 5 ปี	☐ 4.ไม่เกิน 10 ปี
☐ 5.มากกว่า 10 ปี	☐ 6.อยู่อาศัยมาตั้งแต่เกิด
☐ 7. อื่นๆ ระบุ.....	

8.รายได้ต่อเดือน(เฉลี่ย)

☐ 1. ต่ำกว่า 5000 บาท	☐ 2. 5,000-10,000 บาท
☐ 3. 10,001- 15,000 บาท	☐ 4. 15,001-20,000 บาท
☐ 5. 20,001-25,000 บาท	☐ 6. 25,001-30,000 บาท
☐ 7. 30,001 บาทขึ้นไป	

ส่วนที่ 2 ความต้องการในการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่(สภาพปัจจุบัน ความคิดเห็น ความต้องการ)

สภาพปัจจุบัน

1.ปัจจุบันในชุมชนของท่านมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวชมหรือไม่

☐ 1. มี	☐ 2. ไม่มี

2.ท่านคิดว่า สิ่งที่ได้รับความสะดวกจากนักท่องเที่ยวหรือบุคคลภายนอกที่มาเที่ยวชมชุมชนของท่านมากที่สุดได้แก่

☐ 1.วัดคอนเซ็ปชัญ	☐ 2.วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์
☐ 3.สุสานวัดฟรังซิสเซเวียร์	☐ 4.วิถีชีวิตชุมชน
☐ 5.ชื่อหาอาหาร	☐ 6. ลานกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน
☐ 7.อื่นๆโปรดระบุ.....	

ความคิดเห็น

จงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น (ความต้องการ ความไม่พอใจ และความไม่เห็นด้วย) ของท่านมากที่สุดโดยให้

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย	2 หมายถึง น้อย
3 หมายถึง ปานกลาง	4 หมายถึง มาก
5 หมายถึง มากที่สุด	

ที่	ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					อื่นๆ ระบุ
		1	2	3	4	5	
1.	ท่านต้องการให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในชุมชนของท่าน(+)						
2.	ท่านมีความยินดีตอบคำถามแก่คนแปลกหน้าหรือนักท่องเที่ยว(+)						
3.	ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในชุมชนจะทำให้ชุมชนของท่านมีชื่อเสียง(+)						
4.	ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน จะทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป(-)						
5.	ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ชุมชนของท่านเสื่อมโทรมลง(-)						
6.	ท่านคิดว่าหากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนของท่านจะทำให้ท่านไม่ปลอดภัย (-)						
7.	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างในชุมชนของท่านเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (+)						
8.	ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าต้องมีการจัดทำป้ายบอกทางหรือป้ายสัญลักษณ์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (+)						

ที่	ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					อื่นๆ ระบุ
		1	2	3	4	5	
9.	ท่านคิดว่าชุมชนของท่านมีทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าควรค่าแก่การมาเที่ยวชม(+)						
10	ท่านคิดว่าชุมชนของท่านควรมีการปรับปรุงทัศนียภาพให้สวยงามเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว(+)						
11.	นอกเหนือจากชื่อ 9 คนในชุมชนของท่านยังมีภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมาด้วย (+)						
12	ท่านคิดว่าควรมีการจัดทำหรือพัฒนาสินค้าที่ระลึกของชุมชนจากภูมิปัญญาเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว(+)						
13.	ท่านคิดว่าวัฒนธรรมชุมชนของท่านมีความเข้มแข็งหรือไม่						
14.	ท่านคิดว่าหากมีการท่องเที่ยวจะทำให้วัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของท่านเปลี่ยนแปลงหรือไม่						
15.	ท่านคิดว่าควรมีการควรมีการจัดกิจกรรมเสริมในชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว (+)						
16	ท่านคิดว่าถ้าจะจัดให้มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชน ท่านต้องการให้คณะกรรมการของชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หรือวางแผน(+)						
17	ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว(+)						
18.	ปัจจุบันในชุมชนของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว(+)						
19	ท่านต้องการให้ชุมชนของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ (+)						

20. หากมีการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน สิ่งที่ท่านคาดหวังหลังจากการจัดการท่องเที่ยวดังกล่าวคือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1.รายได้	☐ 2.การพัฒนาสาธารณูปโภค
☐ 3.การมีงานทำ	☐ 4.ชุมชนมีชื่อเสียง
☐ 5.การอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชน	☐ 6.เสริมสร้างความร่วมมือ
☐ 7.ได้รับงบประมาณจากภาครัฐ	☐ 8.ประชาชนคุณภาพชีวิตดีขึ้น

21. หากมีการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน รูปแบบการท่องเที่ยวใดที่ท่านต้องการให้เกิดขึ้นในชุมชนมากที่สุด

☐ 1. สัมผัสวิถีชีวิตชุมชน	☐ 2. สัมผัสภูมิปัญญาท้องถิ่น
☐ 3. เที่ยวไปกินไป	☐ 4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
☐ 5. ร่วมกิจกรรมชุมชน	☐ 6. ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม
☐ 7. Home Stay (พักกับชาวบ้าน)	☐ 8. อื่นๆ.....

22. ถ้าหากมีการจัดการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในชุมชนของท่านที่ทำให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จได้ยากได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ความร่วมมือของคนในชุมชน	☐ 2. ขาดแหล่งท่องเที่ยว
☐ 3. การจราจรในชุมชน	☐ 4. ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว
☐ 5. เหตุผลทางศาสนา	☐ 6. ไม่มีเวลาเพราะทำงาน

23. ถ้าหากมีการจัดการท่องเที่ยวเกิดขึ้น ปัญหาที่สำคัญที่ท่านคิดว่าจะเกิดขึ้นได้ภายหลังจากมีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

☐ 1. ปัญหาอาชญากรรม	☐ 2. ปัญหาเรื่องผลประโยชน์
☐ 3. ปัญหาเอาเปรียบนักท่องเที่ยว	☐ 4. ปัญหาด้านภาษา/สื่อสาร
☐ 5. ปัญหาการดูแลรักษาทรัพยากร	☐ 6. ปัญหาขยะ
☐ 7. ปัญหาการบริหารจัดการระยะยาว	☐ 8. อื่นๆระบุ.....

24. ท่านต้องการให้หน่วยงานใดเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของท่านมากที่สุด

☐ 1. การท่องเที่ยว กทม.	☐ 2. ททท.
☐ 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	☐ 4. สำนักงานเขตคูสิต
☐ 5. ส.ส.สามเสน	☐ 6. โรงพยาบาลวชิระ
☐ 7. โรงเรียนที่อยู่ใกล้ชุมชน	☐ 8. อื่นๆระบุ.....

25. จากข้อ 22 ท่านต้องการให้หน่วยงานดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนของท่านในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. เงิน	☐ 2. กิจกรรม
☐ 3. วัสดุอุปกรณ์	☐ 4. การวางแผน
☐ 5. อื่นๆระบุ.....	

26. ร้อยเสนอนะเพิ่มเต็ม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงในความช่วยเหลือ

ภาคผนวก ข

(แบบชี้แจง)

แบบสัมภาษณ์ความต้องการและความคิดเห็น

“โครงการศึกษาความต้องการของคนในชุมชนบ้านยวงสามแสนต่อการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่”
โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

คำถาม

1. ชื่อ / สกุลผู้ให้ข้อมูล.....
2. ตำแหน่งหน้าที่ในชุมชน(หมู่บ้าน).....
3. ประวัติความเป็นมาของชุมชน (เท่าที่จำได้).....
4. สภาพปัจจุบันของชุมชนในทัศนะของท่าน.....
5. คนเก่าแก่หรือคนดั้งเดิมของชุมชนที่ยังอาศัยอยู่มีหรือเปล่า/ใคร/อยู่ที่ไหน.....
6. ปัญหาของชุมชนในปัจจุบัน.....
7. กรณีที่ชุมชนมีปัญหาก่อนคิดว่ามีวิธีการช่วยเหลือคนในชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง
8. ชุมชนของท่านมีการรวมตัวเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันอย่างไรบ้างหรือไม่ อย่างไร.....
9. ท่านคิดว่า การส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาชุมชน ได้หรือไม่.....
10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการพัฒนาชุมชนของท่านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
11. ท่านคิดว่ารูปแบบการท่องเที่ยวที่คิดว่าเหมาะสมกับชุมชนของท่านควรเป็นอย่างไร.....
12. ในชุมชนของท่านมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ในด้านใดบ้าง.....
13. ความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือเชื้อชาติมีผลต่อการอยู่ร่วมกันหรือไม่

ชื่อ-สกุล นางสาวสุดาวดีณ์ แสงจำนงค์
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวางแผนและวิจัย
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
อาจารย์ระดับ 6 ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ประวัติการศึกษา

2545 ศศ.ม. (การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2542 ศศ.บ. (อุตสาหกรรมท่องเที่ยว) ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ราชมงคล
สวนสุนันทา

ประสบการณ์ทำงาน

1. ผู้ช่วยรองคณบดีฝ่ายบริหาร คณะวิทยาการจัดการ
2. ผู้ประสานงานโครงการวิจัย Window II ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
3. คณะกรรมการสอบไล่ภายนอก มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ประสบการณ์วิจัย

1. เรื่อง "รูปแบบการท่องเที่ยวเกาะรัตนโกสินทร์ ชุดโครงการศิลปวัฒนธรรมเกาะรัตนโกสินทร์"
2. เรื่อง "การศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวพระตำหนักในสมัยรัชกาลที่ 5 เขตพระราชวังคูสิต"
3. เรื่อง "รูปแบบที่พักแบบพำนักระยะยาวที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย"

ข้าพชั้มีเป็นสมบัติของศูนย์วิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พบอยู่ในที่อื่นไม่ควรร
ขอสงวนนามส่งที่ศูนย์วิทยบริการด้วย.....ขอขอบคุณ

